

Migration och asylpolitik

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande skrivelse 2008/09:33 Migration och asylpolitik och två motioner som väckts med anledning av skrivelsen. Vidare behandlas ett stort antal motionsyrkanden från den allmänna motions tiden 2008 som rör asyl- och migrationsfrågor samt svenskt medborgarskap.

Regeringen redovisar i skrivelsen den svenska migrations- och asylpolitiken och statistiska uppgifter för perioden den 1 januari 2007–30 juni 2008. I skrivelsen lämnas en redovisning av den svenska politiken med avseende på asyl och skyddsrelaterade frågor, arbetskraftsinvandring, övrig invandring och viseringsfrågor. Det internationella samarbetet, särskilt med avseende på migration och utveckling samt migrationsfrågorna i EU:s yttre förbindelser, redovisas också.

I betänkandet behandlas bl.a. frågor om samarbetet inom EU, skyddsbehov, begreppet väpnad konflikt, arbetskraftsinvandring, anhöriginvandring, asylprocessen, verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, visering, mottagande av asylsökande samt svenskt medborgarskap.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

I ärendet finns 56 reservationer (s, v, mp) samt ett särskilt yttrande (v).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	11
Utskottets överväganden	12
Flyktingpolitik	12
Skyddsbehov	12
Väpnad konflikt m.m.	16
Könsrelaterad förföljelse	19
Vidarebosättning	21
Samarbetet inom EU	23
Människosmuggling	33
Invandringspolitik	34
Arbetskraftsinvandring m.m.	34
Migrantarbetarens situation	39
Sanktioner mot oseriösa arbetsgivare m.m.	41
Gäststuderande	43
Asylsökande och arbete	44
Anhöriginvandring	46
Uppehållstillstånd i andra fall	53
Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut	56
Förvar	61
Visering	64
Asylprocessen	69
Mottagande av asylsökande	74
Skolgång och sjukvård	78
Svenskt medborgarskap	82
Reservationer	86
1. Skyddsbehov m.m., punkt 1 (v, mp)	86
2. Klimatflyktingar m.m., punkt 2 (mp)	87
3. Begreppet väpnad konflikt, punkt 4 (s, v, mp)	87
4. Svåra motsättningar i hemlandet, punkt 5 (v, mp)	88
5. Könsrelaterad förföljelse, punkt 6 (s, v, mp)	88
6. Utökad vidarebosättning, punkt 7 (s, v, mp)	89
7. Kriterier för vidarebosättning m.m., punkt 8 (v, mp)	89
8. Samarbetet inom EU, punkt 9 (s)	90
9. Samarbetet inom EU, punkt 9 (v)	91
10. Samarbetet inom EU, punkt 9 (mp)	92
11. EU:s yttre gränser, punkt 10 (s, v, mp)	92
12. Lagliga vägar in i EU, punkt 11 (v, mp)	93
13. Människosmuggling, punkt 12 (v, mp)	93
14. Arbetsmarknadsprövning, punkt 13 (s, v)	94
15. Övrigt om arbetskraftsinvandring, punkt 14 (v, mp)	94
16. Fri rörlighet m.m., punkt 15 (mp)	95
17. Migrantarbetarens situation, punkt 16 (s, v, mp)	96
18. Sanktioner mot arbetsgivare, punkt 17 (s)	96
19. Sanktioner mot arbetstagare, punkt 18 (v)	97

20. Skadestånd m.m., punkt 19 (s, v, mp)	97
21. Gäststuderande, punkt 20 (s, v, mp)	98
22. Undantag från arbetstillstånd, punkt 21 (v, mp)	98
23. Försörjningskrav, punkt 22 (s, v, mp)	99
24. Ansökan om uppehållstillstånd för anhöriga m.fl., punkt 23 (s, v, mp)	100
25. Ansökan av anhöriga till kvotflykting, punkt 24 (v, mp)	100
26. Anhöriginvandring m.m., punkt 25 (v, mp)	101
27. Anhöriga utanför kärnfamiljen, punkt 26 (mp)	101
28. Synnerligen ömmande omständigheter, punkt 27 (v, mp)	102
29. Upphållstillstånd efter viss tid m.m., punkt 28 (v)	102
30. Upphållstillstånd efter viss tid m.m., punkt 28 (mp)	103
31. Uppföljningsansvar, punkt 29 (mp)	103
32. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 30 (v, mp)	104
33. Verkställighet av polismyndighet, punkt 31 (v)	104
34. Verkställighet av polismyndighet, punkt 31 (mp)	105
35. Verkställighet inom skolan och sjukvården, punkt 32 (v, mp)	105
36. Återetableringsstöd, punkt 33 (s)	106
37. Förvar, punkt 34 (v, mp)	106
38. Besöksvisum, punkt 35 (s, v, mp)	107
39. Asylvisum, punkt 36 (v, mp)	107
40. Överklagande av avslagsbeslut, punkt 37 (mp)	108
41. Övriga visumfrågor, punkt 38 (v)	108
42. Asylprocessen, punkt 39 (s)	109
43. Asylprocessen, punkt 39 (v)	109
44. Asylprocessen, punkt 39 (mp)	110
45. Barns asylskäl m.m., punkt 40 (v, mp)	111
46. Uppföljning av den nya processordningen, punkt 41 (s)	111
47. Fritidsverksamhet, punkt 42 (v)	112
48. Dagersättning, punkt 43 (v)	112
49. Introduktion, punkt 44 (s)	113
50. Introduktion, punkt 44 (v)	113
51. Kommuners mottagande av ensamkommande barn, punkt 45 (s, v, mp)	114
52. Övrigt om ensamkommande barn, punkt 46 (v)	114
53. Övriga frågor om mottagande, punkt 47 (v)	115
54. Barns rätt till skolgång och sjukvård, punkt 48 (s, v, mp)	115
55. Skolplikt och undervisning, punkt 49 (v)	116
56. Utbildning i sjukvårdssekretess, punkt 50 (v, mp)	116
Särskilt yttrande	118
Uppföljningsansvar, punkt 29 (v)	118
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	119
Skrivelsen	119
Följdmotionerna	119
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	120

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skyddsbehov m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U322 yrkande 34, 2008/09:Sf9 yrkandena 2 och 6 samt 2008/09:Sf331 yrkandena 3 och 21.

Reservation 1 (v, mp)

2. Klimatflyktingar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U322 yrkandena 35 och 36 samt 2008/09:Sf368 yrkande 9.

Reservation 2 (mp)

3. Uppehållstillstånd för vissa grupper

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf214 och 2008/09:Sf347.

4. Begreppet väpnad konflikt

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkandena 2 och 9, 2008/09:Sf9 yrkande 1, 2008/09:Sf232, 2008/09:Sf282, 2008/09:Sf319 yrkande 1, 2008/09:Sf331 yrkande 23 och 2008/09:Sf375 yrkande 12.

Reservation 3 (s, v, mp)

5. Svåra motsättningar i hemlandet

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf9 yrkande 7, 2008/09:Sf319 yrkande 2 och 2008/09:Sf331 yrkande 22.

Reservation 4 (v, mp)

6. Könrelaterad förföljelse

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U323 yrkandena 32 och 33, 2008/09:Sf331 yrkandena 19 och 20, 2008/09:Sf375 yrkande 13, 2008/09:So526 yrkande 2 och 2008/09:A355 yrkande 1.

Reservation 5 (s, v, mp)

7. Utökad vidarebosättning

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf375 yrkande 22.

Reservation 6 (s, v, mp)

8. Kriterier för vidarebosättning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf331 yrkandena 36, 38 och 39 samt 2008/09:Sf368 yrkande 6.

Reservation 7 (v, mp)

9. Samarbetet inom EU

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf9 yrkandena 3 och 4, 2008/09:Sf268 yrkande 11, 2008/09:Sf280, 2008/09:Sf331 yrkandena 9–14, 2008/09:Sf354 yrkande 1, 2008/09:Sf368 yrkande 8 och 2008/09:Sf375 yrkandena 2 och 4.

Reservation 8 (s)

Reservation 9 (v)

Reservation 10 (mp)

10. EU:s yttre gränser

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf331 yrkandena 7 och 8.

Reservation 11 (s, v, mp)

11. Lagliga vägar in i EU

Riksdagen avslår motion 2008/09:U322 yrkandena 37 och 38.

Reservation 12 (v, mp)

12. Människosmuggling

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf368 yrkandena 14–16.

Reservation 13 (v, mp)

13. Arbetsmarknadsprövning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 6 och 2008/09:Sf325.

Reservation 14 (s, v)

14. Övrigt om arbetskraftsinvandring

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf332 yrkande 3 och 2008/09:Sf345.

Reservation 15 (v, mp)

15. Fri rörlighet m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U322 yrkande 39, 2008/09:Sf284 och 2008/09:Sf368 yrkandena 1, 2 och 4.

Reservation 16 (mp)

16. Migrantarbetares situation

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju253 yrkande 15 och 2008/09:Sf375 yrkande 1.

Reservation 17 (s, v, mp)

17. Sanktioner mot arbetsgivare

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 7, 2008/09:Sf375 yrkande 6 och 2008/09:A380 yrkande 3.

Reservation 18 (s)

18. Sanktioner mot arbetstagare

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf332 yrkande 8.

Reservation 19 (v)

19. Skadestånd m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf332 yrkande 7 och 2008/09:Sf366.

Reservation 20 (s, v, mp)

20. Gäststuderande

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf324 och 2008/09:Sf375 yrkande 25.

Reservation 21 (s, v, mp)

21. Undantag från arbetstillstånd

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf258, 2008/09:Sf343 yrkande 1, 2008/09:Sf351 yrkandena 1 och 2 samt 2008/09:Sf380 yrkande 6.

Reservation 22 (v, mp)

22. Försörjningskrav

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 8, 2008/09:Sf319 yrkande 5, 2008/09:Sf331 yrkande 15 i denna del, 2008/09:Sf368 yrkande 7 och 2008/09:Sf375 yrkande 23.

Reservation 23 (s, v, mp)

23. Ansökan om uppehållstillstånd för anhöriga m.fl.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf295, 2008/09:Sf319 yrkandena 4 och 8 samt 2008/09:Sf331 yrkande 16.

Reservation 24 (s, v, mp)

24. Ansökan av anhöriga till kvotflykting

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf331 yrkande 37.

Reservation 25 (v, mp)

25. Anhöriginvandring m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju420 yrkande 2, 2008/09:U323 yrkande 26, 2008/09:Sf279 och 2008/09:Sf331 yrkandena 15 i denna del och 17.

Reservation 26 (v, mp)

26. Anhöriga utanför kärnfamiljen

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf319 yrkande 6.

Reservation 27 (mp)

27. Synnerligen ömmande omständigheter

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf331 yrkande 27.

Reservation 28 (v, mp)

28. Upphållstillstånd efter viss tid m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf268 yrkandena 3 och 4 samt 2008/09:Sf331 yrkande 33.

Reservation 29 (v)

Reservation 30 (mp)

29. Uppföljningsansvar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf314 yrkandena 1 och 2 samt 2008/09:Sf319 yrkande 3.

Reservation 31 (mp)

30. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf331 yrkandena 28, 29 och 32 samt 2008/09:Sf343 yrkande 25 i denna del.

Reservation 32 (v, mp)

31. Verkställighet av polismyndighet

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf268 yrkande 12 och 2008/09:Sf331 yrkande 30.

Reservation 33 (v)

Reservation 34 (mp)

32. Verkställighet inom skolan och sjukvården

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf338 i denna del, 2008/09:Sf350 yrkandena 1–3 och 2008/09:Sf380 yrkande 5.

Reservation 35 (v, mp)

33. Återetableringsstöd

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf8 yrkande 5.

Reservation 36 (s)

34. Förvar

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf268 yrkandena 13–15, 2008/09:Sf331 yrkande 41 och 2008/09:Sf368 yrkande 11.

Reservation 37 (v, mp)

35. Besöksvisum

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf308, 2008/09:Sf310 och 2008/09:Sf331 yrkande 35.

Reservation 38 (s, v, mp)

36. Asylvisum

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf268 yrkande 16 och 2008/09:Sf331 yrkande 40.

Reservation 39 (v, mp)

37. Överklagande av avslagsbeslut

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf319 yrkande 10.

Reservation 40 (mp)

38. Övriga visumfrågor

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf331 yrkande 34.

Reservation 41 (v)

39. Asylprocessen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U323 yrkande 34, 2008/09:Sf8 yrkande 3, 2008/09:Sf268 yrkandena 5 och 7–9, 2008/09:Sf331 yrkandena 18, 24 och 44, 2008/09:Sf343 yrkande 25 i denna del, 2008/09:Sf375 yrkandena 11 och 14 samt 2008/09:Sf380 yrkande 2.

Reservation 42 (s)

Reservation 43 (v)

Reservation 44 (mp)

40. Barns asylskäl m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf9 yrkande 5 och 2008/09:Sf331 yrkandena 25 och 26.

Reservation 45 (v, mp)

41. Uppföljning av den nya processordningen

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 1 och 2008/09:Sf375 yrkande 8.

Reservation 46 (s)

42. Fritidsverksamhet

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf343 yrkande 3.

Reservation 47 (v)

43. Dagersättning

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf343 yrkande 4.

Reservation 48 (v)

44. Introduktion

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 10, 2008/09:Sf343 yrkande 2 och 2008/09:Sf380 yrkande 3.

Reservation 49 (s)

Reservation 50 (v)

45. Kommuners mottagande av ensamkommande barn

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 23 och 2008/09:Sf375 yrkande 24.

Reservation 51 (s, v, mp)

46. Övrigt om ensamkommande barn

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf209 och 2008/09:Sf343 yrkande 24.

Reservation 52 (v)

47. Övriga frågor om mottagande

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf250, 2008/09:Sf343 yrkande 18 och 2008/09:Sf351 yrkande 3.

Reservation 53 (v)

48. Barns rätt till skolgång och sjukvård

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 4, 2008/09:Sf306, 2008/09:Sf332 yrkande 6, 2008/09:Sf338 i denna del och 2008/09:Sf375 yrkande 26.

Reservation 54 (s, v, mp)

49. Skolplikt och undervisning

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 8 och 2008/09:Sf380 yrkande 4.

Reservation 55 (v)

50. Utbildning i sjukvårdssekretess

Riksdagen avslår motion 2008/09:Sf332 yrkande 5.

Reservation 56 (v, mp)

51. Svenskt medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Sf216, 2008/09:Sf234, 2008/09:Sf291, 2008/09:Sf313 och 2008/09:Sf365.

52. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2008/09:33 till handlingarna.

Stockholm den 24 mars 2009

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Veronica Palm (s), Helena Rivière (m), Ronny Olander (s), Solveig Zander (c), Siw Wittgren-Ahl (s), Ulf Nilsson (fp), Kurt Kvarnström (s), Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s), Mikael Cederbratt (m), Kalle Larsson (v), Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp), Marianne Watz (m), Magdalena Streijffert (s) och Eva Johnsson (kd).

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2008/09:33 Migration och asylpolitik jämte motioner som väckts med anledning av skrivelsen och motionsyrkanden om asyl- och migrationsfrågor samt svenskt medborgarskap som väckts under den allmänna motionstiden 2008.

En redovisning av motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Flyktingpolitik

Skyddsbehov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. beviljande av flyktingstatus och s.k. klimatflyktingar.

Jämför reservationerna 1 (v, mp) och 2 (mp).

Gällande ordning

FN-konventionen från 1951 angående flyktingars rättsliga ställning, Genèvekonventionen, kompletterades 1967 med det s.k. New York-protokollet. Protokollet innebär att staterna förbinder sig att tillämpa konventionen utan begränsning till händelser som inträffat före den 1 januari 1951 och som regel utan geografisk begränsning till händelser som inträffat i Europa.

Genèvekonventionen innehåller bl.a. en definition av vem som ska anses som flykting och föreskriver förbud mot avvisning eller utvisning av personer till ett land där de riskerar förföljelse eller till ett land där de inte åtnjuter trygghet gentemot att bli sända till ett land där de riskerar förföljelse. I konventionen definieras en flykting som en person som ”i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politisk åskådning befinner sig utanför sitt hemland och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av hemlandets skydd”.

Utlänningslagen (2005:716, UtlL) tillförsäkrar flyktingar och övriga skyddsbehövande en principiell rätt att få uppehållstillstånd i Sverige. Definitionen av vem som är flykting har samma lydelse som i Genèvekonventionen, dock med uttryckligt angivande att denna rätt gäller oberoende av om förföljelsen utgår från landets myndigheter eller, om dessa inte kan antas bereda skydd mot förföljelse, från enskilda. Genom den nuvarande utlänningslagen, som trädde i kraft den 31 mars 2006, vidgades flyktingbegreppet till att även omfatta personer som förföljs på grund av kön eller sexuell läggning.

Med skyddsbehövande i övrigt avses en utlänning som befinner sig utanför det land som han eller hon är medborgare i, därför att han eller hon

1. känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller

2. behöver skydd på grund av yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp eller

3. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof.

Som flykting eller skyddsbehövande i övrigt anses även en person som är statslös och som av de uppräknade skälen befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare haft sin vanliga vistelseort. För den som är flykting krävs att utlänningen inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit.

Av 5 kap. 1 § UtIL framgår att flyktingar och skyddsbehövande i övrigt som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd. Upphållstillstånd får dock under vissa förutsättningar vägras en flykting eller skyddsbehövande i övrigt bl.a. med hänsyn till vad som är känt om utlänningsens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet. Vidare får uppehållstillstånd vägras en asylsökande som före ankomsten till Sverige har uppehållit sig i ett annat land än hemlandet och där är skyddad mot förföljelse och mot att sändas till hemlandet eller ett annat land där han eller hon inte har motsvarande skydd.

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår när det gäller grunder för beviljade uppehållstillstånd att 11 321 personer, varav 3 719 kvinnor och 7 602 män, beviljades uppehållstillstånd 2007 efter inresa på grund av skyddsbehov, antingen som flyktingar eller som skyddsbehövande i övrigt. Andelen personer som beviljas uppehållstillstånd som skyddsbehövande har ökat jämfört med tiden innan den nuvarande lagen trädde i kraft. Antalet personer som 2007 bedömdes ha flyktingskäl var högre än under de närmast föregående åren. Några slutsatser om en förskjutning skett i praxis vid bedömningen av flyktingskäl enligt den nuvarande lagen kan dock inte dras.

Av statistiken för 2007 framgår att Sverige detta år gav skydd åt 2 677 personer enligt bestämmelser som grundar sig på internationella förpliktelser. Samma år beviljades uppehållstillstånd till 1 845 kvotflyktingar och 8 644 asylsökande i enlighet med övriga bestämmelser i utlänningslagen. Antalet barn bland flyktingar och andra skyddsbehövande var 2007 ca 3 200.

Vidare framgår av skrivelsen att ca 18 600 av dem som sökte asyl 2007 kom från Irak, vilket var en fördubbling jämfört med året innan. Under perioden januari–juni 2008 har 12 270 personer ansökt om asyl i Sverige. En bedömning är att antalet asylsökande 2008 kommer att minska väsentligt jämfört med 2007.

I skrivelsen anges att FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) i dag är en av det internationella systemets viktigaste humanitära aktörer med ett unikt mandat att skydda flyktingar. UNHCR har även en normativ roll som övervakare och uttolkare av flyktingkonventionen. Huvuddelen av UNHCR:s

finansiering utgörs av frivilliga bidrag, och Sverige är en av de största givarna. Det svenska s.k. kärnbidraget uppgick 2007 respektive 2008 till 534 respektive 564 miljoner kronor. Därutöver har Sida bidragit med stöd till enskilda UNHCR-ledda projekt i fält. UNHCR:s styrorgan, dess exekutiva kommitté som består av alla medlemsländer, möts årligen. Vid dessa möten antas bl.a. så kallade skydds slutsatser. År 2007 antogs en skydds slutsats om utsatta barn. Vidare höll flyktingkommissarien 2007 ett skyddsdialogmöte i december om s.k. sammansatta migrationsströmmar.

Motionerna

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkande 3 ett tillkännagivande om att stärka svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen. I motionen anförts att asylsökande kommer från länder med krig eller grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna och att det inte finns någon koppling mellan ursprungsländers fattigdom och ett migrationstryck mot Sverige. Motionärerna anser att om inte mänskliga rättigheter respekteras för de människor som har minst möjligheter och resurser att föra sin talan, kommer andra grupper rättigheter att angripas längre fram.

I yrkande 21 i samma motion begärs ett tillkännagivande om en sådan översyn av flyktingskapsbestämmelsen i utlänningslagen att dess tolkning bringas i överensstämmelse med internationell rätt. Motionärerna anser att beviskravet i svensk rätt – att risk för förföljelse ska vara sannolik – inte står i överensstämmelse med flyktingkonventionen. Beviskravet bör ligga mellan sannolikt och möjligt.

I motion Sf9 av Bodil Ceballos och Gunvor G Ericson (mp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att Sverige ska öka sin andel beviljande av flyktingstatus enligt Genèvekonventionen för att slippa dagens jumboplats. Enligt motionärerna är Sverige i dag ett av de länder i Europa som procentuellt sett erkänner allra minst människor som konventionsflyktingar. Motionärerna anser inte att det är värdigt ett land som vill ge en bild av att ha en generös flyktingpolitik. I motionen anförts vidare att en förkortning av handläggningstiderna bör prioriteras i stället för att personer som redan levt här många år och ofta är välintegrerade i samhället utvisas. De kan ha haft tillfälliga uppehållstillstånd som gått ut, och ibland befunnit sig så länge som åtta nio år i landet. Ett tillkännagivande om detta begärs i yrkande 6.

Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begär i motion U322 yrkande 34 ett tillkännagivande om att tillämpa en mer generös asylpolitik där vi till fullo lever upp till internationella folkrättsliga åtaganden och de mänskliga rättigheterna. Motionärerna anser inte att det är värdigt ett rikt land att utvisa människor till länder i krig, förföljelse eller ren misär, samtidigt som man ställer krav på respekt för de mänskliga rättigheterna i de länder vi ger bistånd. I yrkandena 35 och 36 begärs tillkännagivanden om att en ny Genèvekonvention bör utarbetas som utgår från dagens flyktingströmmar. Oav-

sett om det handlar om flykt för att få mat för dagen eller flykt från politisk förföljelse har individen samma värde och behov av skydd. I motionen anføres att det inte är ett brott att migrera utan en överlevnadsmekanism. Vidare bör Sverige i internationella forum driva frågan att länder ska ta emot klimatflyktingar. Motionärerna anser att den industrialiserade världen har ett särskilt moraliskt och ekonomiskt ansvar att välkomna s.k. klimatflyktingar i förhållande till landets egna utsläpp och klimatpåverkan.

I motion Sf368 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att innefatta klimatflyktingarna i Genèvekonventionens flyktingbegrepp.

Cecilia Wikström i Uppsala (fp) begär i motion Sf214 ett tillkännagivande om en fristad för förföljda författare. I flera europeiska städer finns system för att erbjuda skydd åt de författare som lever i länder där de trakasseras och hotas av allvarliga repressalier. Motionären anser att Sverige borde ta sin del av ansvaret.

Dan Kihlström (kd) begär i motion Sf347 ett tillkännagivande om behovet av en översyn av asylrätten. Konvertiter i Mellanöstern lever ofta under dödshot och är i stort behov av skydd. Motionären anser att den praxis och landinformation som används vid bedömningar gällande uppehållstillstånd för konvertiter bör ses över.

Utskottets ställningstagande

Under 2008 fick ca 11 200 asylsökande uppehållstillstånd efter prövning av Migrationsverket och domstolarna. Antalet som fick flyktingstatus i enlighet med Genèvekonventionen ökade från 1 113 till 1 934 mellan 2007 och 2008. Av de asylsökande som beviljades uppehållstillstånd av Migrationsverket under 2008 var 20 % flyktingar, 58 % skyddsbehövande i övrigt och 16 % beviljades uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter.

När det gäller frågor om skyddsbehov, asylrätt och s.k. klimatflyktingar kan utskottet konstatera att migrations- och asylnpolitiken ingår i ett större regionalt och globalt sammanhang som omfattar åtgärder som syftar till att förebygga ofrivillig migration. Som framgår av regeringens skrivelse arbetar Sverige aktivt, internationellt och inom EU, med att föra fram och stödja en fortsatt dialog om migration och utveckling. Inom EU har också rådsslutsatser antagits om samstämmighet mellan politik för utveckling, migration, klimat och säkerhet.

Sverige är bundet av folkrättsliga förpliktelser inom såväl internationell flyktingrätt som mänskliga rättigheter i övrigt. Detta innebär att flyktingrättens olika delar, t.ex. att en asylsökande inte får avvisas eller utvisas till ett land där hans eller hennes liv eller frihet hotas på grund av bl.a. ras, religion eller nationalitet, alltid ska tillämpas. Definitionen i utlänningslagen av vem som är flykting har i princip samma lydelse som i Genèvekonventionen. Därutöver tillförsäkrar utlänningslagen även s.k. övriga

skyddsbehövande, bl.a. den som inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof, en principiell rätt att få uppehållstillstånd i Sverige. Utskottet kan konstatera att uppehållstillstånd således ska ges i de fall någon av angivna skäl bedöms ha behov av skydd, och att det är Migrationsverket och migrationsdomstolarna som prövar varje enskilt fall individuellt utifrån gällande lagstiftning.

Utskottet finner mot bakgrund av det anförda inte skäl för riksdagen att göra några tillkännagivanden när det gäller nu behandlade frågor. Motionerna Sf9 yrkandena 2 och 6, Sf331 yrkandena 3 och 21 samt U322 yrkandena 34, 35 och 36 avstyrks därmed. Utskottet kan inte ställa sig bakom yrkandet om att s.k. klimatflyktingar bör innefattas i Genèvekonventionens flyktingbegrepp och avstyrker därmed motion Sf368 yrkande 9.

Vad gäller motionsyrkanden om avvísning av konvertiter till vissa länder samt om att ge förföljda författare en fristad i Sverige förutsätter utskottet att en bedömning av skyddsbehovet alltid sker individuellt och att omständigheterna i det enskilda fallet och situationen i hemlandet beaktas. Utskottet utgår från att den praxis och landinformation som används vid bedömningarna kontinuerligt uppdateras och ses över. Motionerna Sf214 och Sf347 avstyrks med det anförda.

Väpnad konflikt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. begreppet väpnad konflikt.

Jämför reservationerna 3 (s, v, mp) och 4 (v, mp).

Motionerna

I motionerna Sf8 yrkande 2 och Sf375 yrkande 12 båda av Veronica Palm m.fl. (s) begärs tillkännagivanden om en översyn av begreppet inre väpnad konflikt. Enligt motionärerna har begreppet fått en innebörd som inte ligger i linje med den som utredningen om översyn av utlänningslagstiftningen hade.

Raimo Pärssinen (s) begär i motion Sf282 ett tillkännagivande om att se över begreppet väpnad konflikt. De beslut som tas av Migrationsverket och migrationsdomstolarna innebär en ny tolkning av paragrafen, vilket enligt motionären inte varit avsikten.

I motion Sf331 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 22 och 23 begärs tillkännagivanden om en översyn av utlänningslagens bestämmelser om dels uppehållstillstånd på grund av välgrundad fruktan för att utsättas för allvarliga övergrepp på grund av svåra motsättningar i hemlandet, så att det i praxis uppställda kravet på individualiserat hot utmönstras, dels innebör-

den i begreppet ”yttre och inre väpnad konflikt”. Begreppet väpnad konflikt bör enligt motionärerna stå i överensstämmelse med den internationellt accepterade folkrättsliga innebörden i begreppet.

Bodil Ceballos och Gunvor G Ericson (mp) anför i motion Sf9 yrkandena 1 och 7 att den aktuella politiska debatten som förts mellan lagstiftare och myndighet om bl.a. den restriktiva tillämpningen av begreppet väpnad konflikt också bör avspeglas i den årliga migrationskrivelsen. Vidare bör ingen vid avslag på en asylansökan tvingas återvända till andra delar av hemlandet än därifrån han eller hon kommer. Så kallat inre flyktalternativ bör inte användas vid t.ex. ”andra svåra motsättningar”. I motionen begärs tillkännagivanden om detta.

I motion Sf319 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkandena 1 och 2 begärs tillkännagivanden om att ändra utlänningslagen i syfte att dels undvika avvísningar av människor till länder i krig eller väpnad konflikt, dels tydliggöra begreppet ”andra svåra motsättningar”. Motionärerna anser att begreppet väpnad konflikt inte ska tolkas så att någon ska kunna utvisas till de delar av ett land som fortfarande är under statlig kontroll, dvs. inre flyktalternativ. Motionärerna anser att dessa frågor bör åtgärdas i samband med översynen av utlänningslagen.

I motionerna Sf8 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 9 och Sf232 av Raimo Pärssinen (s) begärs tillkännagivanden om att Sverige bör arbeta för att UNHCR:s rekommendationer ska följas av alla EU:s medlemsstater.

Utskottets ställningstagande

Med skyddsbehövande i övrigt i utlänningslagens mening avses bl.a. en utlänning som befinner sig utanför det land utläningen är medborgare i därför att han eller hon behöver skydd på grund av yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp.

Beträffande begreppet väpnad konflikt anges i proposition 1996/97:25 (s. 99) att skyddsbehovet för dem som flyr en väpnad konflikt ofta är starkt, i vart fall temporärt. En väpnad konflikt kan ha sådan intensitet i den region som sökanden kommer från att det framstår som otänkbart att återsända honom eller henne dit samtidigt som de praktiska möjligheterna att sända någon till en annan del av landet är obefintliga. I propositionen anges vidare (s. 101) att det för den kategori av personer som omfattas av bestämmelsen är av särskilt intresse om det finns ett s.k. inre flyktalternativ. En förutsättning måste självfallet vara att sökanden kan ta sig till ett sådant område på ett säkert sätt. Just vid inre oroligheter och miljökatastrofer förekommer det inte sällan att inte hela landet är drabbat och att det därför finns ett inre flyktalternativ. I sådana fall föreligger självfallet inget behov av en fristad i Sverige.

Såvitt gäller begreppet svåra motsättningar framgår av proposition 2004/05:170 (s. 274) att därmed avses bl.a. politisk instabilitet i hemlandet där maktförhållandena är sådana att rättssystemet inte opartiskt värnar befolkningens grundläggande mänskliga rättigheter. Det kan här röra sig om en konflikt mellan olika befolkningsgrupper, mellan en befolkningsgrupp i en del av landet och statsmakten eller mellan å ena sidan staten eller en befolkningsgrupp i landet och å andra sidan en annan stat, som dock inte nått en sådan nivå att en väpnad konflikt kan anses föreligga. Enligt propositionen ska det finnas ett orsakssamband mellan de övergrepp som utlänningslagen riskerar att utsättas för och de svåra motsättningar som finns i hemlandet. Vid bedömningen av uttrycket välgrundad fruktan ska även hänsyn tas till principen om internt flyktalternativ.

Utskottet kan konstatera att de olika grunderna för uppehållstillstånd genom den nya utlänningslagen har skiljts åt tydligare och skyddsgrunderna har fått en mer framträdande plats än i 1989 års utlänningslag. Skyddsbestämmelserna har även vidgats till att också avse den som på grund av svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan för allvarliga övergrepp. Sådana omständigheter kunde även tidigare leda till uppehållstillstånd men då av humanitära skäl.

Den nya instans- och processordningen, med Migrationsöverdomstolen som praxisbildande instans, infördes den 31 mars 2006. Den särskilda utredare som fått i uppdrag att utvärdera reformen (Utvärderingsutredningen) ska enligt direktiven bl.a. klarlägga i vilken utsträckning den åsyftade tydligare åtskillnaden mellan olika grunder för uppehållstillstånd uppnåtts, genom bl.a. de vidare bestämmelserna om skyddsbehövande i övrigt (4 kap. 2 § första stycket 3 UtL). Utredaren ska vidare belysa om de materiella bestämmelserna i utlänningslagen är tillräckligt preciserade för att vara lämpade för domstolsprövning. Om det finns anledning ska utredaren lämna förslag till ytterligare preciseringar. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 juni 2009.

Enligt utskottets mening bör utvärderingen avvaktas. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf8 yrkande 2, Sf9 yrkandena 1 och 7, Sf282, Sf319 yrkandena 1 och 2, Sf331 yrkandena 22 och 23 samt Sf375 yrkande 12.

Sverige liksom övriga medlemsstater i EU är bundet av folkrättsliga förpliktelser inom såväl internationell flyktingrätt som mänskliga rättigheter i övrigt. Utskottet har tidigare uttalat sitt stöd till en framtida gemensam europeisk asylpolitik och därvid pekat på att om medlemsstaterna har i huvudsak överensstämmande regler kommer det att medföra att den samlade politiken för alla medlemsstater blir mer humanitär och rättssäker än om olika regler tillåts.

Vid prövningen av en asylansökan görs en bedömning av situationen i det aktuella landet och de individuella skäl som den asylsökande anför. I domstolsprocessen är det i första hand parterna som ska ge in det underlag som stöder deras talan men domstolen har även ett eget ansvar att få skä-

len tillräckligt utredda. Migrationsverket och migrationsdomstolarna använder sig i sina bedömningar av ett brett underlag där bl.a. UNHCR:s rekommendationer ingår. Även frivilligorganisationers rapporter kan användas.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf8 yrkande 9 och Sf232.

Könsrelaterad förföljelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om könsrelaterad förföljelse. Jämför reservation 5 (s, v, mp).

Motionerna

I motion Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att genomföra en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus baserad på förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Också i motion Sf331 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 19 begärs ett tillkännagivande om en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus på grund av förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Motionärerna anser att tillämpningen avviker från riksdagens intentioner.

I yrkande 20 i samma motion begärs ett tillkännagivande om flyktingstatus för HBT-personer. Motionärerna anser att Sverige måste ta sitt ansvar och i större utsträckning ge HBT-personer flyktingstatus.

Josefin Brink m.fl. (v) begär i motion A355 yrkande 1 ett tillkännagivande om att utlänningslagen ska tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner. I motionen anges att trots att HBT-personer numera ska kunna beviljas skydd som flyktingar sker utvisningar till t.ex. Iran.

I motion U323 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) yrkandena 32 och 33 begärs tillkännagivanden om ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen. Sverige bör enligt motionärerna i internationella forum verka för ett tilläggsprotokoll för att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning. Vidare anser motionärerna, när det gäller den svenska lagstiftningen, att utlänningslagens regel om att förföljelse av HBT-personer ska kunna inbegripas i flyktingdefinitionen riskerar att bli verkningslös om den inte kombineras med en förändrad rättspraxis.

Désirée Pethrus Engström (kd) begär i motion So526 yrkande 2 ett tillkännagivande om att se över rätten för barn till skydd mot att utvisas till länder där könsstympning förekommer. Motionären anför att könsstymp-

ning är olagligt även om brottet begåtts utomlands. Det är vårt ansvar att skydda flickor som löper en överhängande risk att könsstympas, varför de bör ges uppehållstillstånd.

Utskottets ställningstagande

I samband med att utskottet behandlade proposition 2005/06:6 Flykting-skap och förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning klargjorde utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande 2005/06:SfU4 att med begreppet kön avses såväl biologiskt som socialt kön. Utskottet välkomnade dessutom propositionens ställningstagande att samtliga transpersoner kan omfattas av begreppet kön. Vidare anförde utskottet att det liksom för övriga asylsökande när det gäller samhällsgruppsrekvisitet krävs att förföljelsen har sin grund i just personens kön eller förhållningssätt till könsidentiteten. Utskottet konstaterade därutöver att också s.k. könsspecifik förföljelse omfattades av förslaget och att bl.a. könsstympning är ett tydligt exempel på könsspecifik förföljelse riktad mot kvinnor och att det samma gäller tvångssteriliseringar och aborter som utförs under tvång liksom våldtäkt.

I samma betänkande avstyrkte utskottet ett yrkande om att Sverige internationellt bör verka för att få till stånd ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen för att ge flyktingstatus även åt personer som förföljs på grund av kön, könsidentitet eller sexuell läggning. Utskottet motiverade detta med att det av propositionen framgick att alltfler länder numera anser att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan ligga till grund för flyktingskap. I dessa länder har bl.a. kvinnor och homosexuella erkänts som flyktingar med motiveringen att förföljelsen har sin grund i sökandens tillhörighet till en viss samhällsgrupp. Enligt propositionen överensstämde en sådan tolkning av flyktingdefinitionen med den tolkning som rekommenderas av UNHCR.

Utskottet kan konstatera att Utvärderingsutredningen ska se över den nya instans- och processordningen och bl.a. klarlägga i vilken utsträckning den åsyftade tydligare åtskillnaden mellan olika grunder för uppehållstillstånd uppnåtts samt belysa om de materiella bestämmelserna i utlänningslagen är tillräckligt preciserade för att vara lämpade för domstolsprövning. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 juni 2009.

Utskottet, som förutsätter att regeringen noga följer praxisutvecklingen, anser att utvärderingen bör avvaktas och avstyrker med det anförda motionerna Sf331 yrkandena 19 och 20, Sf375 yrkande 13, U323 yrkandena 32 och 33, So526 yrkande 2 och A355 yrkande 1.

Vidarebosättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. kriterier för vidarebosättning.

Jämför reservationerna 6 (s, v, mp) och 7 (v, mp).

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att Sverige genom vidarebosättning erbjuder skydd för personer som befinner sig i tredjeland och inte har tillgång till någon annan långsiktig lösning där de befinner sig. Vidarebosättningens funktion är, förutom att främst erbjuda skydd till flyktingar och skyddsbehövande i övrigt, att utgöra ett sätt att dela ansvaret med länder som hyser stora flyktinggrupper.

Migrationsverket, som är den myndighet som ansvarar för genomförandet av vidarebosättning i Sverige, har även i uppgift att söka identifiera flyktingsituationer där vidarebosättning kan användas strategiskt och vidta åtgärder som bidrar till en lösning av främst utdragna flyktingsituationer som är eller annars riskerar att bli permanenta.

De skyddsbehövande personerna får vidarebosättas efter förslag från FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) eller svenska utlandsmyndigheter. Kvotflyktingarna tas ut antingen genom s.k. dossieruttagning eller s.k. delegationsuttagning. Under 2007 har uttagningar på plats skett i Jordanien, Libanon, Thailand, Malaysia och Iran. Totalt vidarebosattes 1 799 personer 2007, varav 731 irakiska medborgare. Under 2008 sker delegationsuttagningar i Iran, Syrien, Indien, Thailand och Republiken Kongo (Kongo-Brazzaville).

Inom EU finns förutom Sverige fem medlemsstater som regelbundet erbjuder vidarebosättning. Sverige verkar för att fler länder ska bli permanenta vidarebosättningsländer och även för att EU ska inrätta ett gemensamt vidarebosättningsprogram.

Motionerna

I motion Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 22 begärs ett tillkännagivande om mottagande av kvotflyktingar. Motionärerna anser att Sveriges arbete inom ramen för vidarebosättning har varit viktigt. Under senare år har antalet kvotuttagningar ökat något, vilket är positivt. En ytterligare utökning kan utgöra ett sätt att möta de önskemål som UNHCR har men också vara en signal till övriga stater för ett ökat kvotflyktingmottagande.

I motion Sf331 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 36, 38 och 39 begärs tillkännagivanden om att hänsyn inte ska tas till flyktingars ”integrationspotential” vid uttagning på flyktingkvoten och att inte bara skyddsbehov utan även nödvändig mänsklig hänsyn måste tas till familjemedlemmar som

fyllt 18 år samt att regeringen bör ta initiativ till treåriga planeringsperioder för uttagningar på flyktingkvoten för att undvika att ett års kvot inte hinner utnyttjas och går förlorad. I motionen anges att UNHCR har sju kriterier för vidarebosättning: skyddsbehov, tortyroffer med vårdbehov, utsatta kvinnor, familjeåterföreningsfall, flyktingbarn och -ungdomar, äldre, flyktingar utan förutsättningar att integreras lokalt. Motionärerna anser att det är fel att Sverige bara satsar på att ta ut flyktingar ur den första kategorin och med beaktande av deras ”integrationspotential”.

Bodil Ceballos m.fl. (mp) begär i motion Sf368 yrkande 6 ett tillkännagivande om att motverka krav på integration ställda före migrantens inresa i EU. Motionärerna, som anför att det ofta från politisk nivå framförs att integration bör vara ett krav för att få emigrera till EU, anser att regeringen aktivt bör motverka sådana förslag.

Utskottets ställningstagande

Av Migrationsverkets årsredovisning för 2008 framgår att grunduppdraget för 2008 avsåg 1 900 vidarebosättningar, vilket var en höjning med 100 platser från 2007. Åren 2007 och 2008 fick 1 799 respektive 2 209 personer tillstånd för vidarebosättning i Sverige. Anslagsmedlen för 2009 motsvarar utgifterna för överföring av 1 900 personer.

Skyddsbehövande personer får vidarebosättas efter förslag från UNHCR eller svenska utlandsmyndigheter. Kvotflyktingarna tas ut antingen genom s.k. dossieruttagning, där UNHCR skickar sin utredning till Migrationsverket som fattar beslut på detta underlag, eller genom s.k. delegationsuttagning som innebär att de skyddsbehövande tas ut i det land där de befinner sig efter att ha intervjuats på plats av utsända personer från Migrationsverket.

UNHCR arbetar således tillsammans med regeringar och andra, bl.a. frivilligorganisationer, för att identifiera flyktingar som behöver hjälp att komma till ett tredje land. Skälen för vidarebosättning kan enligt UNHCR t.ex. vara en individs behov av internationellt skydd, att individen har varit utsatt för traumatiska upplevelser, att individen har allvarliga medicinska skäl för omplacering eller familjeåterförening.

Utskottet kan konstatera att vidarebosättningsens funktion är att erbjuda skydd till främst flyktingar och skyddsbehövande i övrigt, men även ett sätt att dela ansvaret med länder som hyser stora flyktinggrupper. Enligt utskottets mening är det nödvändigt att Sverige verkar för att fler länder ska bli permanenta vidarebosättningsländer. I dag är det Sverige och fem medlemsstater till inom EU som regelbundet erbjuder vidarebosättning. Utskottet noterar också att ett EU-program för vidarebosättning planeras. Detta kan väsentligt öka den europeiska volymen för vidarebosättning och åstadkomma varaktiga lösningar för personer som inte kan återvända till sina hemländer eller för vilka andra regionala lösningar inte är möjliga.

Motionerna Sf331 yrkandena 36, 38 och 39, Sf368 yrkande 6 samt Sf375 yrkande 22 avstyrks med det anförda.

Samarbetet inom EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om EU-samarbetet på migrationsområdet.

Jämför reservationerna 8 (s), 9 (v), 10 (mp), 11 (s, v, mp) och 12 (v, mp).

Gällande ordning m.m.

Genom Amsterdamfördraget, som trädde i kraft den 1 maj 1999, överfördes bl.a. frågor om asyl, invandring och vissa frågor om fri rörlighet för personer till förstapelarsamarbetet. I april 2004 avslutades i enlighet med Amsterdamfördraget det första steget för att uppnå en gemensam europeisk migrations- och asylpolitik, och EU:s medlemsstater har därmed enats om miniminivåer på en rad områden, bl.a. asylprocedurer, skyddsgrunder, mottagandet av asylsökande och regler för anhöriginvandring.

I november 2004 antogs Haagprogrammet, ett flerårigt arbetsprogram för att gå vidare mot en gemensam lagstiftning på asyl- och migrationsområdet. I programmet ges den externa dimensionen av asyl och migration en framskjuten position. Programmet innebär att EU:s politik bör inriktas på att i en anda av delat ansvar bistå tredjeländer med att förbättra sin kapacitet att hantera migration och skydd av flyktingar genom långsiktiga lösningar. Kommissionen uppmanas att utarbeta regionala EU-skyddsprogram i partnerskap med tredjeländer och i nära samråd med UNHCR. Programmen ska även innehålla ett frivilligt EU-gemensamt program för vidarebosättning. Enligt Haagprogrammets handlingsplan ska ett gemensamt europeiskt asylsystem införas före utgången av 2010.

Som ett led i den fortsatta harmoniseringen presenterade kommissionen i juni 2007 en grönbok om det framtida gemensamma europeiska asylsystemet, KOM(2007) 301. Syftet med grönboken är att fastställa vilka alternativ som är möjliga inom EU:s nuvarande rättsliga ram när det gäller att utforma den andra etappen av upprättandet av det gemensamma europeiska asylsystemet. Målen för den andra etappen är enligt grönboken att dels uppnå en högre gemensam skyddsnivå och ett mer likvärdigt och enhetligt skydd i hela EU, dels säkerställa ökad solidaritet mellan EU:s medlemsstater. Det är av avgörande betydelse både att förbättra procedurerna så att den som söker skydd i EU effektivt kan lägga fram och göra sina anspråk gällande och att stärka kapaciteten hos alla aktörer i asylprocessen så att de kan fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt samt förse nationella asylmyndigheter med lämpliga verktyg för hantering av asylströmmar. Därtill krävs enligt grönboken att ansvaret för att handlägga asylansökningar och bevilja skydd i EU blir rättvist fördelat. Det bör också utrönas på vilka sätt EU kan öka sitt bidrag till ett tillgängligare,

rättvisare och effektivare system för internationellt skydd. Sedan avser kommissionen att utarbeta en strategisk plan med åtgärder för att upprätta det gemensamma europeiska asylsystemet.

Sedan ett samrådsförfarande ägt rum om grönboken presenterade kommissionen i juni 2008 sin strategiska plan för asylpolitiken (KOM(2008) 360) med förslag till åtgärder för upprättandet av det gemensamma europeiska asylsystemet och en tidsplan för när åtgärderna ska vidtas.

Det franska ordförandeskapet tog i september 2008 ett initiativ till en europeisk pakt för invandring och asyl. Pakten omfattar fem områden där EU vill stärka sitt samarbete, nämligen laglig invandring och integration, olaglig invandring och återvändande, gränskontroll, asyl och samarbete med tredjeländer. Vid Europeiska rådets möte den 15 och 16 oktober 2008 antogs pakten.

Den s.k. Dublinförordningen, förordning (EG) nr 343/2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredjeland har gett in i någon medlemsstat, tillämpas fr.o.m. den 1 september 2003. Ansvaret för prövning av en asylansökan åligger den medlemsstat som har tagit störst del i den asylsökandes inresa (genom att utfärda visering eller uppehållstillstånd) med undantag av regler om familjeåterförening. Varje medlemsstat får pröva en asylansökan som lämnats in av en tredjelandsmedborgare även om det inte föreligger någon skyldighet enligt förordningen. Vidare får varje medlemsstat, även om den inte är ansvarig enligt förordningen, sammanföra familjemedlemmar och andra släktingar i beroendeställning av humanitära skäl.

I juni 2007 presenterade kommissionen en utvärdering av Dublinförordningen. Utvärderingen visar att Dublinsystemet allmänt sett fungerar bra och är ett ändamålsenligt system för att avgöra vilken medlemsstat som ska vara ansvarig för prövning av en asylansökan, men att det finns vissa problem i tillämpningen av regelverket.

Kommissionen har i december 2008 lämnat förslag till förändringar i Dublinförordningen (KOM(2008) 820). Förslaget syftar huvudsakligen till att effektivisera tillämpningen av förordningen.

Syftet med det s.k. asylprocedurdirektivet (2004/83/EG) är att införa tvingande miniminormer för medlemsstaternas asylförfaranden. Direktivet innehåller ett antal grundläggande principer och garantier som ska vara uppfyllda i de nationella asylförfarandena.

Det s.k. skyddsgrundsdirektivets (2005/85/EG) huvudsakliga syfte är att garantera att medlemsstaterna tillämpar samma kriterier för att fastställa vilka tredjelandsmedborgare och statslösa personer som behöver internationellt skydd och att garantera en miniminivå för de förmåner som dessa personer ska vara berättigade till. De som omfattas av skyddsgrundsdirektivet (flyktingar och alternativt skyddsbehövande) har rätt till bl.a. uppehållstillstånd, resedokument, tillträde till arbetsmarknad och utbildning, sociala förmåner och bostad.

En proposition om genomförandet av asylprocedur- och skyddsgrundsdirektiven är aviserad till våren 2009.

I september 2005 presenterade kommissionen ett förslag till rådets och Europaparlamentets direktiv om gemensamma standarder avseende återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt inom unionen (KOM (2005) 391). Det s.k. återvändandedirektivet (2008/115/EG) antogs den 16 december 2008. Enligt direktivet ska beslut om avvísning eller utvisning meddelas för det fall en person vistas olagligt på en medlemsstats territorium, och dessa beslut ska sedan verkställas. Direktivet innehåller även föreskrifter om förvarstider och inreseförbud. Syftet är att effektivisera återvändandet från EU.

Med stöd av artikel 63.3b i EG-fördraget har rådet givit kommissionen mandat att förhandla om återtagandeavtal med tredjeland för att effektivisera återvändandearbetet. Rådet är beslutande i dessa frågor. Ett tiotal avtal har trätt i kraft och förhandlingsmandat har beslutats för ytterligare några länder, senast Georgien. De s.k. gemenskapsavtalen har företräde framför bilaterala avtal.

Som ett led i EU:s strävanden att utarbeta en övergripande asylpolitik har kommissionen i februari 2009 förslagit att en europeisk byrå för samarbete i asylfrågor inrättas, KOM(2009) 66. Byrån avses ansvara för att underlätta och stärka det praktiska samarbetet mellan medlemsstaterna i asylfrågor samt bidra till ett bättre genomförande av det gemensamma asylsystemet.

Ett nytt konstitutionellt fördrag undertecknades i Rom den 29 oktober 2004 och skulle träda i kraft den 1 november 2006, förutsatt att samtliga medlemsstater då hade ratificerat fördraget. Fördraget började aldrig gälla eftersom det inte godkändes i alla EU-länder. Diskussionerna om ett nytt EU-fördrag återupptogs 2007, och i oktober samma år enades EU:s ledare om innehållet i Lissabonfördraget. Lissabonfördraget undertecknades den 13 december 2007. Det ska därefter ratificeras i de 27 medlemsländerna. Europeiska rådet antog i december 2008 en färdplan för den fortsatta processen kring Lissabonfördraget med syftet att det ska kunna träda i kraft före utgången av 2009. Riksdagen beslutade godkänna EU:s Lissabonfördrag den 20 november 2008 (prop. 2007/08:168, bet. 2008/09:UU8, rskr. 2008/09:64).

På asyl- och migrationsområdet innebär Lissabonfördraget att majoritetsomröstning införs som huvudregel. Målsättningen är en gemensam asyl- och invandringspolitik som överensstämmer med bl.a. Genèvekonventionen. Enligt fördraget ska EU agera på invandringsområdet för att förebygga och bekämpa olaglig invandring och människohandel, särskilt handel med kvinnor och barn.

Skrivelsen

Det anges i skrivelsen att Sveriges migrations- och asylpolitik ingår i ett större regionalt och globalt sammanhang. Regeringens migrations- och asylpolitik omfattar åtgärder som förebygger ofrivillig migration. Den är en del av en helhet som bl.a. omfattar utrikes-, säkerhets-, handels- och biståndspolitiken. Regeringen arbetar aktivt, inom EU och internationellt, med att föra fram och stödja en fortsatt dialog om migration och utveckling.

Det totala antalet asylsökande i EU:s medlemsstater var 222 998 personer under 2007, en ökning med 11 % jämfört med året innan. För Sveriges del ökade antalet asylsökande under denna period med ca 50 %. Sverige var det enskilda land inom EU där flest personer ansökte om asyl. Därefter kom Frankrike, Storbritannien och Grekland. Sveriges andel av det totala antalet asylansökningar som lämnades in inom EU ökade därmed från 7 % 2005 till 16 % 2007. Under det första halvåret 2008 har antalet asylsökande dock minskat.

Av skrivelsen framgår att ca 3 600 av de ansökningar om uppehållstillstånd som avgjordes 2007 hänvisades till sakprövning i ett annat EU-land enligt Dublinförordningen. Under 2007 accepterade Sverige att ta över sammanlagt 826 ärenden enligt samma förordning.

Motionerna

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion Sf375 yrkande 2 ett tillkännagivande om att Sverige bör vara drivande för harmoniseringen av Europeiska unionens flyktingpolitik, vilken ska leda till ett mer rättssäkert och öppet system som värnar asylrätten och inte riskerar att leda till ett mer slutet Europa. Det övergripande målet måste vara att öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande jämfört med i dag, och med en förbättrad solidarisk fördelning mellan medlemsländerna. Motionärerna motsätter sig en utveckling i mer restriktiv riktning och ställer sig skeptiska till en gemensam flyktingpolitik till 2010 med den utveckling och det innehåll de nu ser.

I samma motions yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om regeringens agerande för placering av ett europeiskt, migrationspolitiskt stödkontor i Sverige. Enligt motionärerna är ett snart beslut att vänta i Europaparlamentet, och det är inför den harmonisering av migrationspolitiken som enligt planering ska ske 2010 av största vikt att regeringen skyndsamt agerar för en etablering.

Ameer Sachet (s) begär i motion Sf280 ett tillkännagivande om att Sverige i EU bör driva på för att ta fram ett gemensamt ställningstagande för flyktingpolitik och asylregler. EU:s medlemsländer måste ta ett solidariskt och gemensamt ansvar för att bemöta alla de människor som söker skydd. I dagens situation tar en handfull länder emot uppemot 80 % av alla asylsökande. Enligt motionären bör alla EU:s 27 länder bära sin del av mottagandet i förhållande till sina resurser.

I motion Sf354 av Nikos Papadopoulos och Leif Pettersson (s) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för en harmonisering av asylrätten inom EU, i syfte att garantera en rättssäker asylprocess.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkandena 7–14 tillkännagivanden i ett flertal frågor om hur Sverige ska agera inom EU i flyktingfrågor. Enligt motionärerna bör regeringen verka för att EU anslår medel för UNHCR:s medverkan vid förvaltningen av EU:s yttre gränser. Motionärerna anser att det vid EU:s yttre gränser, bl.a. i Medelhavet och utanför Afrikas västkust, bedrivs verksamhet som stoppar flyktingar på väg till Europa från att söka asyl. UNHCR:s medverkan för att tillföra sitt kunskande om flyktingkonventionens riktiga tillämpning i dessa sammanhang är enligt motionen av avgörande betydelse, och därför bör regeringen verka för att EU anslår medel för detta. Motionärerna begär vidare en ändrad inriktning av asyl- och flyktingpolitiken i EU så att den grundas på respekt för mänskliga rättigheter och människors lika värde. Frontex och snabbinsatsstyrkorna innebär enligt motionen kränkningar både av Genèvekonventionen och av Europakonventionen om mänskliga rättigheter. I motionen krävs att Sverige ska påkalla nya förhandlingar om direktivet om transportörsansvar, som innebär ett generalangrepp på Genèvekonventionen och asylrätten. Regeringen bör vidare ta initiativ till en förändring av EU:s politik beträffande återtagandeavtal. Vid slutande av sådana avtal görs myndigheterna i tredjeland till medbrottslingar i den förödmjukande behandlingen av de egna medborgarna när de tvingas handla i EU:s intresse i stället för att skydda de egna medborgarna. Regeringen bör också ta initiativ till en översyn av Dublinförordningen i syfte att de asylsökandes egna val ska vara styrande för i vilket land ansökan ska prövas. Enligt motionärernas mening leder Dublinförordningen till koncentration av asylsökande till frontstaterna och motverkar en jämn fördelning inom EU. När det gäller skyddsgrundsdirektivet och asylprocedurdirektivet bör regeringen enligt motionen ta initiativ till omarbetning i de delar som direktiven strider mot internationell rätt. Vidare bör regeringen ta initiativ till att återvändandedirektivet upphävs och ersätts med ett nytt direktiv vars innehåll står i överensstämmelse med grundläggande humanitära principer, respekten för människors lika värde och EU-ländernas internationella åtaganden.

I motion Sf268 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om att leva upp till bilden av Sverige som ett humant asylland i stället för att "exportera" restriktivare praxis till andra länder. Enligt motionen är det i dag ett stort problem att Sverige skickar människor tillbaka till bl.a. Irak och Afghanistan, vilket tas som förevändning för andra länder att göra detsamma.

Bodil Ceballos och Gunvor G Ericson (mp) begär i motion Sf9 yrkande 3 ett tillkännagivande om att inte fortsätta att exportera vår striktare tillämpning av asylrätten till övriga EU-länder. Motionärerna anser att det

finns risk för att Sveriges strikta bedömning exporteras till andra medlemsländer i samband med att asyl- och migrationspolitiken harmoniseras och de motsätter sig en sådan "exportpolitik".

I yrkande 4 i samma motion begärs tillkännagivande om behovet av öppnare gränser mot omvärlden. Enligt motionärerna stängs gränserna alltmer runt EU, och nya gemensamma regelverk införs så att alla länder ska känna att de fått med just sina migranter, som de är beroende av för skördar, byggarbetsplatser etc. Motionärerna anser att det hade varit enklare att låta gränserna förbli öppnare så att de som tidigare kunde ta sig till ett EU-land för att jobba ett antal månader eller år hade kunnat fortsätta med det.

I motion U322 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkandena 37 och 38 begärs tillkännagivanden om att verka för att upprätta lagliga vägar för migration och om att i EU motverka alla förslag som reser högre murar runt EU. Asylrätten är enligt motionärerna i dag i praktiken den enda möjligheten för den som vill flytta från ett fattigare land till EU. Fattiga länder har överskott på arbetskraft medan världens rika länder har en brist. Fri rörlighet för människor skulle avsevärt förbättra situationen för alla.

Bodil Ceballos m.fl. (mp) begär i motion Sf368 yrkande 8 ett tillkännagivande om den gemensamma asylprocessen. I motionen framhålls allas rätt till en rättvis asylprocess på ett språk som den asylsökande förstår eller med tolk. Kostnadsfri juridisk hjälp bör ges under hela asylprocessen. Motionärerna anser att hänsyn måste tas till situationen för mänskliga rättigheter i hemlandet vid prövningen, och någon s.k. säkra länder-lista ska inte användas. UNHCR:s rekommendationer bör alltid följas.

Utskottets ställningstagande

Diskussionerna om den framtida europeiska asyl- och migrationspolitiken under perioden 2010–2014, det s.k. Stockholmsprogrammet som ska efterträda Haagprogrammet, har påbörjats. Frankrike presenterade under sitt ordförandeskap i EU:s ministerråd ett initiativ till en europeisk pakt för invandring och asyl som Europeiska rådet antog i oktober 2008. Kommissionen avser att i maj 2009 presentera ett övergripande meddelande med förslag om hur arbetet på området rättvisa, frihet och säkerhet ska gå vidare med sikte på det nya femårsprogram för området som ska efterträda Haagprogrammet. Det s.k. Stockholmsprogrammet ska antas hösten 2009 då Sverige innehar ordförandeskapet i EU:s ministerråd.

I flera av motionerna tas upp frågor om harmonisering av asylpolitiken inom EU, asylrätten och respekten för grundläggande mänskliga rättigheter, rättssäkerhet i asylproceduren samt fördelning av ansvaret mellan medlemsländer. Utskottet konstaterar att det för närvarande pågår ett intensivt arbete i EU med att utveckla migrations- och asylpolitiken. Utskottet har vid tidigare tillfällen tillkännagivit sin inställning till de frågeställningar som motionärerna väcker. Utskottet kan konstatera att till grund för kommissionens strategiska plan för asylpolitiken ligger den grönbok om

det framtida gemensamma europeiska asylsystemet som kommissionen presenterade i juni 2007. Utskottet har i ett utlåtande den 12 september 2007 (2006/07:SfU13) redovisat sin granskning av grönboken. I utlåtandet har utskottet bl.a. förklarat att det är eftersträvansvärt med en ökad harmonisering av asylpolitiken inom EU och att det övergripande målet måste vara att öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande jämfört med i dag. Vidare ansåg utskottet att tonvikt måste läggas vid den faktiska tillgången till möjligheten att söka asyl och att åtgärder för att bekämpa olaglig invandring och människosmuggling genomförs på ett sådant sätt att det inte undergräver asylrätten och respekten för grundläggande mänskliga rättigheter i asylproceduren. Utskottet framhöll också att ett gemensamt europeiskt asylsystem som är hållbart kräver en rimlig fördelning av ansvaret inom unionen. Frågor som rör mekanismerna för fördelning av ansvar för prövningen av asylansökningar och som rör ekonomisk solidaritet mellan medlemsstaterna är därför centrala i ett gemensamt asylsystem.

I samband med riksdagens behandling av ärendet om godkännande av Lissabonfördraget lämnade utskottet ett yttrande till utrikesutskottet (yttr. 2008/09:SfU2y). Utskottet konstaterade att utgångspunkten i fördraget är att EU ska utarbeta en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna som grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna och som är rättvis för medborgare i tredjeländer. Vidare kunde utskottet konstatera att Lissabonfördraget föreskriver enhetliga regler i stället för som nu miniminormer på asylområdet. Utskottet delade regeringens bedömning att en gemensam asyl- och invandringspolitik för hela unionen, där medlemsstaterna tillämpar samma bestämmelser och erkänner varandras beslut, sammantaget ger en bättre ordning för medlemsstaterna och för den enskilde, och även en mer rättvis ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna.

Utskottet vidhåller sin tidigare inställning och framhåller att ett framtida gemensamt asylsystem måste vara humant, rättssäkert och effektivt, med individuell prövning av varje asylansökan på nationell nivå.

Utskottet konstaterar att det s.k. Stockholmsprogrammet kommer att förhandlas under den svenska ordförandeskapsperioden. Utskottet förutsätter att Sverige kommer att fortsatt verka för en asyl- och migrationspolitik inom EU som tillgodoser höga rättssäkerhetskrav och ta aktiv del i arbetet för det gemensamma europeiska asylsystemet.

Med det anförda avstyrks motionerna Sf375 yrkande 2, Sf280, Sf354 yrkande 1, Sf268 yrkandena 11 och Sf9 yrkandena 3 och 4. Även motion Sf368 yrkande 8 avstyrks med det anförda.

Inrättande av ett stödkontor i asylfrågor är ytterligare ett led i harmoniseringen av asylpolitiken. Europeiska rådet har uppmanat till etablering av ett sådant kontor, och kommissionen antog i februari ett förslag om inrättande av en europeisk byrå för samarbete i asylfrågor, KOM(2009) 66. Byrån kommer enligt förslaget att ha tre huvuduppgifter: Den ska stödja det praktiska arbetet i asylfrågor, stödja medlemsstater som är utsatta för ett

särskilt starkt tryck och bidra till att genomföra det gemensamma europeiska asylsystemet. Enligt utskottets mening kan ett stöd- och samordningskontor underlätta det praktiska samarbetet inom det gemensamma asylsystemet. När det gäller frågan om lokalisering av stödkontoret erinrar kommissionen i sitt förslag om de principer för fördelning av säten för myndigheter och byråer som dragits upp vid Europeiska rådets möten i december 2003 och juni 2008, bl.a. att myndigheter och byråer i framtiden i första hand bör förläggas till nya medlemsstater och i medlemsstater som inte redan är värdländer. Utskottet noterar att kommissionens förslag helt nyligen har presenterats och anser inte att riksdagen nu bör göra några uttalanden i frågan.

Med det anförda avstyrks motion Sf375 yrkande 4.

Beträffande förvaltningen av EU:s yttre gränser och Frontex samt UNHCR:s medverkan kan utskottet konstatera att Frontex inrättades den 1 maj 2005 genom förordning (EG) nr 2007/2004. I byråns huvuduppgifter ingår att genomföra gemensamma operationer avseende kontroll och övervakning av EU:s yttre gränser. Hanteringen och prövningen av asylansökningar ska dock utföras av de nationella myndigheterna och enligt nationell lagstiftning.

Vid rådmötet den 18 september 2007 antogs vissa rådsslutsatser vad gäller ytterligare förstärkning vid EU:s södra sjögränser. Bland annat uppmantras medlemsstaterna och Frontex att i samarbete med bl.a. UNHCR diskutera möjligheterna att utveckla ett integrerat arbetssätt i gränskontroll- och övervakningsoperationerna som tar särskild hänsyn till migranternas rätt till en värdig behandling och möjligheten att söka internationellt skydd.

Utskottet har tidigare (bet. 2007/08:SfU6) framfört som sin mening att det är viktigt att Frontex verksamhet inte hindrar denna möjlighet och att internationella konventioner följs. Utskottet anser att den faktiska möjligheten att söka asyl måste värnas. Ett nära samarbete med UNHCR är angeläget.

Det kan tilläggas att det i den europeiska pakten för invandring och asyl, som antagits av Europeiska rådet, betonas att förstärkningen av Europas gränser inte får hindra tillträde till skyddssystemen. Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf331 yrkandena 7 och 8.

Med anledning av rådets direktiv 2001/51/EG om transportörsansvar infördes i utlänningslagen bestämmelser om transportörers skyldighet att kontrollera att utlännningar har pass och andra tillstånd som krävs för inresa i landet liksom skyldigheten att kontrollera att de har medel för sin hemresa. Samtidigt infördes en bestämmelse om att transportörer som inte uppfyller sin kontrollskyldighet under vissa förutsättningar ska betala en särskild avgift om högst 46 000 kr. I samband med behandlingen av förslagen (prop. 2003/04:50, bet. 2003/04:SfU11, rskr. 2003/04:214) gjorde riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen skulle göra en förnyad översyn av transportörsansvaret och därefter återkomma till riksdagen med en redovisning och analys, varvid även möjligheterna att inom EU på nytt behandla frågan om transportörsansvaret borde belysas.

Regeringen gav därefter Migrationsverket och Rikspolisstyrelsen i uppdrag att följa upp hur utlänningslagens bestämmelser om transportörsansvar har tillämpats sedan bestämmelserna trädde i kraft den 1 juli 2004. Mot bakgrund av det fåtal ärenden där beslut har fattats att ålägga en transportör särskild avgift samt att bestämmelsen om transportörsansvar inte kan anses hindra att personer ges möjlighet att ansöka om asyl vid ankomsten till Sverige har regeringen i skrivelse 2005/06:18 gjort bedömningen att det inte finns anledning att på nytt inom EU behandla frågan om transportörsansvaret.

Vid behandlingen av propositionen med förslag om genomförandet av bl.a. direktiv 2004/82/EG om överföring av passageraruppgifter (prop. 2005/06:129, bet. 2005/06:SfU14, rskr. 2005/06:280) uttalade utskottet att det underlag som presenterats av Migrationsverket och Rikspolisstyrelsen inte gav anledning att anta att bestämmelserna om transportörsansvaret hindrar personer från att söka asyl här. Utskottet ansåg emellertid att regeringen borde följa upp och analysera tillämpningen av det då aktuella förslaget om överföring av passageraruppgifter och återkomma till riksdagen. Riksdagen gjorde ett tillkännagivande därom.

Regeringen beslutade den 6 mars 2008 att ge Rikspolisstyrelsen uppdraget att följa upp och redovisa hur utlänningslagens bestämmelser om skyldigheten för transportörer att överföra passageraruppgifter till polisen har tillämpats sedan ikraftträdandet den 1 september 2006 (Ju2008/1751/EMA). Regeringen anger i skrivelsen att endast Polismyndigheten i Stockholms län, flygplatspolisen på Arlanda, har begärt in uppgifter från flygtransportörer från stater som inte ingår i EU eller Schengensamarbetet. Mot bakgrund av att reglerna inte för med sig några hinder för en skyddsbehövande person att få sina skyddsbehov prövade efter ankomsten till svensk flygplats vid yttre gräns gör regeringen bedömningen att lagregleringen inte har någon inverkan på Sveriges förpliktelser enligt Genèvekonventionen eller andra folkrättsliga åtaganden.

Utskottet finner inte att regeringens redovisning ger skäl att ändra inställning och anser som tidigare att det inte finns anledning att anta att bestämmelserna om transportörsansvar hindrar personer från att söka asyl i Sverige. Utskottet kan vidare konstatera att transportörsansvaret är en följd av beslut inom EU som Sverige är skyldigt att följa och att det saknas reella förutsättningar för att få till stånd en omprövning.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf331 yrkande 9.

Återtagandavtal ingås för att reglera procedur och ansvarighet för tredjeland att återta sina medborgare. Liksom vid tidigare tillfällen (senast i bet. 2007/08:SfU6) kan utskottet konstatera att ministerrådet har givit kommissionen mandat att ingå sådana avtal med tredjeland för att effektivisera återvändandearbetet. Tanken är att återtagandavtalen ska bidra till en förbättrad hantering av migrationsströmmar till EU genom utökad samarbete med ursprungsländer och transitländer.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf331 yrkande 10.

Beträffande Dublinförordningen har utskottet tidigare framhållit (senast i bet. 2007/08:SfU6) att Sverige liksom övriga EU:s medlemsstater är bundet av folkrättsliga förpliktelser inom såväl internationell flyktingrätt som mänskliga rättigheter i övrigt. Detta innebär att flyktingrättens olika delar, t.ex. att en asylsökande inte får avvisas eller utvisas till ett land där hans eller hennes liv eller frihet hotas på grund av bl.a. ras, religion eller nationalitet, alltid ska tillämpas. Detta gäller givetvis även i förhållande till Dublinförordningen.

Kommissionen har i sin strategiska plan för asylpolitiken tillkännagivit sin avsikt att föreslå förändringar i befintliga rättsakter på asylområdet, som ett led i andra fasen i arbetet med att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem. Utskottet noterar att kommissionen den 3 december 2008 har föreslagit ändringar i Dublinförordningen (KOM(2008) 820). Förslaget syftar till att tillämpningen av förordningen ska bli effektivare samtidigt som den sökandes rättssäkerhet tas till vara. Förslagets grundval är även fortsättningsvis principen om första asylland. Kommissionen föreslår vidare en utvidgning av förordningens tillämpningsområde till att även omfatta personer som söker subsidiärt skydd enligt skyddsgrundsdirektivet.

Utskottet konstaterar att kommissionen avser att under 2009 presentera förslag till ändringar även i asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet som ett led i arbetet med det framtida gemensamma asylförfarandet

Utskottet, som vidhåller tidigare ställningstaganden vad gäller Dublinförordningen, anser mot bakgrund av vad som nu anförts att det saknas skäl för riksdagen att ta initiativ till en översyn av förordningen och till omarbeting av asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet. Motion Sf331 yrkandena 11–13 avstyrks med det anförda.

I december 2008 antogs det s.k. återvändandedirektivet. Direktivet harmoniserar återvändandeförfarandet för personer som vistas olagligt i medlemsstaterna och omfattar bl.a. bestämmelser om avvisning och utvisning, återreseförbud och förvar. Regeringen beslutade den 5 februari 2009 att en särskild utredare ska tillsättas för att ta ställning till hur direktivet ska genomföras i Sverige m.m. (dir. 2009:1). Ett delbetänkande med förslag i de delar som avser författningsändringar och andra åtgärder som är obligatoriska för genomförande av återvändandedirektivet ska lämnas den 15 juni 2009. Utskottet finner inte anledning att ta initiativ till upphävande av återvändandedirektivet och avstyrker med det anförda motion Sf331 yrkande 14.

Beträffande motionsyrkanden om behovet av öppnare gränser mot omvärlden och att upprätta lagliga vägar för migration konstaterar utskottet att migrationspolitiken står inför nya utmaningar, både nationellt och internationellt. Utskottets principiella inställning är att den framtida gemensamma invandringspolitiken bör utgå från en reglerad invandring och ta till vara migrationens positiva möjligheter och effekter för både mottagarländer och ursprungsländer. Rätten att söka asyl är grundläggande. Utskottet anser att fler möjligheter till laglig invandring bör skapas och en behovsstyrd arbets-

kraftsinvandring till Europa främjas. Utskottet konstaterar att ett omfattande arbete pågår inom EU för att uppnå ett gemensamt regelverk för laglig migration. Utskottet erinrar om den nyligen genomförda svenska reformen om arbetskraftsinvandring (prop. 2007/08:147, bet. 2008/09:SfU3, rskr. 2008/09:37) som ger ökade möjligheter till arbetskraftsinvandring och öppnar en ny väg till Sverige. Utskottet ansåg vid behandlingen av propositionen att regeringen gjort en rimlig avvägning mellan behovet av att få ett effektivare system för arbetskraftsinvandring å ena sidan och värnet av asylrätten å den andra. Att söka asyl kommer inte längre att vara så gott som den enda vägen in i Sverige.

Utskottet konstaterar att utökade möjligheter till arbetskraftsinvandring erbjuder människor en laglig möjlighet att komma till Europa och är ett sätt att öppna gränserna mot omvärlden. Det är en utgångspunkt att asylsökande inte får hindras tillträde till skyddssystemet.

Med det anförda avstyrks motion U322 yrkandena 37 och 38.

Människosmuggling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om människosmuggling.

Jämför reservation 13 (v, mp).

Motionen

I motion Sf368 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkandena 14–16 begärs tillkännagivanden om att tydligt särskilja människosmugglare från livräddare och att inte kriminalisera de senare, att närmaste hamn alltid ska vara skyldig att ta emot nödställda samt att begränsa marknaden för människosmugglare. Motionärerna menar att s.k. regulariseringar eller amnestier samt lagliga vägar för migration och utvecklingshjälp till hemlandet skulle slå sönder marknaden för människosmugglare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det av Sverige godkända tilläggsprotokollet om människosmuggling, till FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, syftar till att förebygga och bekämpa människosmuggling samtidigt som de smugglade migranternas rättigheter skyddas. Protokollet innehåller viktiga miniminormer som ska följas av alla avtalslutande stater.

I samband med att utskottet behandlade regeringens proposition om genomförandet i svensk rätt av rådets direktiv och rambeslut om människosmuggling (prop. 2003/04:35, bet. 2003/04:SfU6) konstaterade utskottet att människosmugglingen i allt högre grad har kommit att bedrivas av kriminella organisationer med förgreningar i många länder och att smugglingen

inte sällan sker under ovärdiga former eller under förhållanden där de som smugglas utsätts för svåra umbäranden eller t.o.m. förolyckas. Utskottet ansåg med hänsyn till den omfattning verksamheten fått under senare år och de allvarliga konsekvenser som den medför för såväl enskilda som samhället att denna brottslighet måste kunna beläggas med kännbara påföljder. Utskottet, som förde ett resonemang kring frågan om straffbarhet vid rent humanitärt stöd till inresa i Sverige, fann att de föreslagna bestämmelserna i utlänningslagen om människosmuggling och organiserande av människosmuggling inte kunde anses hindra en asylsökande från att med hjälp av rent humanitärt bistånd komma in i Sverige för att söka asyl vid ankomsten.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen understrukit att tonvikt måste läggas vid den faktiska tillgången till möjligheten att söka asyl och att åtgärder för att bekämpa olaglig invandring och människosmuggling måste genomföras på ett sådant sätt att det inte undergräver asylrätten och respekten för grundläggande mänskliga rättigheter i asylproceduren.

Som utskottet angivit ovan arbetar Sverige också aktivt, internationellt och inom EU, med att föra fram och stödja en fortsatt dialog om migration och utveckling. Vidare har Sverige bl.a. i syfte att underlätta migration nyligen infört utökade möjligheter till arbetskraftsinvandring.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Sf368 yrkandena 14–16.

Invandringspolitik

Arbetskraftsinvandring m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. arbetsmarknadsprövning, arbetskraftsinvandring och kompetensflykt.

Jämför reservationerna 14 (s, v), 15 (v, mp) och 16 (mp).

Gällande ordning

En utlännings som vistas i Sverige mer än tre månader ska, enligt 2 kap. 5 § UtL, ha uppehållstillstånd om inte visering har beviljats för längre tid. Kravet på uppehållstillstånd gäller inte medborgare i de nordiska länderna. Det gäller inte heller EU/EES-medborgare och deras familjemedlemmar, som har uppehållsrätt.

Upphållstillstånd ges enligt 2 kap. 4 § UtL för viss tid (tidsbegränsat uppehållstillstånd) eller utan tidsbegränsning (permanent uppehållstillstånd). Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas en utlännings som

önskar vistas här i landet för arbete, studier eller besök. Ett permanent uppehållstillstånd får beviljas en utlänning som under de senaste fem åren har haft uppehållstillstånd för arbete i sammanlagt fyra år.

Enligt 5 kap. 18 § UtIL ska uppehållstillstånd enligt huvudregeln ha sökts och beviljats före inresan i Sverige. Flera undantag finns dock.

Ett uppehållstillstånd kan återkallas om innehavaren skulle förlora sitt arbete under tillståndstiden. Tillståndet återkallas dock inte utan att arbetstagaren fått tre månader på sig för att söka ett nytt arbete från det att anställningen upphörde.

Migrationsverkets beslut om avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller om återkallelse av ett uppehållstillstånd får överklagas till migrationsdomstol.

En utlänning som ska arbeta i Sverige på grund av anställning här eller utomlands ska enligt 2 kap. 7 § UtIL ha arbetstillstånd. Kravet på arbetstillstånd gäller dock inte medborgare i de nordiska länderna. Det gäller inte heller EU/EES-medborgare och deras familjemedlemmar, som har uppehållsrätt, eller utlänningar med permanent uppehållstillstånd. Även utlänningar som har ställning som varaktigt bosatta i en annan EU-stat eller är medborgare i Schweiz och vissa av deras familjemedlemmar är undantagna från kravet på arbetstillstånd. Motsvarande gäller vissa yrkesgrupper och en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av att det behövs för att en förundersökning eller en huvudförhandling i brottmål ska kunna genomföras.

Nya regler om arbetskraftsinvandring trädde i kraft den 15 december 2008. De innebär att den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen har upphört. Arbetsgivarens bedömning av sitt eget behov ska i stället vara avgörande. Tidsbegränsade arbetstillstånd kan enligt 6 kap. 1 och 2 §§ UtIL beviljas en utlänning som har ett erbjudande om en anställning som han eller hon kan försörja sig på och anställningsvillkoren inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. En förutsättning är att arbetsgivaren har utannonserat den lediga tjänsten inom EU/EES och Schweiz.

Ett tidsbegränsat arbetstillstånd kan inte ges för längre tid än två år och inte heller för längre tid än anställningstiden. Den sammanlagda tillståndstiden kan inte vara längre än fyra år. En arbetstagare som i Sverige blivit arbetslös under innevarande tillståndstid kan söka nytt arbete i upp till tre månader. Ett tidsbegränsat arbetstillstånd ska kopplas till ett visst slag av arbete och en viss arbetsgivare under de första två åren för att därefter kopplas till ett visst slag av arbete.

Utlänningar som har fått avslag på en asylansökan kan under vissa förutsättningar beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete utan att lämna landet. Dessa förutsättningar är följande: Sökanden ska ha haft en anställning sedan minst sex månader, och anställningen ska vara en tillsvidareanställning eller ha en varaktighet om minst ett år från ansökningstillfället och uppfylla de allmänna förutsättningarna för arbetstillstånd. Även

en familjemedlem till en sådan person ska kunna beviljas uppehållstillstånd utan att först behöva lämna landet. Ansökan måste ges in till Migrationsverket inom två veckor från det att beslutet om avslag på ansökan om asyl vunnit laga kraft.

Enligt 6 kap. 4 § UtL ska en utlänning som vill ha arbetstillstånd i Sverige ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. Flera undantag finns dock. Bland annat gäller att den person vars anställning upphör under pågående tillståndsperiod ska ha möjlighet att ansöka om arbetstillstånd inifrån Sverige under en tid av tre månader, om han eller hon får ett nytt anställningserbjudande. Vidare ska en utlänning vars ansökan om uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande i övrigt har avslagits genom ett lagakraftvunnet beslut, under vissa förutsättningar kunna beviljas uppehållstillstånd för arbete utan att han eller hon först lämnar landet. Dessutom ska den som beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare här i vissa fall få söka uppehålls- och arbetstillstånd inifrån Sverige.

Skrivelsen

Som ett led i att skapa ett EU-gemensamt regelverk för laglig invandring till EU:s medlemsstater, och i enlighet med den strategiska planen för laglig migration från den 21 december 2005 (KOM(2005) 669 slutlig), har det beslutats att kommissionen ska presentera följande:

- ett ramverksdirektiv om migranternas rättigheter och utformningen av ett gemensamt uppehålls- och arbetstillstånd,
- ett direktiv för högkvalificerad arbetskraft med avsikt att göra EU till en mer attraktiv arbetsmarknad,
- ett direktiv för säsongarbetare som ger möjlighet att bevilja flera inresor i samma tillstånd med avsikt att bekämpa att arbetstagaren olagligen uppehåller sig i EU och
- ett direktiv för företagsinternt utstationerad personal som underlättar rörligheten för dessa inom företagens förgreningar i EU och för avlönade praktikanter.

Direktivförslaget om högkvalificerad anställning, det s.k. blåkortsdirektivet, syftar till att förbättra EU:s förmåga att attrahera och vid behov behålla arbetstagare från tredjeland som utför högkvalificerat arbete. Förslaget syftar också till att skapa snabba och effektiva lösningar för att kunna möta förändringar i efterfrågan på medlemsstaternas arbetsmarknader så att nuvarande och kommande kompetensunderskott hos medlemsstaterna kan avhjälpas. Medlemsstaterna uppmanas att avstå från att aktivt rekrytera personer som är verksamma inom sektorer där ursprungslandet har brist på kompetens och att främja cirkulär migration för att återföra kompetens och erfarenheter till ursprungsländer.

Direktivförslaget om ett enhetligt ansökningsförfarande, tillstånd och rättigheter för migranter, det s.k. ramdirektivet, syftar till att tillförsäkra de personer som ännu inte fått status som varaktigt bosatta inom unionen en gemensam uppsättning rättigheter. Direktivförslaget syftar också till ett sammanhållet ansökningsförfarande och ett kombinerat uppehålls- och arbetstillstånd, i syfte att förenkla administrationen och proceduren kring dessa ansökningar samt för att bättre kunna kontrollera tredjelandsmedborgares vistelse på medlemsstaternas territorier för att arbeta.

Motionerna

I motion Sf8 av Veronica Palm m.fl. (s) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om myndighetsbaserad prövning vid arbetskraftsinvandring. Motionärerna anför att en framgångsrik arbetskraftsmigration förutsätter en bibehållen ordning och reda på arbetsmarknaden med respekt för gällande villkor och kollektivavtal. Arbetsförmedlingen bör därför göra en arbetsmarknadsprövning.

Sinikka Bohlin och Ann-Kristine Johansson (s) begär i motion Sf284 ett tillkännagivande om tredjelandsmedborgarnas möjligheter att delta på en nordisk arbetsmarknad. Motionärerna anser att arbetet med en nordisk överenskommelse avseende fri rörlighet inom Norden för invandrare med permanent uppehållstillstånd bör prioriteras.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf332 yrkande 3 att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med förslag på regler som ger asylsökande och papperslösa som i dag befinner sig i Sverige möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl. Motionärerna anser att det är orimligt att den som är papperslös i dag ska uteslutas från möjligheterna att söka uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl när ett utvidgat system för arbetskraftsinvandring nu genomförs.

I motion Sf368 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om fri rörlighet för alla arbetstagare med hemvist i EU, inklusive deras familjemedlemmar. Sverige bör agera för att även tredjelandsmedborgare med hemvist i ett EU-land ska omfattas av den fria rörligheten över EU:s gränser. I motionens yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att vidga det s.k. blåkortsdirektivet till att omfatta alla kategorier av arbetstagare. Eftersom behoven ser olika ut i olika länder är en viss "EU-kvot" fel väg att gå. Behoven avgörs i stället bäst på nationell nivå. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att de som ges tillfälliga uppehållstillstånd i EU på sikt måste kunna få permanenta uppehållstillstånd.

I motion U322 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begärs i yrkande 39 ett tillkännagivande om att med hjälp av ekonomiska styrmedel reducera risken för kompetensflykt. Att lösa de rika ländernas problem med arbetskraft får inte ske på de fattiga ländernas bekostnad.

Lars Hjalmered och Göran Lindblad (m) begär i motion Sf325 ett tillkännagivande om att underlätta arbetskraftsinvandring. Motionärerna efterlyser en större rörlighet och öppenhet för personer som kommer från länder utanför Europa. Genom att låta företagen själva få avgöra vem de vill anställa skapas en arbetsmarknad där personer med kompetens kommer till Sverige och stannar här.

Slutligen begärs i motion Sf345 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Ulrika Karlsson i Uppsala (m) ett tillkännagivande om en snabb hantering av ärenden som gäller arbetskraftsinvandring. Personer som inte har lämnat Sverige efter avslag på asylansökan och i dag har ett arbete här bör kunna åka hem och få en snabb hantering av ansökan om arbetskraftsinvandring.

Utskottets ställningstagande

Drygt 14 500 personer från länder utanför EU beviljades uppehållstillstånd för att arbeta i Sverige förra året. Det är en ökning med 47 % jämfört med 2007. Sedan 2005 har antalet sådana arbetstagare ökat från 3 000 till över 14 500 år 2008.

I betänkande 2008/09:SfU3 uttalade utskottet att det var positivt att regeringen föreslagit att den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen skulle slopas. Den som bäst kan avgöra behovet av att rekrytera arbetskraft från tredjeländ är den enskilda arbetsgivaren. En sådan ordning innebär att arbetsgivarens kompetensbehov kan tillgodoses bättre och snabbare. Därtill kommer att arbetstagarorganisationerna ska yttra sig över lön och andra anställningsvillkor och att Migrationsverket, förutom att kontrollera att gemenskapsföreträdet respekteras, också ska kontrollera att de villkor som erbjuds inte är sämre än vad som gäller för arbetstagare i Sverige. Ett arbetstillstånd förutsätter att lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen.

Utskottet, som således nyligen har tillstyrkt att den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen ska upphöra, har inte anledning att nu ändra uppfattning och avstyrker motion Sf8 yrkande 6. Motion Sf325 är tillgodosedd och avstyrks.

Utskottet noterar att utlänningar som fått avslag på en asylansökan under vissa förutsättningar kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete utan att lämna landet. Utskottet är inte berett att nu föreslå att rätten till tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete till asylsökande vidgas eller att en sådan rätt införs för s.k. papperslösa som befinner sig i Sverige.

Med det anförda avstyrks motion Sf332 yrkande 3.

Utskottet vill peka på att de nya reglerna om arbetskraftsinvandring innefattar att asylsökande som fått avslag på sin asylansökan och har arbete i Sverige under vissa förutsättningar kan ansöka inom landet om uppehållstillstånd för arbete. Vidare noterar utskottet att det i regleringsbrevet för

Migrationsverket för 2009 anges att tiden från ansökan till beslut ska göras så kort som möjligt beträffande ärenden som rör arbetstillstånd med hänsyn till sökandens och arbetsmarknadens behov.

Motion Sf345 är delvis tillgodosedd och avstyrks.

Utskottet är generellt sett positivt till att så många nordiska gränshinder som möjligt undanröjs. Enligt utskottets mening bör Sverige verka för att tredjelandsmedborgarna med permanent uppehållstillstånd i de nordiska länderna bereds möjlighet att arbeta i andra nordiska länder. Utskottet förutsätter att regeringen verkar för detta.

Med det anförda är motion Sf284 delvis tillgodosedd och avstyrks.

Som angivits ovan behöver EU/EES-medborgare, schweiziska medborgare, deras familjemedlemmar och personer med status som varaktigt bosatta i ett annat EU-land inte ha arbetstillstånd för att arbeta i Sverige. Utskottet är inte berett att föreslå riksdagen att alla med hemvist inom EU ska omfattas av den fria rörligheten över EU:s gränser. Därmed avstyrks motion Sf368 yrkande 1.

Enligt utskottets mening innebär Europas åldrande befolkning att behovet av all arbetskraft kommer att växa de kommande åren. En människas utbildningsgrad bör inte vara det avgörande för om en person ska få arbetskraftsinvandra eller inte. Det viktigaste bör i stället vara om arbetsmarknaden har ett behov av den kompetens som personen besitter. Sverige bör verka för detta inom EU.

En ökad laglig rörlighet över gränser kan vara något positivt, både för EU och för tredjeländer. Upphållsrätten för arbetskraftsinvandrare i unionen bör utformas på ett sätt som skapar trygghet och flexibilitet för individen och därmed förutsättningar för cirkulär migration. Beslut om på vilka grunder och i vilken utsträckning ekonomisk invandring ska medges bör dock förbli en nationell angelägenhet för respektive medlemsstat inom unionen. Utskottet noterar att i det s.k. blåkortsdirektivet uttalas att medlemsstaterna uppmanas att avstå från att aktivt rekrytera personer som är verksamma inom sektorer där ursprungslandet har brist på kompetens. Medlemsstaterna uppmanas också att främja cirkulär migration för att återföra kompetens och erfarenheter till ursprungsländerna.

Med det anförda är motionerna Sf368 yrkande 2 och U322 yrkande 39 delvis tillgodosedda och avstyrks. Även motion Sf368 yrkande 4 avstyrks.

Migrantarbetares situation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om migrantarbetares situation.
Jämför reservation 17 (s, v, mp).

Motionerna

I motion Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om den svenska hållningen i en tid av ökande migration. Motionärerna anser att det är viktigt att slå vakt om de positiva effekterna av migration och motarbeta problem som människohandel och migranternas utsatthet. Den globala migrationen bör bejakas.

Carina Hägg (s) begär i motion Ju253 yrkande 15 ett tillkännagivande om att migrerade och papperslösa kvinnors utsatthet måste ägnas ökad uppmärksamhet både i Sverige och i internationella sammanhang. I motionen anförs att det är ett problem med ett ökande antal kvinnor och immigrantarbetare som har en svag ställning. Kvinnor är speciellt utsatta och möts ofta av negativa attityder vid hemkomsten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det finns olika orsaker till migration; det kan handla om möjlighet att försörja sig eller att få en tryggare tillvaro. Enligt utskottets uppfattning är migration någonting i grunden positivt, och den har ofta betydelse för utvecklingen i såväl ursprungsländer som destinationsländer. Genom bl.a. en politik för arbetskraftsinvandring underlättas rörligheten mellan länder. Det är positivt för mottagarländerna och ger en möjlighet för migranterna att återvända, tillfälligt eller permanent, och därmed bidra till utvecklingen i sina ursprungsländer. Vidare är möjligheten att få skydd och varaktiga lösningar för flyktingar grundläggande. En samstämmig politik är också viktig för att medverka till lösningar på situationer som leder till ofrivillig migration och att människor tvingas fly och riskerar att utsättas för människohandel. Inte minst är det viktigt att uppmärksamma migrerande kvinnor, som ofta befinner sig i särskilt utsatta situationer.

Utskottet kan även konstatera att regeringen i det internationella arbetet driver linjen att migrerande arbetstagare inte ska ha sämre anställnings- och arbetsvillkor än värdlandets egna medborgare. Inom EU:s arbete med att skapa ett gemensamt system för laglig migration förhandlas för närvarande ett förslag till ett ramdirektiv om en enhetlig ansökningsprocedur och rättigheter för arbetstagare från tredjeland, KOM(2007) 638. Regeringen verkar för att direktivet i så stor utsträckning som möjligt ska bygga på principen om likabehandling. Vidare driver Sverige inom ramen för ILO-arbetet att fler länder ska ratificera relevanta ILO-konventioner, vilket främjar ett ökat skydd för migrantarbetare.

Med det anförda får motionerna Sf375 yrkande 1 och Ju253 yrkande 15 anses vara i huvudsak tillgodosedda och avstyrks.

Sanktioner mot oseriösa arbetsgivare m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sanktioner mot oseriösa arbetsgivare.

Jämför reservationerna 18 (s), 19 (v) och 20 (s, v, mp).

Skrivelsen

I maj 2007 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om sanktioner mot arbetsgivare som anställer tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU. Eftersom olaglig anställning dels kan bidra till att arbetstagare utsätts för exploatering, dels kan utgöra ett incitament för olaglig invandring ska medlemsstaterna införa ett förbud för arbetsgivare att anställa personer som vistas olagligt i unionen. Överträdelse av detta förbud ska medföra att arbetsgivaren åläggs sanktioner som ska vara effektiva, väl avvägda och avskräckande. I tillämpliga fall ska arbetsgivaren även kunna bli fråntagen rätten att delta i offentlig upphandling, bli fråntagen rätten till offentliga förmåner, stöd och bidrag och även bli återbetalningsskyldig för beviljade bidrag. Det föreslås även att underentreprenörer och huvudentreprenörer ska vara solidariskt betalningsansvariga för administrativa/ekonomiska böter föranledda av överträdelse av förbudet mot olaglig anställning samt stå för återsändandekostnaden för tredjelandsmedborgaren. För att underlätta kontrollen av olaglig anställning ska medlemsstaternas behöriga myndigheter årligen utföra inspektioner av arbetsplatser och rapportera in resultatet till kommissionen. Förslaget förhandlas för närvarande i rådet.

Motionerna

I motion Sf8 av Veronica Palm m.fl. (s) begärs i yrkande 7 ett tillkännagivande om vad som anförs i motionen om sanktioner mot arbetsgivare. Regeringen bör aktivt verka för att den av EU-kommissionen föreslagna lagstiftningen om sanktioner mot arbetsgivare genomförs, vilket kommer att medföra att arbetsgivare lagförs på ett mer effektivt sätt än som nu sker. Ett yrkande med samma innebörd framställs av Veronica Palm m.fl. (s) i motion Sf375 yrkande 6.

Även Yilmaz Kerimo m.fl. (s) begär i motion A380 yrkande 3 ett tillkännagivande om sanktioner mot oseriösa arbetsgivare som exploaterar människor.

Luciano Astudillo (s) begär i motion Sf366 ett tillkännagivande om att se över utlänningslagen för att göra det möjligt att utdöma skadestånd för arbetsgivare som utnyttjar papperslösa. Skadeståndet ska motsvara mellan-

skillnaden mellan den lön arbetstagaren fått och den som är normal i branschen. Dessutom ska ett allmänt skadestånd kunna utdömas för den kränkning som arbetstagaren blivit utsatt för.

Även Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf332 yrkande 7 ett tillkännagivande om skadeståndskrav riktat mot arbetsgivare som anlitar svart arbetskraft. Motionärerna anför att de sanktioner arbetsgivaren riskerar genom att utnyttja papperslösa inte står i proportion till de vinster denne kan göra. Arbetsgivare ska vara skyldiga att betala mellanskillnaden mellan den lön de betalat ut och den som gäller i branschen. Dessutom ska arbetsgivaren kunna åläggas att betala skadestånd för kränkande behandling. I motionens yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att straffet för den som arbetar illegalt ska avskaffas. Papperslösa vågar annars inte vända sig till myndigheterna för att få hjälp om de blivit utnyttjade, eftersom de riskerar att själva åtalas för att ha arbetat illegalt.

Utskottets ställningstagande

I Sverige liksom inom övriga EU finns ett växande problem med oseriösa arbetsgivare som utnyttjar s.k. papperslösa och andra personer som vistas illegalt i länderna. Dessa personer är mycket utsatta utan olika former av skyddsnet. Bland annat för att komma till rätta med dessa problem, och som ett led i bekämpandet av den olagliga invandringen, har, som redovisats ovan, kommissionen lagt fram förslaget till direktiv om sanktioner mot arbetsgivare som anställer tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet. Det kan tilläggas att förutom sanktioner föreslås att arbetsgivaren ska stå för kostnaden för tredjelandsmedborgarens återvändande. Vidare föreslås regler om att medlemsstaterna ska se till att arbetsgivaren betalar eventuell utestående lön samt skatter och sociala avgifter.

Utskottet har beträffande direktivförslaget haft överläggningar med regeringen. Regeringen angav då bl.a. att den anser att det saknas rättslig grund för liksom behov av att införa en straffrättslig reglering av det slag som föreslås. Det finns redan i dag straffbestämmelser som riktar sig mot arbetsgivare som anställer utlänningar utan arbetstillstånd. Regeringen ställer sig dock i stort positiv till den allmänna inriktningen i kommissionens förslag eftersom detta fenomen dels kan bidra till att arbetstagare utsätts för exploatering, dels kan utgöra ett incitament för olaglig invandring. Utskottet har ställt sig bakom regeringens ståndpunkt.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna Sf366 och Sf332 yrkande 7. Även motionerna Sf8 yrkande 7, Sf375 yrkande 6 och A380 yrkande 3 avstyrks. Enligt utskottets mening bör riksdagen även avslå motion Sf332 yrkande 8 om att straffet för den som arbetar illegalt ska avskaffas.

Gäststuderande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om gäststuderande.

Jämför reservation 21 (s, v, mp).

Gällande ordning

Enligt 5 kap. 10 § UtIL får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som önskar vistas här i landet för studier.

Enligt 5 kap. 2 § första stycket 6 utlänningsförordningen (2006:97, UtIF) är en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd som gäststudent eller doktorand vid ett universitet eller en högskola undantagen från kravet på arbetstillstånd under den tid som uppehållstillståndet gäller. Motsvarande gäller för den som har haft ett sådant uppehållstillstånd för en tid av minst sex månader och som inom giltighetstiden för tillståndet ansöker om förlängning till dess tillståndsfrågan har avgjorts eller, om beslut om utvisning meddelas, till dess utvisningsbeslutet har vunnit laga kraft.

Enligt 5 kap. 18 § 8 UtIL ska gäststudenter som slutfört studier motsvarande 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin som gäststudent vid forskarutbildning få söka uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige.

Motionerna

I motion Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s) begärs i yrkande 25 ett tillkännagivande om att ansvarig myndighet bör ges möjlighet att handlägga studerandeveringar snabbare. Motionärerna anför att ett stort problem uppstår årligen när det gäller att utfärda visering för många studenter. Genom den handläggning som i dag sker är det många studerande som inte får klarhet i om de får studera i Sverige och som härigenom söker utbildning i andra länder eller som lämnar sin studieväg.

Lars Hjalmered och Göran Lindblad (m) begär i motion Sf324 ett tillkännagivande om möjligheten för utländska studenter och forskarstuderande att söka och erhålla arbetstillstånd efter studier vid svenska universitet och högskolor. Alla personer som under en tid av minst sex eller tolv månader har studerat i Sverige bör kunna söka arbetstillstånd i Sverige. Prövningen bör vara generös.

Utskottets ställningstagande

Enligt Migrationsverkets årsredovisning för 2008 ökade antalet ansökningar för studier i Sverige från tredjelandsmedborgare kraftigt under året. Totalt tog verket emot 26 034 ansökningar, varav 15 727 avsåg förstagångstillstånd. Sammanlagt 24 995 ärenden avgjordes. Antalet inkomna ärenden ökade med 35 % i förhållande till 2007. Den genomsnittliga handläggningstiden var 61 dagar. Problem med antagningssystemet NyA (högskolornas

nya antagningssystem) gjorde att antagningsbeskeden skickades ut sent till studenterna, vilket i sin tur gjorde att ärendena från utlandsmyndigheterna kom in till verket senare än vanligt. Möjligheterna för verket att fatta beslut i tid för att studierna skulle kunna påbörjas som planerat minskade därmed. Den stora ökningen av antalet ansökningar har också varit en bidragande orsak till långa väntetider för att få ett uppehållstillstånd för studier. Genom en rad konkreta åtgärder är verket nu bättre rustat för att klara ansökningar om uppehållstillstånd från studenter utanför EU. Åtgärderna är ett resultat av den översyn av studerandeärendena som påbörjades hösten 2006 och som fortsatt med utvecklingsarbete under 2007 och 2008.

Utskottet noterar att åtgärder vidtas för att förkorta handläggningstiden för uppehållstillstånd med anledning av studier. Utskottet bedömer inte något tillkännagivande vara erforderligt och avstyrker därmed motion Sf375 yrkande 25.

Nya regler för arbetskraftsinvandringen har införts i utlänningslagstiftningen. Den tidigare huvudregeln att ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd ska göras före inresan kvarstår, men vissa undantag medges. Undantagna från huvudregeln är bl.a. studenter med uppehållstillstånd för studier som har klarat minst 30 högskolepoäng eller genomfört en termins forskarutbildning. Motion Sf324 är tillgodosedd och avstyrks därmed.

Asylsökande och arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om asylsökande och arbete.
Jämför reservation 22 (v, mp).

Gällande ordning

Enligt 5 kap. 4 § UtlF är en asylsökande undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd i de fall Migrationsverket bedömer att dess beslut i ärendet inte kommer att kunna fattas inom fyra månader från ansökan. Undantaget gäller fram till dess att det finns ett lagakraftvunnet beslut i ärendet. Om ett beslut om avvisning eller utvisning inte bedöms kunna verkställas med tvång på grund av förhållandena i mottagarlandet gäller undantaget fram till dess att utlänningen lämnar landet. Migrationsverket utfärdar ett särskilt bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Undantaget gäller fram till dess att utlänningen lämnar landet eller ett beslut om att bevilja honom eller henne uppehållstillstånd har vunnit laga kraft. Undantaget upphör dock att gälla om en utlänning inte medverkar till verkställigheten av ett lagakraftvunnet beslut om avvisning eller utvisning.

Motionerna

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf343 yrkande 1 ett tillkännagivande om att Migrationsverket ska ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från kravet på arbetstillstånd i samband med att ansökan om uppehållstillstånd lämnas in. Verket bör i betydligt högre utsträckning än i dag använda sig av denna möjlighet att bevilja asylsökande undantag från kravet på arbetstillstånd.

Sten Bergheden (m) begär i motion Sf351 tre tillkännagivanden. Möjligheten för nyanlända flyktingar att få tillstånd att arbeta direkt vid ankomsten och medan de väntar på uppehållstillstånd ska utredas. En sådan ordning skulle ge de nyinflyttade möjlighet att snabbt komma in i samhället. Vidare bör regelsystemet underlättas så att asylsökande snabbt kan komma i arbete. Arbetsuppgifter som skulle vara möjliga för de nyanlända att börja med bör tas fram. Slutligen begärs att svenskundervisning ska kunna bedrivas parallellt med att nyanlända flyktingar arbetar.

I motion Sf380 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att se över möjligheten för asylsökande att arbeta under asylprocessen. Samtliga som söker asyl bör få möjlighet att arbeta i Sverige under tiden för asylprocessen. De bör informeras om denna möjlighet i samband med att asylansökan lämnas in.

I motion Sf258 av Anita Brodén (fp) begärs ett tillkännagivande om rätten för asylsökande med avvisningsbeslut att få tillåtelse att fortsätta arbeta fram till dess att avvisningen verkställs.

Utskottets ställningstagande

Asylmottagningsutredningen har i sitt betänkande Aktiv väntan – asylsökande i Sverige (SOU 2009:19) föreslagit att asylsökande i princip ska undantas från kravet på arbetstillstånd. Fortfarande bör dock gälla att möjligheten till undantag inte ska omfatta asylsökande som saknar identitetshandlingar, om inte vederbörande medverkar till att klarlägga sin identitet. Möjligheten till undantag ska inte heller finnas i s.k. Dublinärenden eller vid s.k. ogrundade ansökningar.

Vidare föreslår utredningen att varje vuxen asylsökande ska ges god information om arbete, boende och i övrigt. För varje vuxen asylsökande ska en handlingsplan upprättas, om inte särskilda skäl talar däremot. Länsstyrelserna ska ges ett regionalt samordnande uppdrag att biträda kommunerna i deras arbete med anskaffning av praktikplatser, andra sysselsättningsrelaterade insatser och undervisning i svenska för asylsökande.

Regeringens beredning av Asylmottagningsutredningens förslag bör inte föregripas. Motionerna Sf258, Sf351, Sf343 yrkande 1 och Sf380 avstyrks därför.

Anhöriginvandring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. anhöriginvandring, ansökan om uppehållstillstånd efter inresan och arrangerade äktenskap.

Jämför reservationerna 23 (s, v, mp), 24 (s, v, mp), 25 (v, mp), 26 (v, mp) och 27 (mp).

Gällande ordning

I 5 kap. UtL anges under vilka förutsättningar uppehållstillstånd kan beviljas en utlänning som är anhörig till en person som är bosatt i Sverige eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning här (anknytningspersonen).

Upphållstillstånd ska enligt 3 § ges till en utlänning som är gift eller sambo med anknytningspersonen. Om makarna inte stadigvarande sammanbott utomlands (s.k. nyetablerade förhållanden) ska uppehållstillståndet vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället. Vidare ska uppehållstillstånd ges till en utlänning som är under 18 år och ogift om anknytningspersonen är hans eller hennes förälder eller anknytningspersonen är gift eller sambo med föräldern. Detsamma gäller i princip för ett ogift underårigt barn som adopterats eller avses bli adopterat. Upphållstillstånd ska även ges till en utlänning som är förälder till ett ogift barn som är flyktning eller skyddsbehövande i övrigt, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten.

Vidare får enligt 3 a § uppehållstillstånd ges bl.a. till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med anknytningspersonen (s.k. snabb anknytning) om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. Ett sådant uppehållstillstånd ska vid första beslutstillfället vara tidsbegränsat. En utlänning som på något annat sätt än som redovisats ovan är nära anhörig till anknytningspersonen får ges uppehållstillstånd om han eller hon har ingått i samma hushåll som anknytningspersonen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet. När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall beviljas en utlänning som är adopterad i Sverige i vuxen ålder, är anhörig till en utlänning som är flyktning eller skyddsbehövande i övrigt, eller på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

När uppehållstillstånd beviljas i nyetablerade förhållanden och vid snabb anknytning tillämpas således en ordning med s.k. uppskjuten invandring. Detta innebär att sökanden först får ett eller flera tidsbegränsade uppehållstillstånd innan permanent uppehållstillstånd beviljas. Permanent uppehållstillstånd ges normalt efter två år men kan, om det finns särskilda

skäl, ges tidigare. Uppehållstillstånd förnyas normalt endast om förhållandet består. Vid prövningen av uppehållstillstånd vid snabb anknytning ska särskilt beaktas om utlänningsen eller utlänningsens barn kan antas bli utsatt för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid. Även om förhållandet har upphört får ett permanent uppehållstillstånd ges om utlänningsen har särskild anknytning till Sverige, om förhållandet upphört främst på grund av att utlänningsen – eller hans eller hennes barn – utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid eller om andra starka skäl talar för att utlänningsen ska ges fortsatt uppehållstillstånd.

Reglerna i utlänningslagen om anhöriginvandring innehåller inga krav i fråga om försörjning, bostad eller integration.

Enligt 18 § ska en utlänningsen som vill ha uppehållstillstånd ha utverkat ett sådant före inresan till Sverige. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan. Det medges dock undantag i vissa angivna situationer, bl.a. för den som fått tidsbegränsat uppehållstillstånd och önskar förlänga tillståndet eller om det föreligger synnerligen ömmande omständigheter eller synnerliga skäl. Undantag kan också medges för personer som har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige om det inte skäligen kan krävas att utlänningsen återvänder till ett annat land för att där ge in sin ansökan.

Motionerna

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motionerna Sf8 yrkande 8 och Sf375 yrkande 23 tillkännagivanden om att inte införa försörjningskrav som förutsättning för familjeåterförening.

Susanne Eberstein (s) begär i motion Sf279 ett tillkännagivande om behovet av en översyn av lagstiftningen om uppehållstillstånd. Motionären pekar på att kvinnor från andra länder kan lockas till Sverige med löfte om giftermål men sedan tvingas lämna Sverige när det tillfälliga uppehållstillståndet upphör efter två år. Ambassaderna borde kontrollera att männen inte är dömda för kvinnomisshandel eller har satt i system att ta hit kvinnor. Den svenska staten måste förhindra denna människohandel genom att inte bevilja uppehållstillstånd, alternativt ge kvinnorna permanent uppehållstillstånd från början.

Thomas Bodström (s) begär i motion Sf295 ett tillkännagivande om ansökan om uppehållstillstånd. Det är inte rimligt att en utlänningsen som har barn med någon i Sverige ska behöva åka tillbaka till hemlandet för att söka uppehållstillstånd här när det kan innebära att barnet eller barnen riskerar att skiljas från sin förälder under mer än sex månader. Barnkonventionen talar mot ett sådant förfarande.

I motion Sf331 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkande 15 att regeringen lägger fram förslag till förbättrade regler om anhöriginvandring. Motionärerna anser bl.a. att den s.k. 18-årsregeln måste tillämpas på ett annat sätt så att den inte får orimliga konsekvenser, genom att sökanden

inte beviljas uppehållstillstånd därför att denne vid beslutstillfället har fyllt 18 år. Vidare bör den s.k. sista länken-regeln återinföras. Kravet på hushållsgemenskap omedelbart innan det vuxna barnet bosatt sig i Sverige och kravet på att föräldrarna måste ha ansökt om familjeåterförening inom en kort tid efter det att barnet fått uppehållstillstånd i Sverige måste tas bort. Det bör inte heller införas något försörjningskrav på anknytningspersonen.

I motionens yrkande 16 begärs att det ska gå att göra undantag från huvudregeln om att ansökan ska ske från utlandet i de fall utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet är gravid eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad. Motionärerna framhåller att en lagändring i syfte att öka möjligheterna till bifall på en ansökan gjord efter inresan i tillämpningen snarast har fått negativ effekt.

Vidare begärs i yrkande 17 att regeringen lägger fram förslag till lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med beslut om avvisning av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden. Motionärerna anför att en lagändring som avser ”allvarlig kränkning” inte har fått avsedd effekt.

Slutligen begär motionärerna i yrkande 37 en återgång till tidigare praxis vad gäller krav på att en ansökan om familjeåterförening av familjemedlemmar till en kvotflykting ska inges till en svensk beskickning. Kravet bör efterges om det inte finns en svensk ambassad i hemlandet och det finns stora praktiska svårigheter och hinder att ta sig till någon svensk ambassad.

Bodil Ceballos m.fl. (mp) begär i motion Sf319 yrkande 4 ett tillkännagivande om att ändra utlänningslagen i syfte att ge anhöriginvandrare en reell möjlighet att söka uppehållstillstånd utan att resa till hemlandet. En sökande som varit gift eller sambo i minst sex månader ska kunna ansöka om uppehållstillstånd i Sverige. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att försörjningskrav inte ska ställas vid anhöriginvandring. Vidare begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att möjliggöra anhöriginvandring även för andra än kärnfamiljen. Till exempel ska äldre föräldrar kunna få uppehållstillstånd i Sverige genom att en släkting som befinner sig i Sverige ”sponsrar” eller går i god för personens försörjning. Slutligen begärs i yrkande 8 ett tillkännagivande om att införa undantagsregler från kravet att ansöka om uppehållstillstånd från hemlandet även för andra migranter än anhöriga.

I motion Sf368 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 7 ett tillkännagivande om familjeåterförening i EU. Motionärerna anser att rätten till familjeåterförening inte ska begränsas genom att orimliga krav ställs på de migranter som vill återförenas med sina familjer inom EU:s gränser. Språktester och försörjningskrav är sådana exempel.

Tomas Tobé (m) begär i motion Ju420 yrkande 2 ett tillkännagivande om att det bör införas en snävare definition av begreppet arrangerade äktenskap i utlänningslagen. Motionären anför att det inte är rimligt att barn

gifts bort i arrangerade äktenskap, fast de i flera fall knappt har träffat personen de ska gifta sig med. Lagen måste tydligare klargöra att Sverige inte accepterar arrangerade äktenskap. Alla i Sverige ska ha samma individuella rätt att själv få bestämma vem man vill gifta sig med.

I motion U323 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) yrkande 26 begärs ett tillkännagivande om fri rörlighet för EU-medborgare. Registrerade partner eller sambor har nu ingen generell rätt att följa med en EU-medborgare som bosätter sig i ett annat EU-land, vilket en make eller en maka har. Regeringen bör verka för att regelverket om fri rörlighet i EU blir icke-diskriminerande även när det gäller sexuell läggning.

Utskottets ställningstagande

Som angivits ovan har personer som ingår i den s.k. kärnfamiljen, som för svensk del inkluderar registrerade partner och sammanboende, en principiell rätt att få uppehållstillstånd. För övriga nära anhöriga ställs emellertid förhållandevis höga krav för familjeåterförening. Antingen krävs att hushållsgemenskap och beroendeförhållande mellan släktingarna förelåg redan i hemlandet eller att det föreligger synnerliga skäl för uppehållstillstånd.

Beträffande den fråga som tas upp i motion Sf331 yrkande 15 om barn som kan nekas återförening med sina föräldrar därför att de har fyllt 18 år, trots att de lämnat in ansökan i god tid innan de fyllt 18 år, vill utskottet peka på att detta normalt inte ska ske, utan Migrationsverket ska ge förtur i ärenden där en sökande som återoppar anknytning till en förälder kommer att hinna fylla 18 år innan beslut kan tas inom normal handläggningstid. Eventuella brister i handläggningen i detta avseende i enskilda fall är naturligtvis djupt otillfredsställande. Utskottet utgår från att det finns säkra rutiner för sådan förtursbehandling hos Migrationsverket. Motion Sf331 yrkande 15 i denna del avstyrks därmed.

Utskottet finner inte skäl för riksdagen att nu göra några tillkännagivanden om vidgade möjligheter till uppehållstillstånd för anhöriga utanför kärnfamiljen. Motionerna Sf331 yrkande 15 i denna del och Sf319 yrkande 6 avstyrks därmed.

Som redovisats ovan ska en utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige enligt huvudregeln i 5 kap. 18 § UtL ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får således normalt inte bifallas efter inresan. Ansökan ska ges in till och utredas av en svensk beskickning eller ett svenskt konsulat i hemlandet eller i det land där utlänningen annars är stadigvarande bosatt. Vissa undantag från huvudregeln finns dock.

I tilläggsdirektiv (dir. 2008:149) till Utvärderingsutredningen (dir. 2007:12) anger regeringen att Migrationsverket har uppmärksammat regeringen på bestämmelser i utlänningslagen om undantag till huvudprincipen om att den som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ordnat detta före inresan i landet. Enligt Migrationsverkets mening får de nuvarande bestäm-

melserna i vissa fall önskade konsekvenser eftersom barn riskerar att skiljas från sina föräldrar. Migrationsverket föreslår därför att regeringen överväger att se över bestämmelserna. En översyn kommer nu att ske inom Regeringskansliet. Utvärderingsutredningen behöver därför inte lägga fram sådana förslag.

Regeringen överväger således frågan om att införa ytterligare undantag från regeln att uppehållstillstånd ska sökas från hemlandet. Utskottet är inte nu berett att föreslå några tillkännagivanden i frågan. Med det anförda får motion Sf295 anses tillgodosedd och avstyrks. Motion Sf331 yrkande 16 får anses delvis tillgodosedd och avstyrks. Även motionerna Sf319 yrkandena 4 och 8, samt Sf331 yrkande 37 avstyrks.

I EG-direktivet om rätt till familjeåterförening anges att en medlemsstat får kräva att referenspersonen (anknytningspersonen) har bostad, sjukförsäkring och stabila och regelbundna försörjningsmedel för sig själv och familjen. Direktivet föreskriver dock att försörjningskravet inte får omfatta flyktingar vid familjeåterförening med make eller maka och underåriga barn.

Försörjningskravsutredningen (SOU 2008:114) har föreslagit att försörjningskrav ställs som villkor för att en tredjelandsmedborgare och statslös ska beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person i Sverige. Anknytningspersonen ska ha tillräckliga medel att klara sin egen försörjning och föfoga över lämplig bostad för sig själv och för den sökande familjemedlemmen för att sökanden ska kunna beviljas uppehållstillstånd. Från försörjningskravet undantas anhöriga till barn, personer som vistats i Sverige med permanent uppehållstillstånd i fyra år, flyktingar, kvotflyktingar, skyddsbehövande i övrigt som känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff eller tortyr samt skyddsbehövande i övrigt som behöver skydd på grund av yttre eller inre väpnad konflikt. Dessutom kan undantag göras om det finns synnerliga skäl. Principen om barnets bästa kan även medföra att omständigheter som kan hänföras till ett barn inte behöver ha samma allvar och tyngd som för vuxna för att undantag ska göras.

Regeringen har aviserat en proposition om försörjningskrav till hösten 2009. Propositionen bör avvaktas. Motionerna Sf8 yrkande 8, Sf319 yrkande 5, Sf331 yrkande 15 i denna del, Sf368 yrkande 7 och Sf375 yrkande 23 avstyrks därmed.

Riksdagen gjorde på förslag av utskottet i betänkande 2005/06:SfU8 ett tillkännagivande om en översyn av tillämpningen av bestämmelsen i 5 kap. 16 § UtL om att fortsatt uppehållstillstånd får ges när ett förhållande upphört främst på grund av våld eller annan allvarlig kränkning. Utskottet ifrågasatte om tillämpningen av reglerna alternativt reglerna i sig gav ett rimligt skydd för makar och sambor, företrädesvis kvinnor, och barn. Vidare anförde utskottet att även om grundproblemet med våld mot kvinnor och barn inte kunde lösas inom ramen för utlänningslagstiftningen skulle lagstiftningen utformas så att den gav ett skydd för kvinnor och barn. Därför fanns det skäl att närmare studera tillämpningen av nämnda

bestämmelse i syfte att klarlägga huruvida skyddet för kvinnor och barn uppnådde en godtagbar nivå. Om det visade sig att så inte var fallet borde regeringen återkomma till riksdagen med förslag till lagändring.

Migrationsverket har den 29 augusti 2008 på uppdrag av regeringen lämnat en redogörelse för tillämpningen av den aktuella bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd. Regeringen har i skrivelse 2008/09:75 Redogörelse för behandling av riksdagens skrivelser till regeringen angivit att regeringen avser att vidta vissa åtgärder avseende förbättrad statistik från Migrationsverket. Frågan är under regeringens fortsatta beredning.

Motion Sf331 yrkande 17 avstyrks med det anförda.

Begreppet familjemedlem i det s.k. rörlighetsdirektivet omfattar även registrerade partner, under förutsättning att den mottagande medlemsstaten behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap.

Utskottet har vid tidigare behandlingar av yrkanden om fri rörlighet för EU-medborgare och registrerade partners rätt att flytta med som make beklagat att en registrerad partner enligt direktivet inte generellt likställs med make. Utskottet har haft förståelse för att arbetet inom EU med att ta fram t.ex. direktiv och förordningar innebär att medlemsstaterna från tid till annan tvingas till kompromisser. Utskottet ansåg dock att frågan inte fått en helt tillfredsställande lösning men hyste ändå visst hopp om att utvecklingen inom EU på sikt kunde komma att leda till att även dessa grupper kommer att omfattas av familjebegreppet.

Utskottet, som konstaterar att för svenskt vidkommande ska en registrerad partner till unionsmedborgare räknas som familjemedlem enligt rörlighetsdirektivet, gör nu inte någon annan bedömning. Utskottet förutsätter att Sverige även fortsättningsvis verkar för att regelverket fullt ut görs icke-diskriminerande. Motion U323 yrkande 26 får med det anförda anses i huvudsak tillgodosedd och avstyrks.

För nyetablerade förhållanden där makarna inte sammanbott utomlands ska uppehållstillstånd beviljas med uppskjuten invandringsprövning, och uppehållstillståndet ska tidsbegränsas. Däremot ska någon seriositetsprövning inte ske, och inte heller ska det prövas om särskilda skäl talar mot att uppehållstillstånd ges. I betänkande 2005/06:SfU8 anförde utskottet bl.a. att försöken att kringgå reglerna i utlänningslagen kan komma att öka bl.a. genom att arrangerade äktenskap ger rätt till uppehållstillstånd trots att en av makarna känt sig tvingad att ingå äktenskapet. En ansökan ska dock kunna avslås t.ex. vid äktenskap mellan underåriga, när det är fråga om skenförhållanden eller om vilseledande eller oriktiga uppgifter har lämnats i en ansökan om uppehållstillstånd. Därmed borde vissa konsekvenser av förslaget om att slopa seriositetsprövningen för makar som inte sammanbott utomlands kunna undvikas. Med hänsyn härtill och då utgångspunkten i familjeåterföreningsdirektivet är att medlemsstaterna har en skyldighet att återföreina makar oavsett om det rör sig om ett etablerat eller nyetablerat förhållande ansåg utskottet att regeringens förslag fick godtas. Utskottet

förutsatte dock att regeringen noggrant följde upp effekterna bl.a. av den slopade seriositetsprövningen i ärenden som gäller makar som inte sammanbott utomlands.

När det gäller uppehållstillstånd till en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt i Sverige eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, får uppehållstillstånd ges om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. I förarbetena till utlänningslagen framhålls att ett äktenskap inte bör bedömas som seriöst om någon av parterna är under 18 år. Vid seriositetsbedömningen tas dock bl.a. hänsyn till sedvänjor inom andra kulturer, t.ex. s.k. arrangerade äktenskap. När det är fråga om förhållanden som kan konstateras ha sin bakgrund i ett traditionellt kulturmönster och äktenskapet ingås med parternas fria samtycke, bör uppehållstillstånd kunna beviljas trots att parterna har träffats i begränsad omfattning och kanske saknar närmare kunskap om varandra. Beträffande prövningen av om det föreligger särskilda skäl mot att bevilja tillstånd syftar regleringen till att ge möjlighet att avslå uppehållstillstånd vid t.ex. månggifte, s.k. barnäktenskap eller förhållanden mellan minderåriga. Sådana förhållanden skyddas inte av den svenska rättsordningen och bör normalt inte grunda rätt till uppehållstillstånd. Om någon av parterna är under 18 år, kan uppehållstillstånd likväl beviljas sökanden om det skulle framstå som stötande att vägra uppehållstillstånd, t.ex. om flickan är gravid, parterna har ett gemensamt barn eller om flickan skulle bli utstött om hon tvingades stanna kvar i hemlandet.

Utskottet noterar att regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att kartlägga förekomsten av arrangerade äktenskap mot en parts vilja i Sverige. Situationen för unga kvinnor och unga män upp till 25 år ska beskrivas. Kartläggningen ska ta sin utgångspunkt i de kunskaper och erfarenheter som finns inom forskning och praktisk verksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2009.

Utskottet, som vill peka på att äktenskap genom tvång inte ska kunna ligga till grund för beviljande av uppehållstillstånd, är inte berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av motion Ju420 yrkande 2, som därmed avstyrks.

Beträffande motion Sf279 vill utskottet peka på att vid s.k. snabb anknytning ska bl.a. utredas om förhållandet är att anse som seriöst och att inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. Enligt 5 kap. 17 § UtL ska det särskilt beaktas om utlänningsbarn kan antas bli utsatt för våld eller för annan allvarlig kränkning av frihet och frid om uppehållstillstånd skulle beviljas. Efter viss utredning på ambassaden eller konsulatet skickas ärendet vidare till Migrationsverket i Sverige. För att bedöma om det föreligger risk för våld och kränkning i förhållandet och om det kan finnas särskilda skäl att avslå en ansökan har Migrationsverket tillgång till uppgifter ur register enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister.

Något behov av ett tillkännagivande med anledning av vad som anförs i motion Sf279 bedömer utskottet inte föreligga. Motionen avstyrks därmed.

Upphållstillstånd i andra fall

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att uttrycket synnerligen ömmande omständigheter bör bytas mot särskilt ömmande omständigheter.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om bl.a. automatiskt uppehållstillstånd efter en viss tid och uppföljningsansvar för avvisade.

Jämför reservationerna 28 (v, mp), 29 (v), 30 (mp) och 31 (mp) samt särskilt yttrande (v).

Gällande ordning

Enligt 5 kap. 6 § UtL får uppehållstillstånd, om det inte kan ges på annan grund, beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation föreligger sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska särskilt beaktas utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet.

Barn får beviljas uppehållstillstånd även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

Motionerna

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkande 27 beslut om att 5 kap. 6 § första stycket UtL ska lyda: Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund får tillstånd beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation föreligger sådana särskilt ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Motionärerna påpekar att uttrycket synnerligen i rättsliga sammanhang är ett mycket snävt begrepp och att det bör bytas mot uttrycket särskilt för att ge en något mer generös bedömning.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkande 33 ett tillkännagivande om införande av en borte gräns i asylprocessen. Motionärerna anser att om ett lagakraftgande avslagsbeslut inte fattats inom 18 månader från ansökan så ska ett uppehållstillstånd beviljas, om det inte finns särskilda skäl däremot som exempelvis att sökanden har bidragit till tidsutdräkten eller dömts för allvarlig brottslighet.

I motion Sf268 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att införa en rätt till automatiskt uppehållstillstånd för den som väntat längre än ett år för vuxna, respektive sex månader för barn, på att få besked om en ansökan om uppehållstillstånd. I motionen anförs att oavsett om det finns asylskäl eller inte är det inte förenligt med humanitetens krav att låta en asylsökande vänta längre. Beviljande av uppehållstillstånd förutsätter att den asylsökande samarbetat och lämnat de uppgifter som behövs för ärendet. Vidare beviljas enligt motionärerna tillfälliga uppehållstillstånd av rent strategiska skäl i avvaktan på att situationen i hemlandet ska bli stabilare. Detta är en inhuman hantering och ett tillkännagivande om en mer restriktiv användning av tillfälliga uppehållstillstånd begärs i yrkande 4.

I motion Sf319 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att svenska beskickningar i utlandet bör ges ett uppföljningsansvar avseende vad som händer personer som utvisats ur landet. Motionärerna anser att exempelvis ambassaderna bör ha kontakt med den utvisade både före och efter ankomsten till hemlandet och återrapportera till svenska myndigheter. Om det visar sig att den utvisade utsätts för förföljelse bör han eller hon få hjälp att återvända till Sverige. Utvärderingsutredningen bör ges i uppdrag att se över ett sådant uppföljningsansvar.

Anita Brodén (fp) begär i motion Sf314 yrkandena 1 och 2 tillkännagivanden om en ökad uppföljning av personer som utvisats samt om en ökad möjlighet för utvisade att återvända i de fall de exempelvis utsatts för mordhot, förföljelse eller svår misshandel. I motionen anförs att Sverige i dag inte har något juridiskt ansvar att följa upp en persons öde sedan han eller hon utvisats. Enligt motionären borde dock flyktingkvoten kunna användas för återvändande i dessa fall eller också borde en särskild kvot för ”speciellt ömmande fall” inrättas.

Utskottets ställningstagande

Genom 2005 års utlänningslag ersattes den tidigare bestämmelsen om humanitära skäl i 1989 års utlänningslag av en möjlighet att ge uppehållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter. Vid prövningen ska en samlad bedömning göras, särskilt av den sökandes hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet. Beträffande prövningen av ärenden som rör barn är syftet med den nya bestämmelsen att mildra tidigare praxis så att portalparagrafen om barnets bästa får det genomslag som avsågs redan när den infördes.

Bestämmelsen är föremål för utredning och är avsedd att vara en undantagsbestämmelse för de situationer som inte omfattas av någon av huvudgrunderna för uppehållstillstånd. Utvärderingsutredningen (dir. 2007:119) ska utvärdera hur rekvisitet synnerligen ömmande omständigheter har till-

lämpats. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2009. I avvaktan på utredningsresultatet är utskottet inte berett att föreslå att bestämmelsen ändras.

Motion Sf331 yrkande 27 avstyrks därmed.

När det gäller yrkanden om att uppehållstillstånd ska ges automatiskt efter viss tid vill utskottet hänvisa till tidigare ställningstaganden. Senast i det av riksdagen godkända betänkandet 2007/08:SfU2 uttalade utskottet att varje ansökan om uppehållstillstånd ska prövas individuellt och att en rätts-säker process kräver att samtliga omständigheter och skäl för beslutet utreds. Utskottet ansåg sig inte kunna tillstyrka yrkanden om att ett uppehållstillstånd ska ges enbart på den grund att en viss tid förflutit. Utskottet vidhåller denna inställning och avstyrker motionerna Sf268 yrkande 3 och Sf331 yrkande 33.

I proposition 2004/05:170 om en ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden anfördes (s. 283) att då det råder ett tillfälligt verkställighetshinder bör valet mellan att ge ett tillfälligt uppehållstillstånd eller att medge anstånd med verkställigheten ske utifrån verkställighetshindret i det enskilda fallet. Om verkställighetshindret bedöms vara bestående under så lång tid att utlänningsen kan bedömas få en särskild anknytning till Sverige, får ett uppehållstillstånd beviljas med stöd av bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Utskottet förutsätter att beslut om uppehållstillstånd fattas utifrån gällande regler. Motion Sf268 yrkande 4 avstyrks med det anförda.

Utskottet vill peka på att en individuell prövning av skyddsbehovet görs i varje enskilt fall av Migrationsverket, och efter överklagande också av en migrationsdomstol, innan ett beslut om avvisning eller utvisning tas. Därutöver finns bestämmelser om prövning av verkställighetshinder där Migrationsverket på eget initiativ prövar nya omständigheter som kommer fram på verkställighetsstadiet och där utlänningsen själv har möjlighet att åberopa sådana nya omständigheter som gäller behovet av skydd. En ny prövning av frågan om uppehållstillstånd kan därvid under vissa förutsättningar komma till stånd. Utskottet noterar också att Utvärderingsutredningen har fått i uppdrag att kartlägga tillämpningen av de nya reglerna om verkställighetshinder och utvärdera bl.a. hur den nya ordningen fungerat (dir. 2007:119).

Sverige har i dag varken enligt nationella eller internationella bestämmelser någon skyldighet att följa upp vad som händer med en person som avvisats eller utvisats från landet. Däremot vill utskottet påtala vikten av att det finns tillförlitliga rutiner för berörda myndigheters informationsinhämtande på verkställighetsstadiet. Utskottet utgår från att regeringen följer dessa frågor. Utskottet kan emellertid inte ställa sig bakom yrkanden om att införa en formell uppföljningsskyldighet av redan verkställda beslut

om avvisning eller utvisning eller ytterligare grunder för uppehållstillstånd för återvändande. Motionerna Sf314 yrkandena 1 och 2 samt Sf319 yrkande 3 avstyrks därmed.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. beslut om verkställighet och begränsningar av polisens möjligheter att ingripa i skolor m.m. samt om återetableringsstöd.

Jämför reservationerna 32 (v, mp), 33 (v), 34 (mp), 35 (v, mp) och 36 (s).

Gällande ordning

Beslut om avvisning ska enligt 8 kap. 5 § UtIL fattas inom tre månader räknat från den första ansökan om uppehållstillstånd efter ankomsten till Sverige. För beslut som fattas senare än tre månader efter ansökan används beteckningen utvisning.

Enligt 12 kap. 15 § andra stycket UtIL ska en utlänning som avvisas lämna landet inom två veckor och en utlänning som utvisas lämna landet inom fyra veckor efter det att beslutet vunnit laga kraft, om inte annat bestämts i beslutet.

I 12 kap. 18 § UtIL anges att om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att det finns ett hinder mot verkställigheten enligt 1, 2 eller 3 §§ (dvs. bl.a. vid risk för dödsstraff, tortyr eller förföljelse vid återkomsten till hemlandet) eller det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen får Migrationsverket, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd. Detsamma gäller om det finns medicinska hinder eller annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas. Föreligger endast ett tillfälligt hinder mot verkställighet får Migrationsverket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

I 12 kap. 19 § UtIL föreskrivs att om utlänningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft åberopar nya omständigheter som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 §§, och dessa omständigheter inte har kunnat åberopas av utlänningen tidigare eller utlänningen visar en giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning samt besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

Migrationsverket får enligt 12 kap. 14 § UtL överlämna ett ärende för verkställighet till polismyndigheten, om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet.

Skrivelsen

Regeringen har fortsatt att prioritera återvändandearbetet. Som mål i regleringsbrevet har Migrationsverket haft att förkorta väntetiderna för dem som ska återvända och att åtgärder omedelbart ska vidtas för att säkerställa att beslutet verkställs när ett beslut om avvisning eller utvisning vunnit laga kraft. Antalet självmant återvändande ökade med 44 % under det första halvåret 2008 i jämförelse med samma period under 2007.

I syfte att öka antalet personer som återvänder efter ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut har Migrationsverket haft som mål att verka för att avtal sluts med svenska, utländska och internationella organisationer om åtgärder för att underlätta återvändandet. Erfarenheterna från sådana genomförda projekt ska även tas till vara.

För att underlätta självmant återvändande till länder som på grund av svåra motsättningar har mycket begränsade förutsättningar för återetablering av återvändande infördes den 1 augusti 2007 ett återetableringsstöd. Sedan återetableringsstödet infördes har omkring 700 ansökningar beviljats, varav flertalet omfattar personer från Irak. Migrationsverket har hittills bedömt att personer som ska återvända till Afghanistan, Irak och Somalia har rätt till detta stöd.

Återetableringsstödet ska underlätta möjligheterna för den enskilde att åter kunna leva och verka i hemlandet. Bidraget kan också tjäna som ett indirekt stöd till de lokala myndigheterna i det land som personen återvänder till genom att dessa initialt avlastas de återvändande personernas anspråk på bistånd under återintegreringsprocessen. Syftet med stödet uppnås också genom att samarbetet underlättas mellan svenska myndigheter och det aktuella landets myndigheter i återvändandearbetet. Regeringen har den 25 september 2008 beslutat om en ny förordning om återetableringsstöd med höjda belopp men i övrigt samma innehåll i sak. De nya beloppen uppgår till 30 000 kr för den som fyllt 18 år, 15 000 kr för den som är under 18 år, och högst 75 000 kr per familj. Den nya förordningen gäller t.o.m. den 31 december 2010.

I september 2005 presenterade kommissionen ett förslag till rådets och Europaparlamentets direktiv om gemensamma standarder avseende återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt inom unionen. Enligt direktivet ska beslut om avvisning eller utvisning meddelas för det fall en person vistas olagligt på en medlemsstats territorium, och detta beslut ska

sedan verkställas. Direktivet innehåller även föreskrifter om förvarstider och inreseförbud. Syftet är att effektivisera återvändandet från EU för personer som meddelats lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut.

Motionerna

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion Sf8 yrkande 5 ett tillkännagivande om återetableringsstöd. Motionärerna anser att detta stöd har stora brister eftersom det inte i första hand är pengar som gör att människor inte kan återvända till länder som exempelvis Irak och Afghanistan. Återetableringsstöd bör kombineras med andra insatser, t.ex. utbildning, praktik och starta-eget-stöd.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkande 28 ett tillkännagivande om att en ny bestämmelse bör införas i utlänningslagen om att avlägsnandebeslut inte ska fattas om det står klart att det inte kan verkställas. En sådan bestämmelse behövs för att beslut inte ska kunna fattas i strid med förarbetsuttalanden med samma innehåll. I samma motion yrkande 29 begärs ett tillkännagivande om en översyn av 12 kap. 19 § UtL. Kravet på att utlänningen inte kunnat återropa hindret tidigare eller haft en giltig ursäkt för detta står enligt motionärerna i strid med Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och botas inte av reglerna i 12 kap. 18 § UtL. I motionens yrkande 30 begärs ett tillkännagivande om en sådan lagändring att möjlighet ges för polisen att återlämna ett verkställighetsärende till Migrationsverket. Om Migrationsverket en gång överlämnat verkställigheten av ett utvisningsbeslut till polisen saknar polisen möjlighet att återlämna ärendet till Migrationsverket även om en förändrad situation skulle göra detta sakligt motiverat. I yrkande 32 begärs ett tillkännagivande om att utlänningen alltid ska ges skälig tid för sin avresa. Tidsfristen på två veckor är för kort för att han eller hon ska hinna ordna med t.ex. inresetillstånd till avvisningslandet.

I motion Sf343 av Kalle Larsson m.fl. (v) begärs i yrkande 25 i denna del att det aldrig ska fattas beslut om avvisning med omedelbar verkställighet av ensamkommande barn.

Bodil Ceballos m.fl. (mp) begär i motion Sf268 yrkande 12 ett tillkännagivande om att en migrationsdomstol ska pröva om en polismyndighet ska medverka vid verkställighet av utvisnings- eller avvisningsbeslut. När polisen verkställer ett avlägsnandebeslut görs inte någon kontroll av att eventuella verkställighetshinder har prövats eller att verkställigheten är förenlig med internationella åtaganden. Vid prövningen ska den enskilde ha rätt till ett offentligt biträde.

I motion Sf350 av Ulf Holm m.fl. (mp) begärs i yrkandena 1–3 tillkännagivanden om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i skolor, inom sjukvården och i kyrkor mot flyktingar som lever gömda.

I motion Sf338 av Anne Ludvigsson m.fl. (s) i denna del begärs ett tillkännagivande om gömda barns rätt att gå i skolan. Polisen ska inte ha rätt att verkställa avvisningar i skolor.

Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf380 yrkande 5 ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att begränsa polisens befogenheter att ingripa när s.k. gömda barn söker vård och går i skolan.

Utskottets ställningstagande

En viktig förutsättning för att kunna erbjuda skydd till dem som verkligen behöver det är att de beslut som fattas av Migrationsverket och migrationsdomstolarna respekteras och kan verkställas. Ett fungerande asylsystem förutsätter således att de som har meddelats lagakraftvunna avvisnings- och utvisningsbeslut lämnar landet. Utgångspunkten måste alltid vara att personen lämnar landet frivilligt. Som redovisats ovan finns det i utlänningslagen en möjlighet att pröva om det föreligger nya omständigheter som utgör hinder mot att verkställa ett avvisningsbeslut. Därtill kommer att Utvärderingsutredningen har fått i uppdrag att utvärdera bl.a. hur den nya ordningen för prövning av verkställighetshinder fungerat och vilken effekt de nya reglerna för avvisning och utvisning fått (dir. 2007:119). Mot bakgrund härav saknas enligt utskottet skäl för riksdagen att ta något initiativ till ändring av de nuvarande reglerna. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf331 yrkandena 28 och 29 samt Sf343 yrkande 25 i denna del.

Personer kan ha avyttrat sina tillgångar i hemlandet för att få pengar till att resa till och in i Sverige. Vid ett återvändande kan man sakna bostad och arbete i hemlandet. Vid ett avslag på asylansökan kan sökanden och dess anhöriga således ha behov av ekonomiskt stöd under den första tiden efter återvändandet till hemlandet. Utskottet anser att ett individuellt ekonomiskt stöd kan främja återvändandet.

Med det anförda avstyrks motion Sf8 yrkande 5.

Beträffande huruvida en domstol ska pröva frågan om en polismyndighets medverkan vid verkställigheten av ett avlägsnandebeslut eller ej vill utskottet peka på att Migrationsverket med stöd av 12 kap. 14 § UtIL får överlämna ett ärende för verkställighet till polismyndigheten endast i de fall då den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan eller om det kan antas att tvång kommer att behövas för att verkställa beslutet.

Ett beslut om avvisning eller utvisning kan överklagas och har i de flesta fall varit föremål för domstolsprövning. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom en begäran om att en domstol ska pröva om polisen ska medverka vid verkställigheten. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf268 yrkande 12.

När Migrationsverket har beslutat att lämna över ett ärende till polisen kan polisen inte besluta att återlämna ärendet till Migrationsverket.

Enligt 12 kap. 16 § UtL får beslutet om avvisning eller utvisning samtidigt upphävas om en utlänning beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd. Om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd meddelas utan att beslutet om avvisning eller utvisning upphävs, får beslutet om avvisning eller utvisning inte verkställas medan uppehållstillståndet gäller.

Enligt 12 kap. 17 § UtL ska, om en polismyndighet ska verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning och denna myndighet finner att den inte kan verkställa beslutet eller att den behöver ytterligare besked, myndigheten underrätta Migrationsverket. Detsamma gäller om utlänningen hos myndigheten åberopar att det finns sådana hinder som avses i 12 kap. 1, 2 eller 3 §§ UtL mot verkställigheten eller om det på annat sätt kommer fram att det kan finnas sådana hinder. Migrationsverket ska i sådana fall ge anvisningar om verkställigheten eller vidta andra åtgärder.

Utskottet konstaterar att polismyndighetens verkställighet kan avbrytas under olika förutsättningar. Det finns heller ingen bestämmelse i utlänningslagen som begränsar möjligheten för en sökande att anföra eller åberopa verkställighetshinder flera gånger. Verkställigheten fortsätter dock till dess att ett beslut om inhibition har meddelats eller till dess att ett beslut om uppehållstillstånd har meddelats.

Utskottet förutsätter att polisen och Migrationsverket påtalar för regeringen om det finns behov av ändrade bestämmelser för verkställighetsarbetet.

Med det anförda avstyrks motion Sf331 yrkande 30.

Utskottet noterar att en annan tidsfrist än två respektive fyra veckor kan bestämmas i beslutet om avvisning eller utvisning. En längre tid kan exempelvis bestämmas om utlänningen behöver extra tid för att ordna sina förhållanden i hemlandet. Något tillkännagivande med anledning av motion Sf331 yrkande 32 behövs därför inte. Motionsyrkandet avstyrks därmed.

Beträffande polisens möjligheter att ingripa i t.ex. skolor kan nämnas att det i 7 kap. 1 § UtIF föreskrivs bl.a. att styrelsen för utbildningen ska underrätta polismyndigheten bl.a. om utlänningens namn och bostadsadress när han eller hon för första gången skrivs in i grundskolan eller, om han eller hon inte tidigare varit elev i grundskolan, tas in i gymnasieskolan. Detta gäller dock inte beträffande den som sökt uppehållstillstånd eller är undantagen från skyldigheten att ha uppehållstillstånd. Någon motsvarande uppgiftsskyldighet är inte föreskriven beträffande hälso- och sjukvården. Däremot föreskrivs i 1 kap. 11 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område att hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att lämna ut uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs bl.a. av en domstol, åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Utskottet har tidigare avstyrkt motionsyrkanden som rör det förhållandet att personer som håller sig gömda inte vågar uppsöka hälso- och sjukvården och skolan av rädsla för polisingripande (senast i bet. 2007/08:SfU6). För att polisen ska kunna fullgöra sina uppgifter har utskottet ansett att det

är ofrånkomligt att polisen också har möjlighet att eftersöka personer som håller sig undan verkställighet. Emellertid är det angeläget att polisen agerar varsamt och omdömesgillt i samband med verkställigheten. När barn berörs är det viktigt att polismyndigheten, som i likhet med övriga myndigheter har en skyldighet att tillämpa ett barnperspektiv i sin verksamhet, iakttar särskild varsamhet. Utskottet erinrade också om att portalparagrafen 1 kap. 10 § UtlL om barnets bästa ska beaktas i samtliga led av asylprocessen, inklusive verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning.

En särskild utredare har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för att reglera rätten till utbildning m.m. för barn och ungdomar som undanhåller sig verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. I utredningsuppdraget har även ingått att överväga om det behövs en särskild reglering av polisens arbete med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut (dir. 2006:28). I betänkandet Skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas (SOU 2007:34) har utredaren gjort bedömningen att det inte bör införas något förbud för polisen att hämta barn som ska avvisas eller utvisas i förskolor och skolor.

Regeringens beredning av nämnda utredning bör avvaktas. Därmed avstyrks motionerna Sf338 i denna del, Sf380 yrkande 5 och Sf350 yrkandena 1–3.

Förvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en tidsgräns för förvarstaggande och förbud mot att ha barn placerade i förvar.

Jämför reservation 37 (v, mp).

Gällande ordning

I 10 kap. 1 § UtlL anges de förutsättningar under vilka en utlänning som har fyllt 18 år får tas i förvar. En utlänning som befinner sig i Sverige kan tas i förvar, t.ex. om utlänningens identitet är oklar, om det är nödvändigt för att en utredning om utlänningens rätt att stanna i Sverige ska kunna genomföras, om det är sannolikt att han eller hon kommer att avvisas eller utvisas eller om en fråga uppkommer om verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning och det finns anledning att anta att utlänningen annars kommer att hålla sig undan eller bedriva brottslig verksamhet i Sverige. I 10 kap. 2 § UtlL finns regler om förvar som särskilt gäller barn. Reglerna är begränsade till verkställighet och till att det inte är tillräckligt att barnet ställs under s.k. uppsikt. Barn och deras föräldrar eller vårdnadshavare får inte skiljas åt genom att någon av dem tas i förvar. Däremot kan ett barn tas i förvar tillsammans med en av sina vårdnadshavare, om

det enligt lag finns förutsättningar för att ta såväl barnet som vårdnadshavaren i förvar. Ensamkommande barn tas bara i förvar i undantagsfall och endast när barnet ska lämna landet i samband med ett avslagsbeslut.

I 10 kap. 4 § UtL finns tidsfrister för hur länge en utlänning får hållas i förvar. En utlänning som fyllt 18 år får inte hållas i förvar för utredning längre tid än 48 timmar. I övrigt får en utlänning som fyllt 18 år inte hållas i förvar i mer än två veckor om det inte finns synnerliga skäl för en längre tid. Om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats, får utlänningen dock hållas i förvar i högst två månader eller, om det finns synnerliga skäl, för en längre tid. Ett barn får inte hållas i förvar längre tid än 72 timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare 72 timmar.

I 10 kap. 9–11 §§ UtL finns bestämmelser om att ett beslut om förvar ska prövas på nytt inom vissa tidsfrister, vilka är två veckor eller två månader när det finns beslut om avvisning eller utvisning, från den dag då beslutet började verkställas. En utlännings frihet får enligt 1 kap. 8 § UtL inte begränsas mer än vad som är nödvändigt i varje enskilt fall. Det innebär att den rättsliga prövningen ska påskyndas om utlänningen är tagen i förvar.

Enligt 14 kap. 9 § UtL får en polismyndighets eller Migrationsverkets beslut om förvar överklagas till en migrationsdomstol.

Motionerna

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkande 41 ett tillkännagivande om att en utredning bör tillsättas med uppgift att se över bestämmelsen om förvar i utlänningslagen. Motionärerna anser att de nuvarande reglerna är vaga och kan tolkas godtyckligt samt att det ska finnas en absolut tidsgräns för hur länge en person får vara tagen i förvar.

Även i motion Sf268 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkandena 13–15 olika tillkännagivanden om förvar. Motionärerna anser att det bör införas en absolut tidsgräns för förvarstagande och att förvarsärenden ska prövas av domstol med asylsökanden som part. Vidare bör det införas ett förbud mot att ha barn placerade i förvar.

I motion Sf368 begär Bodil Ceballos m.fl. (mp) i yrkande 11 ett tillkännagivande om att ingen ska behöva sitta mer än några dagar i förvar. Att låta människor sitta i förvar medför, förutom ett stort lidande och ekonomiskt avbräck för den enskilda, en ren förlust för samhället.

Utskottets ställningstagande

Enligt Migrationsverkets årsredovisning för 2008 har verket under 2008 fattat 1 324 beslut om förvar. Polismyndigheterna har under samma period fattat 2 031 beslut om förvar. En överväldigande majoritet av förvarsbesluten, 96 %, är s.k. verkställighetsförvar.

Ett beslut om förvar fattas av den myndighet som handlägger ärendet, och beslutet kan överklagas till en allmän förvaltningsdomstol. Beslutet omprövas inom vissa tidsfrister. Varje ny prövning av ett beslut om förvar ska föregås av en förhandling. Ett barn kan under starkt begränsade förutsättningar tas i förvar och får inte skiljas från sin vårdnadshavare genom att denna eller barnet tas i förvar. Är det tillräckligt att barnet ställs under uppsikt får förvar inte tillgripas.

Mot bakgrund av att ett förvarstagande innebär ett stort ingrepp i den personliga integriteten och i den enskildes rörelsefrihet ska institutet endast användas om andra mindre ingripande åtgärder inte är tillräckliga. Den tid en utlännings ska vara förvarstagen ska vara så kort som möjligt. Samtidigt som förvarsinstitutet ska användas med försiktighet är möjligheterna till förvarstagande ett viktigt instrument bl.a. för att en välordnad verkställighetsprocess i avvsnings- och utvisningsärenden ska kunna upprätthållas.

Vid bestämmande av förvarstidens längd är utgångspunkten att den inte ska vara längre än vad som är nödvändigt. Förvarstiden kan förlängas genom särskilda beslut. För att förvarstiden ska få utsträckas krävs dock att det föreligger synnerliga skäl, dvs. det ska finnas en tungt vägande anledning. Ett barn kan inte vara taget i förvar längre än 6 dygn (72 + 72 timmar). Ett beslut om förvar kan överprövas av en migrationsdomstol vid en förhandling där den förvarstagna deltar som part.

Den 9 december 2008 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma normer och förfaranden i medlemsstaterna för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna. Direktivet syftar till att fastställa gemensamma regler och tillvägagångssätt som ska tillämpas i medlemsstaterna vid återsändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i unionen. Direktivet omfattar bl.a. bestämmelser om avvsnings-, utvisnings- och förvar. Bland annat föreskrivs i direktivet att varje medlemsstat ska fastställa en begränsad förvarsperiod, som inte får överskrida sex månader. Under vissa förutsättningar får förvarstiden förlängas med högst tolv månader.

Regeringen har låtit tillsätta en utredning (dir. 2009:1) för genomförande av direktivet. Uppdraget innefattar att undersöka hur utlänningslagstiftningen och övrig för direktivet relevant lagstiftning överensstämmer med direktivets bestämmelser. Utredaren ska särskilt överväga om de regler om förvar som gäller enligt utlänningslagen är ändamålsenligt utformade. Om det är påkallat, ska utredaren lägga fram förslag till författningsändringar eller andra åtgärder med anledning av dessa överväganden. Utredaren ska i sitt arbete utgå från principen om barnets bästa, i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter, och analysera vilka konsekvenser förslagen får för barn.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2009. I en delredovisning ska utredaren lägga fram förslag på de författningsändringar och andra åtgärder som är obligatoriska för genomförandet av återvändandedirektivet. Delbetänkandet ska lämnas till regeringen senast den 15 juni 2009.

Utskottet konstaterar att det pågår en utredning om utlänningslagens bestämmelser om förvar som bl.a. berör frågan om införande av en bortre tidsgräns för förvarstagande. Motionerna Sf331 yrkande 41 och Sf268 yrkande 13 är därmed att anse som tillgodosedda och avstyrks. Utskottet är inte heller berett att föreslå några tillkännagivanden i övrigt och avstyrker därmed motionerna Sf268 yrkandena 14–15 och Sf368 yrkande 11.

Visering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om besöksvisum och visum för asylsökande samt om att beslut om avslag på ansökan om visering ska kunna överklagas.

Jämför reservationerna 38 (s, v, mp), 39 (v, mp), 40 (mp) och 41 (v).

Gällande ordning

En utlännings som reser in i eller vistas i Sverige ska enligt 2 kap. 3 och 8 §§ UtL ha visering om han eller hon inte har uppehållstillstånd, har ställning som varaktigt bosatt eller är nordisk medborgare. Regeringen får föreskriva andra undantag från kravet på visering. Enligt 3 kap. 1 § UtL gäller undantag bl.a. för EU-medborgare samt vissa konventionsflyktingar och statslösa personer.

I rådets förordning (EG) nr 539/2001 regleras vilka tredjeländers medborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav.

Visering kan utfärdas antingen som en enhetlig visering enligt Schengenregelverket eller som en nationell visering.

Enhetlig visering enligt 3 kap. 1 och 2 §§ UtL, som är den normala formen för visering, får beviljas i högst tre månader om utlänningsen har ett gällande pass, dokument som bl.a. visar syftet med vistelsen, en medicinsk reseförsäkring samt tillräckliga medel för uppehållet och återresan. Vidare får utlänningsen inte ha meddelats inreseförbud och inte heller anses äventyra den allmänna ordningen, rikets säkerhet eller någon av Schengenstaternas internationella förbindelser. En sådan visering är giltig vid inresa och vistelse i Schengenstaterna. Enhetlig visering får inte beviljas om det framstår som sannolikt att avsikten med vistelsen är en annan än den uppgivna eller att utlänningsen inte kommer att lämna Sverige eller Schengenområdet efter viseringstidens utgång. En visering som utfärdats av en behörig myndighet i en annan Schengenstat gäller i Sverige.

En visering som ger tillstånd att resa in i och vistas i Sverige men inte i en annan Schengenstat får utfärdas som nationell visering enligt 3 kap. 4 § UtlL om det är nödvändigt av humanitära skäl eller på grund av Sveriges internationella förpliktelser eller om det annars finns ett starkt nationellt intresse av att bevilja visering. Vid bedömningen ska en avvägning göras mellan hur angeläget syftet med besöket är och risken för att den person som beviljas visering inte kommer att lämna Sverige efter viseringstidens utgång. Om det finns särskilda skäl får en sådan visering beviljas för längre tid än tre månader, dock högst ett år.

Ansökan om visering ska göras före inresan till Sverige, och beslut om visering kan inte överklagas.

Skrivelsen

Europeiska unionens råd beslutade den 8 juni 2004 att inrätta ett gemensamt europeiskt system för utbyte av viseringsinformation (VIS). Syftet med VIS är att förebygga hot mot den inre säkerheten och s.k. viseringsshopping samt att underlätta gränskontroll, inre utlänningskontroll och kampen mot bedrägerier. I rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) anges ändamålet, funktionen och ansvarsfördelningen för VIS samt förfaranden mellan medlemsstaterna för utbyte av uppgifter för att underlätta prövningen av viseringsansökningar och beslutsfattande.

Arbetet med att öka harmoniseringen av viseringspolitiken fortsätter inom EU och mellan Schengenstaterna. Kommissionen har presenterat ett förslag till en förordning om en gemenskapskodex för viseringar. I dag är de gemensamma reglerna för visering spridda i ett antal förordningar och andra rättsakter som brukar refereras till som ”Schengenregelverket” på viseringsområdet. Det är nödvändigt att revidera det nuvarande regelverket, inte minst beroende på införandet av VIS. Förhandlingar pågår i rådet.

För att ge medlemsstaterna en rättslig grund att samla in de biometriska uppgifter som VIS kräver, i avvaktan på att en gemensam viseringskodex antas, har kommissionen föreslagit en förordning om ändring av de gemensamma konsulära anvisningarna för viseringar till diplomatiska beskickningar och karriärkonsulat i samband med införandet av biometri samt bestämmelser om organisationen av mottagandet och behandlingen av viseringsansökningar. Möjligheten att delegera arbetet med att ta emot viseringsansökningar och samla in biometriska uppgifter ingår i detta förordningsförslag som förhandlas parallellt med förordningsförslaget om en gemensam viseringskodex.

Ett viseringsförenklingsavtal innebär stora fördelar i samband med utfärdande av Schengenviseringar för medborgarna i det land med vilket avtalet ingåtts. Förutom de förenklade rutinerna, vilka bl.a. innebär kortare handläggningstider och lägre krav på dokumentation, är viseringsavgiften också betydligt lägre eller helt borttagen för dem som omfattas av avtalet.

Det första viseringsförenklingsavtalet ingicks med Ryska federationen och trädde i kraft den 1 juni 2007. Vid årsskiftet 2008 trädde också viseringsförenklingsavtal med Albanien, Bosnien och Hercegovina, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Moldavien, Montenegro, Serbien och Ukraina i kraft. Avtalen är uttryck för en politisk vilja inom EU att öka samarbetet och utbytet mellan EU och tredjeländer. Samtidigt är möjligheten att ingå ett viseringsförenklingsavtal knuten till tredjeländernas åtaganden och beredskap att återta sina medborgare. Avtalen används således också som politiska instrument i EU:s kontakter med tredjeländer.

Motionerna

Yilmaz Kerimo (s) begär i motion Sf308 ett tillkännagivande om behovet av förenklade rutiner för ansökan om besöksvisum. Motionären anser att det ska vara möjligt att göra ansökan på distans, t.ex. via e-post eller fax. Ett visum bör även kunna gälla för upprepade besök under t.ex. ett år. Vidare är det hög tid att se över rutinerna för enklare ärenden, t.ex. för dem som har varit på besök i Sverige tidigare och återvänt efter viseringen.

I motion Sf310 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (båda s) begärs ett tillkännagivande om behovet av en översyn av inresevisering för besök. Besöksvisum bör beviljas generösare. Att en del inte återvänder till hemlandet bör inte medföra att andra sökande drabbas. Åtgärder bör i stället vidtas mot dem som inte återvänder till hemlandet.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Sf331 yrkande 34 ett tillkännagivande om att regeringen i EU bör verka för att korta ned listan över visumpfiktiga länder och för att visumkrav inte används för att stänga ute flyktingar och därigenom kortsluta Genèvekonventionen. Motionärerna anser att en viktig del av EU:s utestängningspolitik mot flyktingar och andra skyddsbehövande är att ställa krav på visum för personer från länder där det pågår krig eller omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter.

I motionens yrkande 35 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum i syfte att handläggningen ska genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism. Till exempel bör inte tidigare avhoppsfrekvens beaktas.

Slutligen begärs i motionens yrkande 40 ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram ett förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum. Svenska beskickningar bör få utfärda visum till skyddsbehövande antingen i deras hemland eller i ett tredjeland.

I motion Sf268 av Bodil Ceballos m.fl. (mp) begärs i yrkande 16 ett tillkännagivande om behovet av att införa ett s.k. flyktingvisum. Motionärerna anser att det ska vara möjligt att ansöka om tillfälligt visum vid någon EU-beskickning eller utlandsmyndighet i hemlandet för att kunna resa in i en EU-stat och ansöka om asyl.

I motion Sf319 begär Bodil Ceballos m.fl. (mp) i yrkande 10 ett tillkännagivande om att alla avslag på viseringsansökningar bör kunna överklagas.

Utskottets ställningstagande

Migrationsverket eller, efter verkets bemyndigande, en svensk utlandsmyndighet avgör om visering ska beviljas eller inte. Det absoluta flertalet av alla visumärenden avgörs på utlandsmyndigheterna. Av Migrationsverkets årsredovisning för 2008 framgår att utlandsmyndigheterna under 2008 tog emot 234 404 ärenden, vilket innebar en ökning med 3 %. Endast en mindre del, 3 724 ärenden, överlämnades till verket för beslut. Detta motsvarar 1,6 % av det totala antalet visumärenden. Migrationsverket nådde tidsmålet på tre veckors handläggningstid i 84 % av visumärendena.

Utskottet har, senast i betänkande 2007/08:SfU6, uttalat att det övergripande målet för den svenska viseringspolitiken är att skapa så stor frihet som möjligt för personer att röra sig över gränserna. Det är av största vikt att underlätta kontakter mellan människor i olika länder, i fråga om såväl släktkontakter som kommersiella och kulturella förbindelser på olika plan. Önskemålet om fri rörlighet måste dock ställas mot nödvändigheten av att upprätthålla en reglerad invandring.

Genom förordning (EG) nr 539/2001 med förteckning över vilka tredjelandsmedborgare som behöver visering respektive vilka som är undantagna från viseringskrav är viseringspolitiken inom EU i denna del fullt ut harmoniserad. Detta innebär att det inte längre finns några tredjeländer för vilka medlemsstaterna ensidigt får bestämma om medborgarna i dessa länder ska omfattas av viseringskrav eller inte. Utskottet har uttalat att även om Sverige är bundet av nämnda EG-förordning är det viktigt att Sverige inom EU aktivt driver frågan om viseringsfrihet för så många länder som möjligt.

Varje visumärende bedöms individuellt. Som stöd för bedömningen fastställer Migrationsverket, numera genom generaldirektören, viseringspraxis. Den finns tillgänglig på verkets webbplats och består dels av allmänna riktlinjer, dels av särskilda riktlinjer för vissa länder. En utlänning får beviljas visering om vissa villkor är uppfyllda. Däremot får visering inte beviljas bl.a. om det framstår som sannolikt att avsikten med vistelsen är en annan än den uppgivna eller att utlänningen inte kommer att lämna Sverige eller Schengenområdet efter viseringstidens utgång. Vid prövningen ska en bedömning göras av risken för att sökanden inte ska lämna Schengenområdet efter viseringstidens utgång utifrån vad som är känt om sökandens hemland och i vilken utsträckning det tidigare förekommit att inresande med visering inte har återvänt till det aktuella landet. I proposition 2004/05: 170 (s. 272) betonas dock att prövningen måste göras utifrån en helhetsbedömning som även omfattar vad som är känt om sökandens personliga situation. Trots att en sökande kommer från ett land för vars medborgare det generellt ansetts finnas en risk för kvarstannande i Schengenområdet

efter viseringstidens utgång, kan individuella omständigheter ändå innebära att ett sådant kvarstannande i det enskilda fallet inte framstår som sannolikt. Detta kan t.ex. vara fallet om sökanden har en stark anknytning till hemlandet genom att familjen finns kvar där. Andra omständigheter som kan tala för att bevilja en ansökan om visering är att sökanden tidigare besökt Schengenområdet och lämnat området vid viseringstidens utgång. Rekvisitet ”framstår som sannolikt” får bedömas både utifrån den sökandes personliga situation och utifrån det uppgivna syftet med besöket. Bedöms risken för kvarstannande vara tillräckligt stor för att bedömas som sannolikt, får en enhetlig visering inte beviljas. I sådant fall kan en nationell visering utfärdas.

Ett visum är tidsbegränsat och gäller under högst tre månader per halvår. Det innebär att om visuminnehavaren vistats tre månader inom Schengenområdet måste han eller hon lämna området i tre månader för att kunna få ett nytt Schengenvisum. Den som har särskilda skäl kan få ett visum för längre tid – högst ett år – men då gäller visumet endast för inresa och vistelse i Sverige. Särskilda skäl kan t.ex. vara att resa till Sverige flera gånger under ett år för att göra affärer eller för att besöka egna barn.

Enligt utskottets uppfattning måste utgångspunkten vara att viseringsansökningar ska prövas i en positiv anda och inte onödigtvis hindra utlämningar från att besöka Sverige.

Med det anförda avstyrks motionerna Sf308, Sf310 och Sf331 yrkande 35. Motion Sf331 yrkande 34 får anses delvis tillgodosedd och avstyrks.

Beträffande frågan om visum för asylsökande har utskottet tidigare framhållit, senast i betänkande 2007/08:SfU6, att viseringsinstrumentet inte är avsett att ta till vara personers behov av skydd. Enligt utskottets uppfattning uppfyller utlämningslagens bestämmelser Genèvekonventionen fullt ut i fråga om skyldigheten att ge skydd till den som riskerar förföljelse i hemlandet. Utskottet vill även peka på att Sverige erbjuder flyktingar och andra skyddsbehövande som inte har tillgång till någon annan långsiktig lösning skydd genom vidarebosättning i Sverige. I första hand erbjuds vidarebosättning till personer som UNHCR har rekommenderat för överföring. Sverige verkar för att fler länder ska bli vidarebosättningsländer och stöder också EU:s regionala skyddsprogram, inklusive dess gemensamma program för vidarebosättning.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf268 yrkande 16 och Sf331 yrkande 40.

I förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av en gemenskapskodex om viseringar föreslås att en sökande som nekas visering ska ha rätt att överklaga beslutet. Formerna för överklagandet ska regleras i nationell rätt. Utskottet noterar att flertalet medlemsstater i dag har en mer eller mindre fullständigt genomförd ordning för överklagande av avslag på ansökan om visering. EG-förordningar är bindande och direkt tillämpliga och ska inte införlivas i svensk rätt. Det aktuella förordnings-

förslaget innehåller dock bestämmelser som innebär att den nationella rätten måste ses över. Viseringsutredningen (dir. 2008:104) ska därför analysera processuella frågor, särskilt avseende instansordning. Utgångspunkten ska vara att en överklagandemöjlighet införs. Bland annat denna fråga ska redovisas i ett delbetänkande senast den 1 juni 2009.

Motion SF319 yrkande 10 är tillgodosedd med det anförda och avstyrks.

Asylprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. asylprocessen, barns asylskäl och uppföljning av den nya instans- och processordningen.

Jämför reservationerna 42 (s), 43 (v), 44 (mp), 45 (v, mp) och 46 (s).

Skrivelsen

Av skrivelsen framgår att handläggningstiderna i asylprocessen först minskade i samband med att den nya instans- och processordningen infördes våren 2006, för att sedan öka något igen under 2007. Andelen personer som har beviljats uppehållstillstånd på sin asylansökan i Migrationsverkets grundprövning har under åren 2005–2007 ökat från 13 % till 48 %. Under det första halvåret 2008 har andelen därefter minskat till ca 25 %.

I skrivelsen anges att Asylförarandeutredningen har haft i uppdrag att ta ställning till hur det s.k. asylprocedurdirektivet (2005/85/EG) ska genomföras i svensk rätt. Syftet med direktivet är att införa tvingande miniminormer för medlemsstaternas asylföranden. Direktivet innehåller ett antal grundläggande principer och garantier som ska vara uppfyllda i de nationella asylförandena. Utredningens förslag har redovisats i ett betänkande (Asylförandet – genomförandet av asylprocedurdirektivet i svensk rätt, SOU 2006:61) som remissbehandlats under sommaren 2006. Enligt utredningen är flera av direktivets artiklar redan genomförda i svensk rätt, medan andra artiklar innebär att utlänningslagen och utlänningsförordningen måste ändras för att full överensstämmelse med direktivet ska kunna uppnås. Notifiering om delvis genomförande av asylprocedurdirektivets bestämmelser har skett i december 2007. Arbetet med att genomföra resterande delar av direktivet pågår för närvarande inom Regeringskansliet och är högt prioriterat.

Motionerna

I motionerna Sf8 yrkande 1 och Sf375 yrkande 8 av Veronica Palm m.fl. (s) begärs tillkännagivanden om en snabbare utredning av den nya instans- och processordningen. En djupare analys av hur den fungerar i sin helhet bör göras, såväl i fråga om lagstiftningens materiella regler som processordningen inom asylområdet.

I motion Sf8 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om prioriteringen av arbetet med genomförande av asylprocedur- och skyddsgrundsdirektiven.

I motion Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkandena 11 och 14 begärs tillkännagivanden om tolkarnas roll i domstolsprocessen. Såväl upphandlingsförfarande som system för prövning vid feltolkning och eventuella påföljder vid feltolkning bör ses över. Vidare bör Migrationsverket genomföra en utbildningssatsning med anledning av den nya lagstiftningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

Lars Ohly m.fl. (v) anför i motion Sf331 att i Migrationsverkets kommande regleringsbrev bör dels ett genusperspektiv integreras, dels verket ges i uppdrag att förordna om tortyrskadeutredningar i ärenden där den asylsökande uppgivit att han eller hon torterats. Motionärerna menar att offentliga biträden inte initierar en sådan utredning eftersom det inte går att förutse om utlägget kommer att godtas som en skälig utredningsåtgärd (yrkandena 18 och 24). I yrkande 44 anges att Domstolsverket bör få i uppdrag att ge förslag på organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden, samt föreslå vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning. I yrkandena 25 och 26 anges att Utvärderingsutredningen i ett tilläggsdirektiv bör ges i uppdrag att se över behovet av att lagreglera användandet av barnspecifik landinformation. Kunskapen hos verket och ombuden är enligt motionärerna bristfällig. Vidare bör Migrationsverket utarbeta riktlinjer för utredningen och bedömningen av barns asylskäl. Bland annat bör personalen vara utbildad i utredningsmetodik för barn. I motionen begärs tillkännagivanden om detta.

I motion Sf343 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 25 i denna del begärs ett tillkännagivande om handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn. Motionärerna anser att beslut alltid bör fattas inom tre månader.

I motion Sf9 av Bodil Ceballos och Gunvor G Ericson (båda mp) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att barns egna asylskäl måste beaktas. Motionärerna anser att den s.k. barnparagrafen som infördes för att ytterligare betona att barns egna skäl ska beaktas uppenbarligen inte fungerar i praktiken.

Bodil Ceballos m.fl. (mp) anför i motion Sf268 att en utgångspunkt för den nya processordningen var att fler skulle få möjlighet till muntlig förhandling vid domstolsprövningen. I praktiken har det visat sig vara mycket

svårt. Vidare finns det enligt motionärerna behov av en översyn av sekretesslagen i fråga om mål i en migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen. Möjligheterna att sekretessbelägga uppgifter i mål hos migrationsdomstolen är enligt motionärerna begränsade. Asylsökande vågar därför inte framföra sina skäl för uppehållstillstånd i domstolen av rädsla för att det ska komma det forna hemlandets säkerhetstjänst till handa. Motionärerna vill också inrätta ett oberoende organ för länderinformation för att bl.a. Migrationsverket och migrationsdomstolarna inte ska göra olika bedömningar. I motionen påtalas vidare behovet av att kvalitetssäkra asylprocessen. Motionärerna anser att kvalitetsmål ska sättas upp när det gäller bemötande av flyktingar och information om rättigheter, t.ex. rätt till arbete, boende, hälso- och sjukvård, samt rättigheter att överklaga beslut. I motionens yrkandena 5 och 7–9 begärs tillkännagivanden om detta.

Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf380 yrkande 2 ett tillkännagivande om att handläggningstiden vid asylprövning bör vara högst tre månader.

I motion U323 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) yrkande 34 begärs ett tillkännagivande om att det krävs en förbättrad kunskap och bevakning av HBT-personers utsatthet och situationen i de länder som människor flyr från för att inte flyktingärenden ska bedömas på ett undermåligt underlag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Migrationsverket, i enlighet med uppdrag i regleringsbrevet för 2008, har upprättat en plan för kontinuerlig uppföljning och redovisning av kvaliteten i verksamheten. Under arbetet med planen har Migrationsverket identifierat fem utvecklingsområden som är centrala för förbättringsarbetet. Dessa strategiska utvecklingsområden är rättslig kvalitet, effektivitet, service, medarbetare och omvärld. Verket har inom respektive utvecklingsområde bl.a. arbetat fram mätetal som avser att visa verkets utveckling inom dessa områden.

När det gäller området Rättslig styrning har en modell och ett arbetssätt för kvalitetsuppföljning och kvalitetsförbättring inom asylprövningen tagits fram. Modellen innefattar åtgärder som vanligtvis är ägnade att ge vägledning, utveckla praxis och även i övrigt förbättra den rättsliga kvaliteten inom myndigheten, exempelvis beträffande landinformation. Ett strukturerat arbete med landinformation pågår sedan sommaren 2008 med bl.a. veckovisa avstämningar mellan landinformationsenheten inom Rättslig styrning och andra berörda verksamhetsområden när det gäller viktiga händelser i vår omvärld. Det kan gälla frågor om säkerhetsläget, internflyktsalternativ, m.m.

Migrationsverket inledde under 2008 ett projekt om offentliga biträden i utlänningsärenden i syfte att bl.a. effektivisera användningen av offentliga biträden i asylprocessen för att på så sätt främja rättssäkerheten för de asylsökande. Bland annat har verket tydliggjort vilka kompetenskrav som verket ställer på de personer som förordnas som offentligt biträde.

När det gäller bl.a. genusfrågor och HBT-frågor har verket under året fortsatt det generella genusarbete som alltid ska inkludera ett genusperspektiv om det är relevant. Till exempel ska det vid tolkningar av personer med särskilda behov, bl.a. barn eller kvinnor som blivit utsatta för övergrepp eller liknande, alltid övervägas om tolk med erfarenhet från sådana tolkningar ska användas samt vilket kön tolken bör ha. Vidare framgår av årsredovisningen för 2008 att verket har ett nätverk för genusfrågor respektive HBT-frågor och att den s.k. utlänningshandboken håller på att uppdateras i syfte att tydliggöra de frågeställningar som är av vikt att beakta vid utredningsarbete som berör kvinnors skyddsbehov och HBT-frågor. Ett kvalitetsseminarium om HBT-frågor för personal från olika verksamhetsområden med representanter från RFSL, HomO, UNHCR m.fl. har även anordnats.

Migrationsverket satsade under 2008 på att avgöra de äldsta ärendena först. Detta ökade den genomsnittliga handläggningstiden initialt, men resulterade i att verket i slutet av året i princip inte hade några ärenden som var äldre än 18 månader och ett avsevärt färre antal öppna asylärenden. Migrationsverket räknar med att denna satsning och ett nytt arbetssätt inom asylprövningen kommer att förkorta handläggningstiderna markant under 2009, och vid utgången av 2010 bör asylsökande kunna få besked inom tre månader på sina ansökningar.

Den 31 mars 2006 trädde den nya utlänningslagen med en ny instans- och processordning i kraft. Utskottet kan konstatera att det är den till verksamhetens omfattning största migrationspolitiska förändring som ägt rum och en av de största förändringar av domstolsväsendet som skett på lång tid. Redan i samband med införandet beslutades att en utvärdering av den nya ordningen skulle ske.

Utvärderingsutredningen gavs i uppdrag att utvärdera den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden. Utredningens grundläggande syfte är att klarlägga hur den nya instans- och processordningen uppfyller de grundläggande krav som ställdes upp vid dess införande. Ett annat syfte med utredningen är att få underlag för ställningstaganden om – och i så fall vilka – förändringar eller andra åtgärder som behöver vidtas rörande instans- och processordningen eller utlänningslagen i övrigt. Utskottet noterar att det i direktiven anges bl.a. att inte minst de ökade möjligheterna till muntlig förhandling förväntas öka behovet av bl.a. rättstolkar. Utredaren ska redovisa och belysa behovet av, tillgången till och användningen av tolkar i den nya instans- och process-

ordningen, analysera tillämpningen av de aktuella bestämmelserna om muntlig förhandling i domstolarna och redovisa hur möjligheten till muntlig förhandling vid överklagande har använts.

Utvärderingsutredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 juni 2009.

Med beaktande av vad som anförts ovan och då utskottet anser att Utvärderingsutredningens förslag bör avvaktas avstyrks motionerna Sf8 yrkande 1, Sf268 yrkandena 5, 8 och 9, Sf331 yrkandena 18, 24 och 44, Sf343 yrkande 25 i denna del, Sf375 yrkandena 8, 11 och 14, Sf380 yrkande 2 och U323 yrkande 34.

Utskottet noterar att en proposition om genomförandet av asylprocedur och skyddsgrundsdirektiven är aviserad till våren 2009 och avstyrker även motion Sf8 yrkande 3.

Utvärderingsutredningen har i delbetänkandet Sekretess och offentliga biträden i utlänningsärenden (SOU 2008:65) föreslagit att regeln i sekretesslagen om att domstolarna kan förordna om fortsatt sekretess för uppgifter som tas in i domen ändras så att det, även om det inte är påkallat av ett intresse av synnerlig vikt, uttryckligen blir tillåtet att i ett domslut hemlighålla en uppgift om vem som avses med en dom eller ett beslut enligt utlänningslagen, under förutsättning att s.k. utlänningssekretess gäller. Den föreslagna ändringen kan komma till användning bl.a. i de fall då redan den uppgiften att en person söker uppehållstillstånd inte kan offentliggöras utan att personen löper risk för repressalier. I betänkandet anges vidare att det mot bakgrund av den varierande rättspraxis som finns när det gäller sekretess för parts identitet finns en risk för att den föreslagna ändringen får betydelse även på andra områden än utlänningsrätten. Utredningen föreslår emellertid att ändringen genomförs först i samband med den mer övergripande översyn som den s.k. Insynsutredningen (Ju 2007:13) ska genomföra.

Utskottet anser att beredningen av de olika förslagen bör avvaktas och avstyrker motion Sf268 yrkande 7.

Av Migrationsverkets årsredovisning för 2008 framgår att verket arbetar för att särskild hänsyn ska tas till barn i asylprocessen. På ansöknings- och prövningsenheterna är det personal med särskild barnkompetens som handlägger och beslutar i asylärenden som rör barn. Migrationsverket har fattat ett antal vägledande och klargörande beslut som gäller både ensamkommande barn och barn i familj för att understryka vikten av att alla barns individuella skäl utreds och prövas. I de fall barnet har egna skyddsskäl redovisas det alltid i beslutet. Barnet kallas alltid till muntlig utredning i ärendet. I varje enskilt ärende måste emellertid verket ta ställning till om det, beroende på barnets mognad, ålder och föräldrarnas samtycke, är lämpligt att höra barnet. Av årsredovisningen framgår vidare att verket avser att utveckla sina rutiner för att redovisa bedömningen av de fall då barn inte har egna asylskäl.

Utskottet ser positivt på Migrationsverkets arbete med att utveckla prövningen i ärenden som gäller barn och anser inte att något tillkännagivande behövs i frågan. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna Sf9 yrkande 5 samt Sf331 yrkandena 25 och 26.

Mottagande av asylsökande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. svenskundervisning och andra introduktionsinsatser samt mottagandet av ensamkommande barn.

Jämför reservationerna 47 (v), 48 (v), 49 (s), 50 (v), 51 (s, v, mp), 52 (v) och 53 (v).

Skrivelsen

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ett huvudansvar för mottagandet av asylsökande från det att ansökan om asyl lämnas in till dess att personen tas emot i en kommun, om uppehållstillstånd har beviljats, alternativt lämnar landet vid avslagsbeslut. Migrationsverket ansvarar för att ordna boende för de asylsökande som inte ordnar boende på egen hand. Migrationsverkets boenden för asylsökande, s.k. anläggningsboende, är ofta utspridda mellan olika bostadsområden i kommunerna och består i huvudsak av lägenheter med självhushåll. Knappt hälften av de asylsökande väljer ett boende som ordnats av Migrationsverket i anläggningsboende. Övriga bor hos t.ex. släkt och vänner främst i storstadsregionerna, s.k. eget boende.

Vidare prövar Migrationsverket behovet av dagersättning och särskilt bidrag till den asylsökande. Därutöver ansvarar Migrationsverket för att erbjuda den asylsökande s.k. organiserad sysselsättning samt bistå vid bosättning eller återvändande. Den organiserade sysselsättningen består främst av svenskundervisning, men även av t.ex. undervisning i engelska och datorkunskap.

Vissa insatser inom mottagandet av asylsökande åligger kommuner och landsting. Exempelvis ansvarar kommunerna för förskola, skola och skolbarnsomsorg till asylsökande barn och vissa insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453). Landstingen ansvarar för hälso- och sjukvård åt asylsökande enligt lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Statlig ersättning lämnas till kommunerna och landstingen.

Den 1 juni 2006 övergick det praktiska ansvaret för mottagandet av asylsökande barn utan legal vårdnadshavare, s.k. ensamkommande barn, från Migrationsverket till kommuner som träffat överenskommelser med Migrationsverket om detta. Inledningsvis var det alltför få kommuner som ingick

överenskommelser om mottagande. I syfte att få fler kommuner att ingå överenskommelser med Migrationsverket höjdes ersättningsarna till kommunerna för mottagandet av ensamkommande barn fr.o.m. den 1 juli 2007. Därutöver infördes en möjlighet för Migrationsverket att ersätta kommunerna för omhändertagandet av ensamkommande ungdomar mellan 18 och 21 år med särskilda behov där vården har påbörjats före 18-årsdagen. Antalet kommuner som erbjuder platser för mottagande av asylsökande ensamkommande barn och de barn som erhållit beslut om uppehållstillstånd har under hösten 2007 och första halvåret 2008 ökat samtidigt som antalet barn i de s.k. ankomstkommunerna har minskat. En ankomstkommun är den kommun där barnet ansöker om asyl. De fyra ankomstkommunerna är Sigtuna, Solna, Malmö och Mölndal.

Motionerna

När det gäller mottagandet av asylsökande m.fl. har det i några motioner begärts tillkännagivanden.

I motion Sf8 av Veronica Palm m.fl. (s) begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om en aktiv introduktionsperiod. Personer som kommer till Sverige som flyktingar bör få ett personligt ombud som ger vägledning om boende, praktikförutsättningar och framtida arbetsmöjligheter. Redan efter Migrationsverkets första genomgång bör de som bedöms ha asylskäl få information om möjligheterna till arbete, utbildning och boende i Sverige. Migrationsverket bör få i uppdrag att ansvara för den inledande informationen, där alla landets kommuner ska ha chansen att presentera vad de kan erbjuda i form av arbete, utbildning, boende och skolor till barnen.

I motion Sf343 begär Kalle Larsson m.fl. (v) fyra tillkännagivanden avseende mottagande av asylsökande. I yrkande 2 begärs att regeringen i målbeskrivningen angående mottagandet av flyktingar bör ange att introduktionsinsatser ska påbörjas dag ett och inte avbrytas förrän ärendet är avgjort i alla instanser. Samtidigt ska betyg och reell kompetens valideras och nödvändig kompletterande utbildning ges utan dröjsmål för att möjliggöra för arbete. Vidare anser motionärerna i yrkande 3 att kommunerna ska ta ett större ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende. Bland annat möjliggör fritidsverksamhet för asylsökande att komma i kontakt med andra människor och med det omgivande samhället. Enligt yrkande 4 bör regeringen återkomma med förslag om att dagersättningen höjs med 30 kr per dag samt att den värdesäkras i förhållande till prisutvecklingen genom att den knyts till konsumentprisindex. Slutligen begärs i motionens yrkande 18 att Glesbygdverket ska ges i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet och att Migrationsverket ska uppmuntra och erbjuda möjligheter för männi-

skor att söka alternativa bostadsorter. Motionärerna framhåller att eventuella utflyttningsinsatser bör rikta sig till hela befolkningen och inte enbart till asylsökande och flyktingar.

Elisabeth Svantesson (m) begär i motion Sf250 ett tillkännagivande om att låta de ideella organisationerna ta ett större ansvar i mottagandet av asylsökande.

Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begär i motion Sf380 yrkande 3 ett tillkännagivande om undervisning i svenska. Motionären anser att alla asylsökande, inklusive barn, ska erbjudas undervisning i svenska under hela vistelsetiden, således även under tiden för ett eventuellt överklagande.

Beträffande mottagandet av ensamkommande barn begärs i motion Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 24 ett tillkännagivande om att länsstyrelsernas ansvariga bör ges en förstärkt roll i kontakterna med berörda kommuner för att förbättra situationen för ensamkommande flyktingbarn. Motionärerna framhåller att vissa kommuner visar en stor avoghet mot att ta emot ensamkommande barn och att de därigenom skapar ett ökat tryck på övriga kommuner.

Eva Sonidsson och Hans Stenberg (s) begär i motion Sf209 ett tillkännagivande om en översyn av kommunernas hantering av det ekonomiska ansvaret för de ensamkommande flyktingbarn som är över 18 år och som inte har gått ut gymnasiet. Eftersom varje kommun själv kan bestämma på vilket sätt den vill försörja barnet efter det att barnet har fyllt 18 år kan detta se olika ut i olika delar av landet.

I motion Sf343 Kalle Larsson m.fl. (v) begärs i yrkandena 23 och 24 tillkännagivanden om ensamkommande barn. Motionärerna anser att alla kommuner ska vara skyldiga att ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn. Ett barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats bör inte flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. Ett sådant förfarande kan vara negativt för barnets utveckling.

Utskottets ställningstagande

Under 2008 registrerades 24 353 nya asylsökande i Sverige. Det är en minskning med 33 % jämfört med 2007. De största grupperna utgjordes av irakier, somalier och serber inklusive kosovaner. Dessa tre nationaliteter svarade för 47 % av samtliga asylansökningar.

Enligt Migrationsverkets årsredovisning för 2008 var vid årets slut 38 792 personer inskrivna i Migrationsverkets mottagningsystem, vilket var ungefär samma antal som vid årets början.

Asylmottagningsutredningen har i sitt betänkande Aktiv väntan – asylsökande i Sverige (SOU 2009:19) lämnat ett antal förslag. Bland annat föreslås följande.

- Asylsökande undantas i princip från kravet på arbetstillstånd, och Migrationsverkets insatser för att kartlägga och dokumentera individens utbildning och yrkeserfarenheter förbättras.
- Kommunerna ges ett operativt ansvar för att med länsstyrelsens stöd på regional nivå anordna undervisning i svenska, praktik och annan sysselsättning.
- Ett särskilt ankomstboende i upp till fyra veckor införs i syfte att bl.a. underlätta asylutredningen och skapa en mer strukturerad process för asylsökandes val av boende.
- Varje asylsökande ges ett individualiserat erbjudande om s.k. ordnat boende efter tiden i ankomstboende. Migrationsverket tillförs resurser för att skaffa fler platser i ordnat boende i storstadsregionerna.
- Asylsökande som saknar egna medel ska kunna få en grundersättning på 80 kr per dag (gällande dag ersättning 71 kr per dag) – ersättningen differentieras utifrån individens val av boendeform.
- En ny aktivitetsbonus på 40 kr per dag införs för asylsökande som praktiserar eller har annan liknande sysselsättning.
- Kommunernas ansvar på det sociala området förtydligas för att säkerställa en likvärdig social service för asylsökande i olika delar av landet.

Utskottet har senast i betänkande 2007/08:SfU6 uttalat att utskottet inte delar uppfattningen att svenskundervisning ska erbjudas den som väntar på att lämna landet. Nyttan därav kan ifrågasättas, och enligt utskottets mening torde den enskilde ha större nytta av t.ex. engelska, datakunskap och samhällskunskap, som erbjuds inom ramen för den återvändanderelaterade sysselsättningen. Med det anförda avstyrkte utskottet en motion om att undervisning i svenska ska pågå under hela vistelsetiden i Sverige. Riksdagen biföll utskottets förslag. Utskottet anser vidare att regeringens beredning av Asylmottagningsutredningens förslag bör avvaktas.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sf8 yrkande 10, Sf209, Sf343 yrkandena 2–4, 18 och 24 samt Sf380 yrkande 3.

Utskottet noterar att regeringen har fattat beslut om en ny dialog om relationerna mellan staten och den ideella sektorn och att organisationer som arbetar med mottagande av asylsökande, nyanländas etablering och integration står i fokus.

Utskottet noterar vidare att Asylmottagningsutredningen (SOU 2009:19) föreslår att Migrationsverket ska ges ett uttryckligt uppdrag att på olika sätt främja och stödja frivilligorganisationernas medverkan i mottagandet av asylsökande. Bland annat bör Migrationsverket söka avtala med frivilligorganisationer om att dessa ska medverka i eller överta driften av ordnade boenden. Frivilligorganisationer, inte minst invandrarorganisationer eller sammanslutningar av tidigare asylsökande, bör vidare användas mer systematiskt av Migrationsverket när det gäller att lämna information till asylsökande om möjligheterna till arbete och boende.

Med det anförda får motion Sf250 anses vara tillgodosedd och avstyrks.

Enligt Migrationsverkets årsredovisning för 2008 ökade under året antalet ensamkommande asylsökande barn från 1 264 till 1 510, dvs. med 19 % jämfört med 2007. Det innebär att fler ensamkommande barn har sökt asyl än tidigare år. På några år har andelen ensamkommande barn ökat från 2 % till 6 % av det totala antalet asylsökande. Av ansökningarna var 77 % irakier, afghaner och somalier. Dessa grupper var ungefär jämnstora. Av de sökande var 60 % i åldern 16–17 år och 80 % var pojkar.

Beträffande mottagandet av ensamkommande barn hade Migrationsverket, som nämnts ovan, initialt svårt att teckna överenskommelser med kommunerna om tillräckligt många platser. Situationen förbättrades dock. I Migrationsverkets årsredovisning för 2008 anges att systemet har varit ansträngt även under 2008 mot bakgrund av den ökning som skett av antalet ensamkommande barn. Kommunerna har visat god vilja att ta emot barn och ungdomar – men fler kommunplatser kommer att behövas under 2009.

Utskottet förutsätter att regeringen följer frågan om kommunplatser för ensamkommande barn och vid behov vidtar åtgärder. Motionerna Sf375 yrkande 24 och Sf343 yrkande 23 avstyrks därmed.

Skolgång och sjukvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. rätt till skolgång och sjukvård samt skolplikt.

Jämför reservationerna 54 (s, v, mp), 55 (v) och 56 (v, mp).

Gällande ordning

När det gäller skolgång för asylsökande barn, barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd och barn som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas har regeringen fattat beslut om förordningen (2001:976) om utbildning, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för asylsökande barn m.fl. De barn som omfattas av förordningen ska anvisas plats i förskoleklassen och ha rätt till utbildning i grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan och sameskolan på samma villkor som barn som är bosatta i Sverige. Rätten till utbildning medför däremot inte någon skolplikt. Ungdomar som kan påbörja utbildningen före 18 års ålder ska även erbjudas utbildning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan på samma villkor som ungdomar som är bosatta i Sverige.

Om någon som vistas i ett landsting utan att vara bosatt där behöver omedelbar hälso- och sjukvård eller tandvård är landstinget enligt 4 § första stycket hälso- och sjukvårdslagen respektive 6 § tandvårdslagen skyldigt att erbjuda sådan vård. Detta gäller även personer som vistas olovligen i

Sverige. Landstinget är dock inte skyldigt att tillhandahålla vården kostnadsfritt eller till ett särskilt lågt pris. Ingen får dock nekas omedelbar vård på grund av bristande betalningsförmåga.

Sedan den 1 juli 2008 har tidigare överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om asylsökandes och vissa andra utlännings rätt till hälso- och sjukvård tagits in i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Lagen, som gäller utöver vad som följer av hälso- och sjukvårdslagen och tandvårdslagen, omfattar asylsökande, utlännings som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som inte är folkbokförda här i landet, personer som hålls i förvar och som inte har placerats i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest samt personer som vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd som målsägande och vittnen.

Såvitt gäller den som inte har fyllt 18 år ska landstingen erbjuda vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt inom landstinget. Detta gäller även för barn som håller sig undan verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Utläningar som har fyllt 18 år ska erbjudas vård som inte kan anstå, mödrhälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Vidare ska landstinget, om det inte är uppenbart obehövt, erbjuda en hälsoundersökning.

Vuxna ska erbjudas vård under den tid de omfattas av Migrationsverkets mottagandesystem. Om ett avslagsbeslut har meddelats ska vård erbjudas till dess att beslutet om avvisning eller utvisning har verkställts.

Landstingen har rätt att debitera de asylsökande patientavgifter och avgift för sjukresa enligt förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utläningar.

Skrivelsen

Utredningen om rätt till utbildning m.m. för barn som håller sig undan verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning lämnade sitt betänkande Skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas (SOU 2007:34) i maj 2007. Utredningen föreslog att dessa barn ska ges rätt till skolgång i det svenska skolväsendet på huvudsakligen samma villkor som barn bosatta i Sverige. Utredningens uppdrag hade dock formulerats så snävt att flera grupper av barn inte omfattades. Framför allt omfattades inte barn som kommit till Sverige och vistas här utan att över huvud taget ha ansökt om uppehållstillstånd. Betänkandet har remissbehandlats, och ett flertal av remissinstanserna anser att gruppen av barn som omfattas är alltför snävt definierad. Även regeringen anser att det kan finnas skäl att se över frågan om huruvida gruppen barn som ska omfattas av rätt till skolgång samt tillgång till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg bör utökas ytterligare.

Motionerna

Skolgång

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion Sf8 yrkande 4 ett tillkännagivande om rätt till skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas. Motionärerna anser att alla barn bör ges möjlighet till skolgång och utveckling, också de barn vars föräldrar inte har deltagit i en asylprocess.

I motion Sf338 av Anne Ludvigsson m.fl. (s) i denna del begärs ett tillkännagivande om gömda barns rätt att gå i skolan. Alla ska ha rätt till skolgång.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf343 yrkande 8 ett tillkännagivande om möjligheten att införa skolplikt även för asylsökande barn. Skolplikten bör införas för att garantera dessa barns grundläggande rättighet att gå i skolan.

I motion Sf332 av Kalle Larsson m.fl. (v) begärs i yrkande 6 att riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag på hur barn till papperslösa ska kunna gå i skolan på samma villkor som alla andra barn.

I motion Sf380 yrkande 4 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m) begärs ett tillkännagivande om undervisning för barn. I motionen anförs att det inte är acceptabelt i ett land som skrivit under FN:s barnkonvention att barn går i asylklasser där det ofta endast erbjuds ett begränsat antal ämnen. Alla barn måste få möjlighet att delta fullt ut i den svenska undervisningen.

Sjukvård

Veronica Palm m.fl. (s) begär i motion Sf375 yrkande 26 ett tillkännagivande om att finna en lösning på frågorna om sjukvård och studier men också andra viktiga funktioner för de barn som lever gömda. Motionärerna efterlyser en nationell lösning av sjukvårdsfrågan både i fråga om avgifter och om möjligheterna till vård. Det bör prioriteras att de barn vars föräldrar inte deltagit i en asylprocess får vård i samma omfattning som andra barn i Sverige.

I motion Sf306 av Monica Green (s) begärs att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning så att alla barn i Sverige, oavsett legal status, ska få reglerad tillgång till den sjukvård de har rätt till.

Kalle Larsson m.fl. (v) begär i motion Sf332 yrkande 5 ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att sammanställa nödvändig kunskap om sekretesslagens innehåll i fråga om papperslösa som söker sjukvård och sprida denna i form av en särskild utbildningsinsats för sjukvårdspersonal. Motionärerna anför att sjukvårdspersonal vid flera tillfällen, i strid med gällande sekretesslagstiftning, har meddelat polisen eller Migrationsverket att man har en patient hos sig för vilken ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut föreligger.

Utskottets ställningstagande

Skolgång

Frågan om huruvida gruppen barn som ska omfattas av rätt till skolgång m.m. bör utökas ytterligare bereds i Regeringskansliet. Regeringens förslag bör avvaktas.

Därmed avstyrks motionerna Sf8 yrkande 4, Sf338 i denna del och Sf332 yrkande 6.

Asylsökande barn och ungdomar har inte skolplikt, men de har tillgång till utbildning på i princip samma villkor som barn som är bosatta här i Sverige. Undervisningen ska bedrivas med hänsyn till den enskilda elevens behov och förutsättningar, vilket innebär att barnen kan undervisas i särskilda förberedelseklasser. Utskottet anser att riksdagen inte nu bör göra något tillkännagivande om ändring av bestämmelserna om asylsökande barns skolgång.

Motionerna Sf343 yrkande 8 och Sf380 yrkande 4 avstyrks med det anförda.

Sjukvård

Utskottet konstaterar att vuxna personer som fått ett lagakraftvunnet avslagsbeslut med anledning av sin asylansökan men som ändå stannar kvar i landet som s.k. gömda samt personer, oavsett ålder, som inte sökt uppehållstillstånd, s.k. papperslösa, inte omfattas av lagen om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Av budgetpropositionen för 2009 (utg.omr. 9 s. 46) framgår emellertid att regeringen avser att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda frågan om hälso- och sjukvård för personer som undanhåller sig verkställighet av avvisnings- eller utvisningsbeslut, personer som inte sökt nödvändiga tillstånd för vistelse i Sverige samt asylsökande. Utredaren ska därvid fästa särskild vikt vid barns behov.

Frågan om en utvidgad skyldighet för landstingen att erbjuda hälso- och sjukvård för vuxna asylsökande och för utlänningar som olovligen vistas i Sverige bereds inom Regeringskansliet. Beredningen bör avvaktas. Motionerna Sf375 yrkande 26 och Sf306 avstyrks därmed.

Alla som är anställda inom den offentliga sjukvården, även t.ex. teknisk och administrativ personal, är skyldiga att följa sekretesslagen. Det gäller dessutom dem som på grund av uppdrag deltar i verksamheten, såsom förtroendemän, konsulter och tolkar. Vidare gäller det praktikanter som deltar i arbetet i och för sin utbildning. Landstinget måste som myndighet se till att både anställda och t.ex. konsulter känner till sekretesslagen.

I 1 kap. 11 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område anges att hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att lämna ut uppgifter som gäller huruvida någon vistas på en sjukvårdsinrättning om uppgifterna i ett särskilt fall begärs bl.a. av en domstol, åklagarmyndighet eller polismyndighet.

Beträffande frågan om utbildning om sekretesslagens innehåll får det ankomma på berörda myndigheter att vidta åtgärder om det finns behov av sådana.

Motion Sf332 yrkande 5 får anses delvis tillgodosedd och avstyrks.

Svenskt medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. svenskt medborgarskap för barn födda i Sverige och om språkkunskaper för att beviljas svenskt medborgarskap.

Motionerna

Christina Oskarsson (s) begär i motion Sf234 ett tillkännagivande om att se över frågan om dubbelt medborgarskap och eventuella risker och möjligheter med medborgarskapet. Motionären anför att det finns både för- och nackdelar med ett dubbelt medborgarskap. Den främsta risken är att det svenska medborgarskapet inte erkänns av det andra landet. Ett medborgarskap ger möjlighet att påverka och att delta i samhället fullt ut.

I motion Sf365 av Luciano Astudillo (s) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör se över och ändra lagen om svenskt medborgarskap på sådant sätt att alla barn som föds i Sverige ska ha rätt att få svenskt medborgarskap oavsett föräldrarnas medborgarskap. Motionären anför att det är otidsenligt att ett nyfött barn vars båda föräldrar är utländska medborgare inte automatiskt förvärvat svenskt medborgarskap. Alla barn som föds i Sverige och vars föräldrar har uppehållstillstånd här bör ges möjligheten att förvärva ett svenskt medborgarskap direkt.

I tre motioner begärs tillkännagivanden om kunskaper i svenska språket som en förutsättning för att erhålla svenskt medborgarskap.

Inger René och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda m) begär i motion Sf313 ett tillkännagivande om behovet av sådan ändring i lagen om svenskt medborgarskap att test av kunskaperna i svenska språket ska ingå som ett kriterium för att beviljas svenskt medborgarskap. En reglering av på vilket sätt kunskaperna ska kunna dokumenteras bör införas. Det bör kunna medges undantag föranledda t.ex. av den sökandes ålder eller av andra särskilda omständigheter som gör det orimligt att hävda kunskapskravet fullt ut.

Marianne Watz (m) begär i motion Sf291 ett tillkännagivande om att tillräckliga kunskaper i svenska språket och elementära kunskaper om Sverige och om det svenska samhället, dokumenterade i ett medborgarskapstest, ska vara ett krav för förvärv av svenskt medborgarskap.

Även Staffan Appelros (m) begär i motion Sf216 ett tillkännagivande om att införa krav på kunskaper i svenska för erhållande av medborgarskap. För att uppmuntra människor att fullt ut bli aktiva deltagare i det samhälle de lever i bör ett krav på tillräckliga kunskaper i svenska införas för erhållande av svenskt medborgarskap.

Utskottets ställningstagande

Enligt lagen om svenskt medborgarskap som gäller sedan 2001 är det nu möjligt att ha dubbelt medborgarskap. Den som förvärvar svenskt medborgarskap kan behålla sitt tidigare medborgarskap om lagen i det andra landet tillåter det. Den som är svensk medborgare och förvärvar ett annat medborgarskap kan behålla sitt svenska medborgarskap om inte det andra landets lagstiftning lägger hinder i vägen.

Personers rörlighet över nationsgränserna har ökat väsentligt under de senaste årtiondena och kan förväntas fortsätta att öka i framtiden. Många bosätter sig således i ett annat land än det där de föddes. Detta talar starkt för att dubbelt medborgarskap ska vara fortsatt tillåten i lagstiftningen om medborgarskap. Till exempel kan den enskilde med dubbelt medborgarskap utan särskilt tillstånd bosätta sig och arbeta i vart och ett av medborgarskapsländerna, och han eller hon kan besöka ursprungslandet utan hänsyn till eventuella visumregler. Att bli svensk medborgare är också enligt utskottets uppfattning i sig ett viktigt led i integrationsprocessen, inte minst för att det ger en full politisk delaktighet i Sverige.

Enligt utskottets mening finns det inte skäl att överväga en ändring av principen om att dubbelt medborgarskap ska vara tillåtet i svensk lagstiftning. Med det anförda avstyrker utskottet motion Sf234.

Den svenska medborgarskapslagstiftningen baseras på den s.k. härstamningsprincipen som innebär att ett barns medborgarskap bestäms av föräldrarnas medborgarskap, till skillnad från territorialprincipen som innebär att barnet får medborgarskap i det land där det föds. Vissa undantag från regeln har införts, bl.a. för att säkerställa att statslösa barn bosatta i Sverige har möjlighet att snabbt få ett medborgarskap.

Frågan om att alla barn som föds i Sverige ska ha rätt att förvärva svenskt medborgarskap har tidigare behandlats av utskottet. Utskottet har senast i betänkande 2007/08:SfU6 bedömt att införandet av en nyordning där alla barn födda i Sverige ges rätten till svenskt medborgarskap skulle förutsätta betydande principiella och praktiska överväganden. Utskottet fann det inte klarlagt att fördelarna med en sådan nyordning skulle väga över fördelarna med huvudregeln att ett barn följer föräldrarnas medborgarskap. Därmed avstyrkte utskottet motionsyrkanden om att barn som föds i Sverige ska ha rätt till svenskt medborgarskap. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande och avstyrker därmed motion Sf365.

Svenskundervisning för invandrare (sfi) är en skolform för vuxna och syftar till grundläggande kunskaper i svenska språket. En viktig målsättning med sfi är att stärka deltagarnas möjligheter att få anställning och egen inkomst.

Regeringen har inlett ett stort reformprogram för att förbättra sfi-undervisningen kallat sfi-lyftet. Enligt reformprogrammet ska nationella slutprov införas på samtliga studievägar. Skolverket har fått i uppdrag att utforma proven, som ska kunna användas fr.o.m. den 1 januari 2009. Vidare ska det införas tydliga mål i kursplanen för sfi. Regeringen har också aviserat att den ska tillsätta en utredning i syfte att införa en tidsbegränsning inom sfi. En flyktning eller invandrare ska framöver ha en begränsad tid om t.ex. tre sammanhängande kalenderår för att slutföra sfi. Statskontoret har vidare fått i uppdrag att utvärdera sfi, med fokus på deltagarnas resultat, lärarnas kompetens och kommunernas organisation av utbildningen. Även sfi-lärarnas kompetens omfattas av reformprogrammet. Därtill förstärks den nationella inspektionen av sfi i och med att en ny nationell skolinspektion inrättas. Vidare ska en prestationsbaserad s.k. sfi-bonus införas. Bonusen kommer att ges till elever som klarar sina studier med godkänt betyg inom en viss tid.

Utskottet noterar att regeringen i mars 2009 till riksdagen har överlämnat proposition 2998/09:156 Sfi-bonus – försöksverksamhet för att stimulera nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska.

Utskottet noterar vidare att regeringen gett Globaliseringsrådet i uppdrag att dra lärdomar av olika länders integrationsarbete, även när det gäller språkkunskapernas betydelse för medborgarskap och för att underlätta en fungerande integration. Underlagsrapport nr 14 till Globaliseringsrådet, Språk, krav och medborgarskap, innehåller en genomgång av regelverken för hur medborgarskap kan förvärfvas i 19 länder. En tydlig trend i riktning mot ökad restriktivitet kan konstateras i de västeuropeiska länderna. Goda kunskaper i mottagarlandets språk är allt oftare ett krav för medborgarskap.

Utskottet noterar även att kommunerna är skyldiga att tillhandahålla grundläggande samhällsinformation till nyanlända flyktingar. Samhällsinformationen ska ges vid sidan av språkundervisningen.

I Migrationsverkets årsredovisning för 2008 anges att samtliga asylsökande får en bred samhällsinformation i samband med att de skrivs in på den första mottagningsenheten. På flera enheter har denna samhällsinformation formen av en introduktionsvecka där olika samhällsaktörer (sjukvård, arbetsförmedling, polis, skola och frivilligorganisationer) bjuds in för att informera om sitt samhällsområde. Enligt en ny handlingsplan för den organiserade sysselsättningen ska denna typ av introduktion införas i hela landet under 2009.

Utskottet konstaterar att sfi och samhällsinformationen är under omdaning. Mot bakgrund av ovanstående är utskottet i nuläget inte berett att föreslå riksdagen att göra tillkännagivanden om att kunskaper i svenska

språket och ett godkänt medborgarskapstest ska vara kriterier för att få svenskt medborgarskap. Därmed avstyrks motionerna Sf216, Sf291 och Sf313.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skyddsbehov m.m., punkt 1 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:U322 yrkande 34, 2008/09:Sf9 yrkandena 2 och 6 samt 2008/09:Sf331 yrkandena 3 och 21.

Ställningstagande

Det görs ofta gällande att flertalet personer som söker asyl i Sverige inte har några verkliga asylskäl. Detta kan knappast stämma då nästan alla asylsökande kommer från länder där det antingen pågår krig, väpnad konflikt eller grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Det finns inte heller skäl att tro att de som söker asyl i Sverige generellt sett återoppar svagare skäl än asylsökande i andra länder. Förklaringen till att så få ges flyktingstatus i Sverige är snarare att Sverige upphört att tillämpa Genèvekonventionen. Av det skälet är det av utomordentlig vikt att stärka svenska myndigheters respekt för asyldrätten och Genèvekonventionen. Om inte mänskliga rättigheter för de människor som har minst möjligheter och resurser att föra sin talan respekteras, kommer andra gruppers rättigheter att angripas längre fram. Tolkningen av bestämmelserna om rätt till skydd på grund av förföljelse måste också bringas i överensstämmelse med internationell rätt. Beviskravet i svensk rätt – att risk för förföljelse ska vara sannolik – står inte i överensstämmelse med flyktingkonventionen. Beviskravet bör ligga mellan sannolikt och möjligt. Vidare bör Sverige öka sin andel beviljande av flyktingstatus enligt Genèvekonventionen. Sverige är i dag ett av de länder i Europa som procentuellt sett erkänner lägst antal människor som konventionsflyktingar. Sverige bör tillämpa en mer human asylpolitik där vi till fullo lever upp till internationella folkrättsliga åtaganden och mänskliga rättigheter. Det är inte värdigt ett rikt land att utvisa människor till länder i krig, förföljelse eller tortyr, samtidigt som man ställer krav på respekt för mänskliga rättigheter i de länder vi ger bistånd. Slutligen är det inte rätt att skicka tillbaka personer vars tillfälliga uppe-

hållstillstånd gått ut i den omfattning som sker i dag. De kan ha befunnit sig upp till åtta nio år i landet, talar svenska och är välintegrerade i samhället med arbete, studier eller familj. En förkortning av handläggningstiderna för slutliga avgöranden bör i stället prioriteras. Därvid har personen, vid ett eventuellt avslag, i vart fall inte hunnit rota sig här i landet.

2. Klimatflyktingar m.m., punkt 2 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:U322 yrkandena 35 och 36 samt 2008/09:Sf368 yrkande 9.

Ställningstagande

En ny Genèvekonvention bör utarbetas som utgår från dagens flyktingströmmar. Oavsett om det handlar om flykt för att få mat för dagen eller flykt från politisk förföljelse har individen samma värde och behov av skydd. Det är aldrig ett brott att migrera – det är en överlevnadsmekanism. Vidare har den industrialiserade världen ett särskilt moraliskt och ekonomiskt ansvar för att välkomna s.k. klimatflyktingar. Sverige bör i internationella forum driva frågan att länder ska ta emot klimatflyktingar i förhållande till sina utsläpp och sin klimatpåverkan.

3. Begreppet väpnad konflikt, punkt 4 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streiffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf8 yrkandena 2 och 9, 2008/09:Sf9 yrkande 1, 2008/09:Sf232, 2008/09:Sf282, 2008/09:Sf319 yrkande 1, 2008/09:Sf331 yrkande 23 och 2008/09:Sf375 yrkande 12.

Ställningstagande

Begreppet yttre och inre väpnad konflikt har fått en innebörd som inte ligger i linje med den som utredningen om en översyn av utlänningslagstiftningen hade. De beslut som fattas av Migrationsverket och migrationsdomstolarna innebär en ny tolkning av paragrafen. En översyn av begreppet väpnad konflikt bör därför snarast genomföras med utgångspunkt i att begreppet ska stå i överensstämmelse med den internationellt accepterade folkrättsliga innebörden av begreppet. Vidare bör Sverige arbeta för att UNHCR:s rekommendationer i dessa frågor ska följas av alla EU:s medlemsstater. Den debatt som förts i frågan bör också avspeglas i den årliga migrationssskrivelsen.

4. Svåra motsättningar i hemlandet, punkt 5 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf9 yrkande 7, 2008/09:Sf319 yrkande 2 och 2008/09:Sf331 yrkande 22.

Ställningstagande

Utlänningslagens bestämmelser om uppehållstillstånd på grund av välgrundad fruktan för att utsättas för allvarliga övergrepp på grund av svåra motsättningar i hemlandet bör ändras så att det i praxis uppställda kravet på individualiserat hot utmönstras. Så kallat inre flyktalternativ bör inte användas vid bedömningen av vad som utgör ”andra svåra motsättningar”. Dessa frågor bör åtgärdas i samband med den pågående översynen av utlänningslagen i syfte att dels undvika avvisningar av människor till länder i krig eller väpnad konflikt, dels tydliggöra begreppet ”andra svåra motsättningar”.

5. Könsrelaterad förföljelse, punkt 6 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streiffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf331 yrkandena 19 och 20, 2008/09:Sf375 yrkande 13 och 2008/09:A355 yrkande 1 och avslår motionerna 2008/09:U323 yrkandena 32 och 33 samt 2008/09:So526 yrkande 2.

Ställningstagande

Flyktningbegreppet i utlänningslagen har utvidgats till att omfatta även förföljelse på grund av kön. Utvidgningen har dock inte hittills fått avsedd effekt, och kvinnors särskilda asylskäl inte det utrymme och den tyngd som avsetts. Trots ändringen av utlänningslagen har Migrationsverket och migrationsdomstolarna också fortsatt att utvisa homosexuella personer till länder som t.ex. Iran, en tillämpning som avviker från riksdagens intentioner. Riksdagen bör ge regeringen till känna att en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktningstatus baserad på förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning bör genomföras.

6. Utökad vidarebosättning, punkt 7 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streiffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf375 yrkande 22.

Ställningstagande

Sveriges arbete inom ramen för vidarebosättning har varit viktigt. Under senare år har antalet kvotuttagningar ökat något, vilket är positivt. En ytterligare utökning skulle emellertid utgöra ett sätt att möta de önskemål som UNHCR har och även vara en signal till övriga stater för ett ökat kvotflyktningmottagande. Det är vidare av stor betydelse att en utökad vidarebosättning på inget sätt får inskränka rätten och möjligheten att söka asyl på andra vägar.

7. Kriterier för vidarebosättning m.m., punkt 8 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf331 yrkandena 36, 38 och 39 samt 2008/09:Sf368 yrkande 6.

Ställningstagande

UNHCR har sju kriterier för vidarebosättning: skyddsbehov, tortyroffer med vårdbehov, utsatta kvinnor, familjeåterföreningsfall, flyktingbarn och ungdomar, äldre samt flyktingar utan förutsättningar att integreras lokalt. Det är inte rätt att Sverige bara satsar på att ta ut flyktingar ur den första kategorin och med beaktande av deras s.k. integrationspotential. Det måste också tas nödvändig mänsklig hänsyn till t.ex. familjemedlemmar som fyllt 18 år, och hela familjens situation måste beaktas. Regeringen bör aktivt motverka eventuella förslag om att integrationsmöjligheter ska vara avgörande vid bl.a. vidarebosättning. Regeringen bör vidare ta initiativ till införande av treåriga planeringsperioder för uttagningar på flyktingkvoten i syfte att undvika att ett års kvot inte hinner utnyttjas och därmed går förlorad.

8. Samarbetet inom EU, punkt 9 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf280, 2008/09:Sf354 yrkande 1 och 2008/09:Sf375 yrkandena 2 och 4 samt avslår motionerna 2008/09:Sf9 yrkandena 3 och 4, 2008/09:Sf268 yrkande 11, 2008/09:Sf331 yrkandena 9–14 och 2008/09:Sf368 yrkande 8.

Ställningstagande

En rad åtgärder genomförs nu inom EU för en harmoniserad migrationspolitik. Det är en i grunden riktig utveckling, och Sverige bör vara drivande i det arbetet. Det är viktigt för människor som kommer till Europa och söker asyl att de får samma behandling, rättigheter och skyldigheter oavsett vilket land de kommer ifrån. Den gemensamma flyktingpolitiken ska värna asylrätten och får inte leda till ett mer slutet Europa. Det övergripande målet måste vara att, jämfört med i dag, öka EU:s sammantagna kapacitet att ta emot asylsökande och en solidarisk fördelning mellan medlemsländerna. Sverige bör motsätta sig en utveckling av en harmoniserad flyktingpolitik i mer restriktiv riktning.

Sverige har en god tradition av offensivt och humanitärt agerande inom det migrationspolitiska området, inte minst vad gäller asyl och flyktingpolitik. Det är därför av största vikt att regeringen skyndsamt agerar för att det planerade europeiska stödkontoret för samarbete i asylfrågor etableras i Sverige.

9. Samarbetet inom EU, punkt 9 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkandena 9–14 och avslår motionerna 2008/09:Sf9 yrkandena 3 och 4, 2008/09:Sf268 yrkande 11, 2008/09:Sf280, 2008/09:Sf354 yrkande 1, 2008/09:Sf368 yrkande 8 och 2008/09:Sf375 yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

Överstatliga beslut och harmonisering av EU:s flyktingpolitik har lett till allt högre murar runt ”Fästning Europa”. En rad regelverk bör omarbetas i grunden, exempelvis reglerna om transportörsansvar som är ett generalangrepp på Genèvekonventionen och asylrätten. Regeringen bör omedelbart påkalla nya förhandlingar om detta direktiv. Regeringen bör också ta initiativ till en förändring av EU:s politik beträffande återtagandeavtal. När sådana avtal sluts görs myndigheterna i tredjeland till medbrottslingar i den förödmjukande behandlingen av de egna medborgarna när de tvingas handla i EU:s intresse i stället för att skydda de egna medborgarnas intressen.

Dublinförordningen leder till en koncentration av asylsökande till frontstaterna och motverkar en jämn fördelning inom EU. Regeringen bör därför ta initiativ till en översyn av förordningen i syfte att ändra fördelningskriteriet. Den asylsökandes eget val ska vara styrande för i vilket land ansökan ska prövas.

Vidare bör regeringen ta initiativ till omarbetning av skyddsgrundsdirektivet och asylprocedurdirektivet i de delar som direktiven strider mot internationell rätt och till att återvändandedirektivet upphävs och ersätts med ett nytt direktiv vars innehåll står i överensstämmelse med grundläggande humanitära principer, respekten för människors lika värde och EU-ländernas internationella åtaganden.

10. Samarbetet inom EU, punkt 9 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf9 yrkandena 3 och 4, 2008/09:Sf268 yrkande 11 och 2008/09:Sf368 yrkande 8 och avslår motionerna 2008/09:Sf280, 2008/09:Sf331 yrkandena 9–14, 2008/09:Sf354 yrkande 1 och 2008/09:Sf375 yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

Asylpolitiken inom EU bör inte harmoniseras. Emellertid är det positivt med en ökad samordning, och den bör utgå från de rättigheter vi tilldelar människor. Enligt Genèvekonventionen har alla rätt till en rättvis asylprocess på ett språk som den asylsökande förstår eller med tolk. Vidare bör kostnadsfri juridisk hjälp ges under hela asylprocessen. Vid den individuella prövningen måste hänsyn tas till mänskliga rättigheter och situationen i hemlandet. UNHCR:s rekommendationer bör alltid följas, och någon s.k. säkra länder-lista ska inte användas.

Sverige bör leva upp till bilden av ett humant asylland. Det är i dag ett stort problem att Sverige skickar människor tillbaka till bl.a. Irak och Afghanistan eftersom det kan tas som förevändning för andra medlemsländer att göra detsamma. Sverige bör inte fortsätta att exportera sin striktare tillämpning av asylrätten till övriga EU-länder. Det finns en risk för att så blir fallet i samband med en harmonisering av asyl- och migrationspolitiken inom EU.

I takt med att gränserna stängs införs nya gemensamma regelverk så att alla länder ska känna att de fått med just de grupper som de är beroende av för skördar, byggarbetsplatser etc. Det hade varit enklare att låta gränserna vara öppnare så att det fortsatt funnits möjligheter att ta sig till ett EU-land för att arbeta ett antal månader eller år. EU har behov av öppnare gränser mot omvärlden.

11. EU:s yttre gränser, punkt 10 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

EU har skapat Frontex, EU:s byrå för yttre gränskontroll, i syfte att hantera de migranter som når EU:s yttre gräns. Frontex mandat är i allt väsentligt inriktat på att skydda EU:s gränser och saknar en explicit mekanism för att tillförsäkra skydd för asylsökande eller andra utsatta grupper. Människor avvisas utan att ges möjlighet att söka skydd eller asyl, och EU-direktiv som ska garantera asylrätten sätts ur spel. Frontex och EU:s snabbinsatsstyrkor innebär kränkningar både av Genèvekonventionen och av Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Regeringen bör därför verka för att inriktningen av asyl- och flyktingpolitiken i EU ändras så att den grundas på respekt för mänskliga rättigheter och människors lika värde.

Regeringen bör vidare verka för att EU anslår medel för att möjliggöra för FN:s flyktingkommissariat att medverka med sin kunskap om flyktingkonventionens riktiga tillämpning vid förvaltningen av EU:s yttre gränser.

12. Lagliga vägar in i EU, punkt 11 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:U322 yrkandena 37 och 38.

Ställningstagande

Påtvingad migration leder till stort lidande. Sverige bör i EU verka för att upprätta lagliga vägar för migration och motverka alla förslag som reser högre murar runt EU.

13. Människosmuggling, punkt 12 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf368 yrkandena 14–16.

Ställningstagande

Det är nödvändigt att tydligt särskilja människosmugglare från livräddare. Det får aldrig ses som ett brott att utan vinstsyfte hjälpa någon över gränsen. Vidare måste närmaste hamn alltid vara skyldig att ta emot nödställda. Genom att genomföra s.k. regulariseringar eller amnestier samt dels öppna för lagliga vägar för migration, dels öka biståndet till hemländerna skulle marknaden för människosmugglare kunna slås sönder.

14. Arbetsmarknadsprövning, punkt 13 (s, v)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf8 yrkande 6 och avslår motion 2008/09:Sf325.

Ställningstagande

Vi menar att en framgångsrik arbetskraftsinvandring förutsätter bibehållen ordning och reda på arbetsmarknaden med respekt för gällande villkor och kollektivavtal. Därför bör den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen återinföras, i stället för att arbetsgivaren själv ska avgöra förutsättningarna för arbetskraftsinvandring. Denna får aldrig bli ett sätt att kringgå lagar och regler för att dumpa anställningsvillkoren. Regeringen måste därför säkerställa att det görs en verklig prövning av arbetsgivarens rätt att anställa invandrad arbetskraft. Vi menar att Arbetsförmedlingen, inte Migrationsverket, är den myndighet som har bäst förutsättningar att göra den prövningen.

15. Övrigt om arbetskraftsinvandring, punkt 14 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf332 yrkande 3 och avslår motion 2008/09:Sf345.

Ställningstagande

Vi anser att det är fullständigt orimligt att den som är papperslös i Sverige i dag ska uteslutas från möjligheten att söka uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl när ett utvidgat system för arbetskraftsinvandring nu har genomförts. Det innebär att människor som redan lever och arbetar här ska avvisas samtidigt som annan arbetskraft importerats för att utföra samma arbete. Regeringen bör därför återkomma med förslag som ger asylsökande och papperslösa som i dag befinner sig i Sverige, och som inom en bestämd tid kan uppvisa anställningsbevis, möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl inifrån Sverige.

16. Fri rörlighet m.m., punkt 15 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:U322 yrkande 39 och 2008/09:Sf368 yrkandena 1, 2 och 4 samt avslår motion 2008/09:Sf284.

Ställningstagande

Sverige bör agera för att alla tredjelandsmedborgare med hemvist i ett EU-land ska omfattas av den fria rörligheten över EU:s gränser. Det omfattar naturligtvis också deras familjer.

Vi vill utöka EU:s förslag till direktiv för arbetskraftsinvandring av högutbildade arbetstagare, det s.k. blåkortsdirektivet, med alla andra arbetstagare. Detta skulle ge tredjelandsmedborgare möjlighet att komma legalt till EU för att söka arbete och få arbetstillstånd. Eftersom behoven i de olika länderna ser olika ut anser vi att en viss "EU-kvot" är fel väg att gå. Behoven avgörs i stället bäst på nationell nivå.

EU föreslår s.k. cirkulär migration som innebär att migranter får tillfälliga uppehållstillstånd. Vi menar att det i alltför hög grad liknar det tidigare misslyckade gästarbetarsystemet. Migranter som ges tillfälliga uppehållstillstånd måste få möjlighet att på sikt få ett permanent uppehållstillstånd.

De fattiga länderna framför ofta farhågan att arbetskraftsinvandring medför att de kommer att drabbas av kompetensflykt, s.k. brain drain. Det är en oro att ta på största allvar. Att lösa de rika ländernas problem får inte ske på de fattiga ländernas bekostnad. Vi anser att man med hjälp av ekonomiska styrmedel bör reducera risken för kompetensflykt.

17. Migrantarbetares situation, punkt 16 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju253 yrkande 15 och 2008/09:Sf375 yrkande 1.

Ställningstagande

Den globala migrationen bör bejakas. Vidare är det i en tid av ökande migration viktigt att Sverige slår vakt om de positiva effekterna av migration och samtidigt verkar för att motarbeta problem som människohandel och migranters utsatthet. Ett särskilt problem är ett ökande antal kvinnor och immigrantarbetares som har en svag ställning. Kvinnor är speciellt utsatta och möts ofta av negativa attityder vid hemkomsten. Migrerade och papperslösa kvinnors utsatthet måste därför ägnas ökad uppmärksamhet både i Sverige och i internationella sammanhang.

18. Sanktioner mot arbetsgivare, punkt 17 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 7, 2008/09:Sf375 yrkande 6 och 2008/09:A380 yrkande 3.

Ställningstagande

Inom EU bereds nu ett direktiv om sanktioner mot arbetsgivare, vilket kraftfullt markerar mot de arbetsgivare som på felaktiga grunder anställer och utnyttjar invandrad arbetskraft. Den svenska regeringens hållning i frågan har varit avvaktande med hänvisning till nationell lagstiftning. Men Sverige måste erkänna att den nationella lagstiftningen inte har kunnat klara ut de missförhållanden som också finns inom den egna nationen. Regeringen bör därför aktivt verka för att både inom EU och Sverige lyfta fram frågan om arbetsgivare som kränker, diskriminerar och utnyttjar människor, och därmed också försvårar konkurrensituationen, så att dessa arbetsgivare kan lagföras på ett mer effektivt sätt.

19. Sanktioner mot arbetstagare, punkt 18 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf332 yrkande 8.

Ställningstagande

Dagens lagstiftning där både arbetsgivaren och den anställda kan straffas för illegalt arbete skyddar i praktiken de oseriösa arbetsgivarna. Arbetsgivarna bör i stället bära hela straffansvaret för själva anställningen. Det skulle förbättra möjligheterna för papperslösa att kräva löner och arbetsvillkor i enlighet med lagar och avtal samt att utnyttja rätten att få skadestånd för den kränkning man har utsatts för. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att avkriminalisera den som arbetar utan arbetstillstånd.

20. Skadestånd m.m., punkt 19 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streiffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf332 yrkande 7 och 2008/09:Sf366.

Ställningstagande

Det är redan olagligt att anställa personer som saknar arbetstillstånd, men lagen tillämpas inte i tillräcklig grad. De sanktioner som arbetsgivaren riskerar står inte heller i proportion till de vinster arbetsgivare kan göra på att utnyttja papperslösa. Därför krävs en skärpning av lagstiftningen så att arbetsgivare som skor sig på människor utan papper ska bli skyldiga att betala mellanskillnaden mellan den lön de betalat ut och den som gäller i branschen. Dessutom ska arbetsgivare kunna tvingas att betala skadestånd för kränkande behandling till den som utnyttjats. Regeringen bör därför återkomma med förslag om skadeståndskrav riktat mot arbetsgivare som utnyttjar papperslösa som arbetskraft.

21. Gäststuderande, punkt 20 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf375 yrkande 25 och avslår motion 2008/09:Sf324.

Ställningstagande

Ett stort problem uppstår årligen när det gäller att bevilja uppehållstillstånd till många studerande. Brister i handläggningen medför att många studerande inte får klarhet i om de har möjlighet att studera i Sverige och därför söker utbildning i andra länder eller lämnar sin studieväg. Regeringen bör vidta åtgärder så att Migrationsverket ges möjlighet att snabbare handlägga uppehållstillstånd till studerande och härigenom skapa den öppenhet i studiesystemen som kan utveckla kontaktnäten för ett ökat erfarenhetsutbyte.

22. Undantag från arbetstillstånd, punkt 21 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 1, 2008/09:Sf351 yrkande 1 och 2008/09:Sf380 yrkande 6 och avslår motionerna 2008/09:Sf258 och 2008/09:Sf351 yrkande 2.

Ställningstagande

Migrationsverket bör vara skyldigt att informera den asylsökande om undantag från kravet på arbetstillstånd redan när ansökan om uppehållstillstånd lämnas in. Möjligheterna att arbeta under asyltiden måste stärkas jämfört med i dag. Målsättningen bör vara att samtliga som söker asyl i Sverige får möjlighet att arbeta i Sverige under asylprocessen samt informeras om denna möjlighet i samband med att asylansökan lämnas in.

23. Försörjningskrav, punkt 22 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streiffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 8, 2008/09:Sf319 yrkande 5, 2008/09:Sf331 yrkande 15 i denna del och 2008/09:Sf375 yrkande 23 och bifaller delvis motion 2008/09:Sf368 yrkande 7.

Ställningstagande

Personer med uppehållstillstånd i Sverige ska ha möjlighet att leva tillsammans med sin make eller maka och sina minderåriga barn. Inte minst handlar det om barnens rätt att få leva med sina föräldrar. Att uppställa hinder mot detta står i strid med FN:s barnkonvention. Ett försörjningskrav löper även risk att vara kontraproduktivt och motverka integration. Det är vidare inhumant att de personer som står längst ifrån arbetsmarknaden ska straffas genom att de förvägras återförening med make eller maka och barn.

24. Ansökan om uppehållstillstånd för anhöriga m.fl., punkt 23 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf295, 2008/09:Sf319 yrkandena 4 och 8 samt 2008/09:Sf331 yrkande 16.

Ställningstagande

Upphållstillstånd ska enligt huvudregeln sökas från hemlandet. Undantag kan göras t.ex. om ett barn riskerar att skiljas från sin förälder under lång tid. Enligt en prejudicerande dom är sex månader inte en anmärkningsvärt lång tid för en förälder att vara borta ifrån sitt eller sina barn. Detta är inte rimligt. Det måste gå att göra undantag från huvudregeln om att ansökan ska ske från utlandet i flera fall, t.ex. om utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet är gravid eller sökanden har varit gift eller sambo viss tid. Möjligheten att omfattas av en undantagsregel bör även öppnas för dem som tidigare ansökt om asyl här i landet. För dessa personer är i många fall möjligheten att återvända till hemlandet för att söka uppehållstillstånd än mer begränsad än för dem som nu omfattas av undantagen. Regeringen bör snarast återkomma med förslag om att ansökan om uppehållstillstånd i flera fall än i dag ska kunna göras i Sverige.

25. Ansökan av anhöriga till kvotflykting, punkt 24 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkande 37.

Ställningstagande

Numera krävs att familjemedlemmar till en kvotflykting ska besöka en svensk ambassad för att ansöka om familjeåterförening, även om det inte finns någon svensk ambassad i hemlandet och det är stora praktiska svårigheter att ta sig till någon svensk ambassad. Tidigare har i sådana situatio-

ner detta krav eftergivits. Regeringen bör uppdra åt Migrationsverket att återgå till tidigare praxis vad gäller krav på att ansökan om familjeåterförening måste göras vid svensk beskickning.

26. Anhöriginvandring m.m., punkt 25 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkandena 15 i denna del och 17 samt avslår motionerna 2008/09:Ju420 yrkande 2, 2008/09:U323 yrkande 26 och 2008/09:Sf279.

Ställningstagande

Möjligheterna för anhöriginvandring måste förbättras. Bland annat ska barn som lämnat in ansökan i god tid innan de fyllt 18 år, men som uppnått 18 års ålder under ärendets handläggning, inte nekas återförening med sina föräldrar. Vidare bör den s.k. sista länken-regeln återinföras och möjligheterna för äldre föräldrar att återförenas med vuxna barn förbättras. Kraven på hushållsgemenskap omedelbart innan det vuxna barnet bosatt sig i Sverige och kravet på att föräldrarna måste ha ansökt om familjeåterförening inom en kort tid efter att barnet fått uppehållstillstånd i Sverige måste upphöra. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om förbättrade regler för anhöriginvandring.

Förslag till lagändringar bör även snarast läggas fram för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med beslut om utvisning av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden. Den tidigare lagändringen om "allvarlig kränkning" har inte fått önskad effekt.

27. Anhöriga utanför kärnfamiljen, punkt 26 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf319 yrkande 6.

Ställningstagande

Det ska finnas en möjlighet för anhöriga, t.ex. äldre föräldrar, att komma till Sverige genom att en släkting som befinner sig i Sverige ges möjlighet att "sponsra" eller gå i god för personens försörjning.

28. Synnerligen ömmande omständigheter, punkt 27 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkande 27.

Ställningstagande

Bestämmelsen i utlänningslagen (UtlL) som ger möjlighet att bevilja uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter bör ändras. Uttrycket "synnerligen" är i rättsliga sammanhang ett mycket snävt begrepp och bör därför bytas ut mot "särskilt" som ger möjlighet till en något mer generös bedömning. Av det skälet bör regeringen snarast återkomma med förslag om en ändring i 5 kap. 6 § UtlL.

29. Uppehållstillstånd efter viss tid m.m., punkt 28 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkande 33 och avslår motion 2008/09:Sf268 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

En borte gräns bör införas i asylprocessen. Om ett lagakraftgående avslagsbeslut inte har fattats inom 18 månader från ansökan ska ett uppehållstillstånd beviljas, om det inte finns särskilda skäl däremot som exempelvis att sökanden har bidragit till tidsutdräkten eller dömts för allvarlig brottslighet.

30. Uppehållstillstånd efter viss tid m.m., punkt 28 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf268 yrkandena 3 och 4 samt avslår motion 2008/09:Sf331 yrkande 33.

Ställningstagande

En rätt till automatiskt uppehållstillstånd bör införas för den som väntat längre än ett år för vuxna, respektive sex månader för barn, på att få besked om en ansökan om uppehållstillstånd, förutsatt att den asylsökande samarbetat och lämnat erforderliga uppgifter i ärendet. Oavsett om det finns asylskäl eller inte är det inte förenligt med humanitetens krav att låta en asylsökande vänta längre. Vidare bör användningen av tidsbegränsade uppehållstillstånd vara mer restriktiv. Att ge tidsbegränsade uppehållstillstånd är inhumant och görs ofta av rent strategiska skäl i avvaktan på att situationen i hemlandet ska bli mer stabil.

31. Uppföljningsansvar, punkt 29 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf319 yrkande 3 och avslår motion 2008/09:Sf314 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Svenska beskickningar i utlandet bör ges ett uppföljningsansvar avseende vad som händer personer som utvisats ur Sverige. Svenska myndigheter bör ha kontakt med den utvisade både före och efter ankomsten till hemlandet och följa upp ärendet. Om det visar sig att den utvisade utsätts för förföljelse bör han eller hon få hjälp att återvända till Sverige. Utvärderingsutredningen bör ges i uppdrag att se över ett sådant uppföljningsansvar.

32. Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, punkt 30 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf331 yrkandena 28, 29 och 32 samt 2008/09:Sf343 yrkande 25 i denna del.

Ställningstagande

Av propositionen med förslag till ny utlänningslag framgår att något beslut om avvisning eller utvisning inte bör fattas då det redan inför beslutet om uppehållstillstånd står klart att ett avlägsnandebeslut inte går att verkställa. Många gånger fattas dock avvisnings- och utvisningsbeslut i uppenbar strid med detta. Det är därför nödvändigt att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om en ny bestämmelse i utlänningslagen (UtlL) med innebörden att ett sådant avlägsnandebeslut inte ska få fattas.

Bestämmelsen i 12 kap. 19 § UtlL, med krav på att utläningen inte tidigare ska ha haft möjlighet att återopa ett verkställighetshinder eller denne har giltig ursäkt för att inte tidigare ha gjort detta, står i uppenbar konflikt med Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Regeringen bör därför ta initiativ till en översyn av bestämmelsen för att bringa den i överensstämmelse med Europakonventionen.

I utlänningslagen anges att en utläning som avvisats ska lämna landet inom två veckor. Utlänningslagen bör ändras så att det av lagtexten klart framgår att en utläning alltid ska ges skäligt rådrum för att ordna förberedelserna inför avresan.

Beslut om avvisning med omedelbar verkställighet av ensamkommande barn bör aldrig få fattas.

33. Verkställighet av polismyndighet, punkt 31 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkande 30 och avslår motion 2008/09:Sf268 yrkande 12.

Ställningstagande

Om Migrationsverket en gång överlämnat verkställigheten av ett utvisningsbeslut till polismyndigheten saknar denna möjlighet att återlämna ärendet till Migrationsverket även om en förändrad situation skulle göra detta sakligt motiverat. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag till en lagändring som ger polisen möjlighet att återlämna ett verkställighetsärende till Migrationsverket.

34. Verkställighet av polismyndighet, punkt 31 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf268 yrkande 12 och avslår motion 2008/09:Sf331 yrkande 30.

Ställningstagande

Migrationsverket kan överlåta åt polismyndigheten att verkställa ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Ordningen bör dock vara att en migrationsdomstol i varje enskilt fall prövar om polisen ska få verkställa ett beslut. Polisen bör även återrapportera till domstolen om hur verkställigheten gått till. Vid domstolsprövningen ska den enskilde ha rätt till offentligt biträde.

35. Verkställighet inom skolan och sjukvården, punkt 32 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf338 i denna del, 2008/09:Sf350 yrkandena 1–3 och 2008/09:Sf380 yrkande 5.

Ställningstagande

Gömda flyktingar och papperslösa tvingas i dag leva under jorden i Sverige. Det innebär ett liv i misär, oftast utan tillgång till skola och sjukvård eller möjlighet för dessa personer att gå till polis om de utsätts för brott. De är närmast laglösa och kan varhelst de befinner sig gripas för att föras ur landet. Situationen måste därför förbättras för de personerna. Detta är

dock bara möjligt att göra på ett säkert sätt om polisen fråntas befogenheten att i skolor och inom sjukvården gripa flyktingar som är gömda eller papperslösa.

Traditionellt sett har kyrkor varit fredade i alla länder för människor som behövt söka sin tillflykt undan förföljelse. På senare år har dock gömda flyktingar och papperslösa gripits också inne i kyrkor. Även denna möjlighet bör begränsas.

36. Återetableringsstöd, punkt 33 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf8 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi är kritiska till utformningen av det ekonomiska återetableringsstöd som de som får avslag på sin asylansökan kan erhålla. Efter den höjning av stödet som nu har gjorts kan en vuxen få 30 000 kr, ett barn 15 000 kr och en familj som mest 75 000 kr. Stödet har stora brister eftersom det inte i första hand är pengar som gör att människor inte kan återvända till länder som exempelvis Irak och Afghanistan. Vi vill se ett återetableringsstöd som kombineras med andra insatser, t.ex. utbildning, praktik och starta-eget-stöd.

37. Förvar, punkt 34 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf268 yrkandena 13–15 och 2008/09:Sf331 yrkande 41 och bifaller delvis motion 2008/09:Sf368 yrkande 11.

Ställningstagande

Den nuvarande regleringen av förutsättningarna för tagande i förvar är mycket vaga och ger stort utrymme för godtycke för tillämpande myndigheter. Det är inte heller acceptabelt att det inte finns någon absolut tidsgräns för en person att vara tagen i förvar. Dessutom behöver ett förbud mot att ha barn placerade i förvar införas. Vidare bör alla förvarsärenden prövas av domstol där asylsökanden deltar som part. En utredning med uppgift att se över bestämmelserna om förvar bör därför tillsättas.

38. Besöksvisum, punkt 35 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf308, 2008/09:Sf310 och 2008/09:Sf331 yrkande 35.

Ställningstagande

Sverige bör vidmakthålla en stor öppenhet vad gäller visering. Samtidigt bör vi, i syfte att möta en ökad globalisering och skapa en större öppenhet i mötet mellan människor, både nationellt och inom EU se över på vilket sätt en ökad migration kan kräva en mer generös viseringspraxis. Regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum i syfte att denna ska genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism.

Det bör vara möjligt att göra ansökan om visum på distans, t.ex. via e-post eller fax. Ett visum bör även kunna gälla för upprepade besök under t.ex. ett år. Vidare är det hög tid att se över rutinerna för enklare ärenden, t.ex. för dem som har varit på besök i Sverige tidigare och återvänt till hemlandet efter viseringen. Att en del inte återvänder till hemlandet bör inte medföra att andra sökande drabbas. Åtgärder bör i stället vidtas mot dem som inte återvänt till hemlandet.

39. Asylvisum, punkt 36 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf268 yrkande 16 och 2008/09:Sf331 yrkande 40.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum eller s.k. flyktingvisum. Svenska beskickningar i utlandet bör kunna utfärda visum för skyddsbehövande.

40. Överklagande av avslagsbeslut, punkt 37 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf319 yrkande 10.

Ställningstagande

Viseringsansökningar går inte att överklaga. Det är inte en acceptabel ordning att vissa nationaliteter in absurdum ska bevisa att de inte tänker stanna i Sverige när de vill besöka en släkting eller vän här i landet. Det är inte heller acceptabelt att människor luras att betala för en ansökan man redan från början vet kommer att avslås. Alla avslag på viseringsansökningar bör därför kunna överklagas.

41. Övriga visumfrågor, punkt 38 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf331 yrkande 34.

Ställningstagande

Visumkrav riktade mot länder där det pågår krig eller omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter är en viktig del av EU:s utestängningspolitik mot flyktingar och andra skyddsbehövande. Regeringen bör inom EU

verka för att korta ned listan över visumpliktiga länder i syfte att visumkrav inte ska användas för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen.

42. Asylprocessen, punkt 39 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 3 och 2008/09:Sf375 yrkandena 11 och 14 samt avslår motionerna 2008/09:U323 yrkande 34, 2008/09:Sf268 yrkandena 5 och 7–9, 2008/09:Sf331 yrkandena 18, 24 och 44, 2008/09:Sf343 yrkande 25 i denna del och 2008/09:Sf380 yrkande 2.

Ställningstagande

Såväl förfarandet vid upphandling av tolkar som systemet för prövning vid feltolkning och eventuella påföljder vid feltolkning i migrationsdomstolarna bör ses över. Vidare bör Migrationsverket genomföra en utbildnings-satsning med anledning av den nya lagstiftningen om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Det är också mycket angeläget att regeringen prioriterar arbetet med att genomföra asylprocedur- och skyddsgrunds-direktiven.

43. Asylprocessen, punkt 39 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf331 yrkandena 18, 24 och 44 samt 2008/09:Sf343 yrkande 25 i denna del och avslår motionerna 2008/09:U323 yrkande 34, 2008/09:Sf8 yrkande 3, 2008/09:Sf268 yrkandena 5 och 7–9, 2008/09:Sf375 yrkandena 11 och 14 samt 2008/09:Sf380 yrkande 2.

Ställningstagande

I Migrationsverkets kommande regleringsbrev bör dels ett genusperspektiv integreras, dels verket ges i uppdrag att förordna om tortyrskadeutredningar i ärenden där den asylsökande uppgivit att han eller hon torterats. Offentliga biträden initierar inte tortyrskadeutredningar eftersom det inte går att förutse om utlägget kommer att godtas som en skälig utredningsåtgärd. Vidare bör Domstolsverket få i uppdrag att ge förslag på organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden samt föreslå vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning. Slutligen bör beslut alltid fattas inom tre månader i ärenden som rör ensamkommande barn.

44. Asylprocessen, punkt 39 (mp)

av Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf268 yrkandena 5 och 7–9 samt avslår motionerna 2008/09:U323 yrkande 34, 2008/09:Sf8 yrkande 3, 2008/09:Sf331 yrkandena 18, 24 och 44, 2008/09:Sf343 yrkande 25 i denna del, 2008/09:Sf375 yrkandena 11 och 14 samt 2008/09:Sf380 yrkande 2.

Ställningstagande

En utgångspunkt för den nya processordningen var att fler skulle få möjlighet till muntlig förhandling vid domstolsprövningen. I praktiken har detta visat sig mycket svårt och en översyn av sekretesslagen i fråga om mål i migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen är därför nödvändig. Vidare är möjligheterna att sekretessbelägga uppgifter i mål hos en migrationsdomstol begränsade. Asylsökande vågar därför inte framföra sina skäl för uppehållstillstånd i domstolen av rädsla för att det ska komma det forna hemlandets säkerhetstjänst till handa. Regeringen bör återkomma med förslag för att komma till rätta med detta problem.

Ett oberoende organ för länderinformation bör inrättas för att bl.a. Migrationsverket och migrationsdomstolarna inte ska göra olika bedömningar, och det finns ett stort behov av att kvalitetssäkra hela asylprocessen. Kvalitetsmål bör sättas upp när det gäller bemötande av flyktingar och information om rättigheter, t.ex. rätt till arbete, boende, hälso- och sjukvård samt möjligheten att överklaga beslut.

45. Barns asylskäl m.m., punkt 40 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf9 yrkande 5 och 2008/09:Sf331 yrkandena 25 och 26.

Ställningstagande

Barns egna asylskäl måste alltid beaktas. Den s.k. barnparagrafen, som infördes för att ytterligare betona att barns egna skäl ska beaktas, fungerar uppenbarligen inte i praktiken. Utvärderingsutredningen bör i ett tilläggsdirektiv ges i uppdrag att se över behovet av att lagreglera användandet av barnspecifik landinformation eftersom kunskapen hos verket och ombuden i dag är bristfällig. Vidare bör Migrationsverket utarbeta riktlinjer för utredningen och bedömningen av barns asylskäl. Bland annat bör personalen vara utbildad i utredningsmetodik för barn.

46. Uppföljning av den nya processordningen, punkt 41 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 1 och 2008/09:Sf375 yrkande 8.

Ställningstagande

Det krävs en djupare analys av hur den nya instans- och processordningen fungerar i sin helhet, både vad gäller lagstiftningens materiella regler och processordningen inom asylområdet. Det är mycket viktigt att denna analys görs och att den pågående Utvärderingsutredningens uppdrag inte förlängs ytterligare.

47. Fritidsverksamhet, punkt 42 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf343 yrkande 3.

Ställningstagande

Centralt för en lyckad integration är att den asylsökande ska ha kännedom om och känna samhörighet med det svenska samhället. I dag finns det mycket små resurser utanför mottagningsenheterna som stimulerar en sådan process och som möjliggör för de asylsökande att komma i kontakt med andra människor. Det är därför mycket viktigt att kommunernas ansvar tydliggörs för att skapa fritidsverksamhet för alla asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende.

48. Dagersättning, punkt 43 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf343 yrkande 4.

Ställningstagande

Dagersättningen till asylsökande har inte ändrats sedan 1994. Ersättningen ligger redan långt under vad som är att anse som en skälig levnadsstandard, och den riskerar att urholkas ytterligare. För de asylsökande innebär den låga ersättningen att de får svårigheter att klara den dagliga livsföringen. Regeringen bör därför återkomma med ett förslag som innebär att dagersättningen höjs med 30 kr per dag och värdesäkras i förhållande till prisutvecklingen genom att den knyts till konsumentprisindex.

49. Introduktion, punkt 44 (s)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf8 yrkande 10 och avslår motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 2 och 2008/09:Sf380 yrkande 3.

Ställningstagande

Integrationsprocessen bör underlättas genom att personer som kommer till Sverige som flyktingar får ett personligt ombud som ger vägledning vad gäller boende, praktikförutsättningar och framtida arbetsmöjligheter. Många som flytt till Sverige söker sin fristad här eftersom de har vänner eller släktingar på vissa platser. Deras kännedom om övriga Sverige är oftast starkt begränsad. Redan efter Migrationsverkets första genomgång, när det görs en inledande bedömning av om en person kommer att beviljas uppehållstillstånd eller inte, bör de som bedöms ha asylskäl få information om möjligheterna till arbete, utbildning och boende i Sverige. Migrationsverket bör få i uppdrag att ansvara för denna information. Vid denna ska landets alla kommuner ha chansen att presentera vad de kan erbjuda i form av arbete, utbildning, boende och skolor till barnen.

50. Introduktion, punkt 44 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 2 och 2008/09:Sf380 yrkande 3 och avslår motion 2008/09:Sf8 yrkande 10.

Ställningstagande

Svenskundervisning och andra introduktionsinsatser ska starta omedelbart när den asylsökande kommer till Sverige, och den ska inte avbrytas förrän asylärendet är prövat i alla instanser. Samtidigt ska betyg och reell kompetens valideras och nödvändig kompletterande utbildning ges utan dröjsmål

för att möjliggöra för arbete. Regeringen bör i målbeskrivningen angående mottagandet av flyktingar ange att introduktionsinsatser ska påbörjas dag ett och inte avbrytas förrän ärendet är avgjort i alla instanser.

51. Kommuners mottagande av ensamkommande barn, punkt 45 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 23 och 2008/09:Sf375 yrkande 24.

Ställningstagande

Barn som kommer ensamma behöver snabbt få ett säkert och tryggt boende i Sverige. Trots att staten står för kostnaden visar det sig att inte alla kommuner tar sitt ansvar att ta emot ensamkommande barn. Regeringen bör vidta åtgärder så att alla kommuner kan ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn. Länsstyrelsernas ansvariga bör ges en förstärkt roll i kontakterna med berörda kommuner för att förbättra situationen.

52. Övrigt om ensamkommande barn, punkt 46 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf343 yrkande 24 och avslår motion 2008/09:Sf209.

Ställningstagande

Ett barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt har prövats bör inte flyttas från kommunalt ungdomsboende till anläggningsboende för vuxna eller till eget boende. En sådan flytt kan vara negativ för barnets utveckling.

53. Övriga frågor om mottagande, punkt 47 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf343 yrkande 18 och avslår motionerna 2008/09:Sf250 och 2008/09:Sf351 yrkande 3.

Ställningstagande

I budgetpropositionen avsätts varje år medel till ett stimulansbidrag för utflyttning av asylsökande och flyktingar från storstäderna. Det finns anledning att vara mycket kritisk till denna form av åtgärder. Eventuella utflyttningsinsatser bör rikta sig till hela befolkningen och inte enbart till asylsökande och flyktingar. Därför bör Glesbygdsverket ges i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet. Samtidigt ska Migrationsverket uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.

54. Barns rätt till skolgång och sjukvård, punkt 48 (s, v, mp)

av Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s), Kalle Larsson (v), Gunvor G Ericson (mp) och Magdalena Streijffert (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 48 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf8 yrkande 4, 2008/09:Sf306, 2008/09:Sf332 yrkande 6, 2008/09:Sf338 i denna del och 2008/09:Sf375 yrkande 26.

Ställningstagande

Utredningen om rätt till utbildning m.m. för barn som håller sig undan verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning föreslog i sitt betänkande (SOU 2007:34) att de barn som håller sig gömda eller som ska avvisas och där föräldrarna har deltagit i en asylprocess ska ges rätt till skolgång på huvudsakligen samma villkor som barn som är bosatta i Sverige. Vi anser att det är av stor vikt att alla barn får denna möjlighet, således också de barn vars föräldrar inte har deltagit i en asylprocess. Enligt Barnkonventionen ska staten ge varje barn som befinner sig i landet tillgång till utbildning. Det innebär att även ett papperslöst barn ska ha

den rätten. FN:s kommitté för barnets rättigheter har kritiserat Sverige för att alla barn inte har rätt till skolgång. Vidare vill vi att de barn som lever gömda och vars föräldrar inte har deltagit i en asylprocess får vård i samma omfattning som andra barn i dagens Sverige.

55. Skolplikt och undervisning, punkt 49 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sf343 yrkande 8 och 2008/09:Sf380 yrkande 4.

Ställningstagande

Vänsterpartiet har tidigare drivit och fått igenom att barn till asylsökande ska ha rätt till skola och förskola på i huvudsak samma villkor som bosatta svenska barn, men mycket återstår att göra. Därför är det nödvändigt att skolan tar ett mer uppsökande ansvar för barn till asylsökande. För att garantera dessa barns grundläggande rättigheter bör regeringen överväga möjligheten att införa skolplikt även vad gäller asylsökande barn.

Det är inte acceptabelt i ett land som skrivit under FN:s barnkonvention att barn går i asylklasser där det ofta endast erbjuds ett begränsat antal ämnen. Alla barn måste få möjlighet att delta fullt ut i den svenska undervisningen.

56. Utbildning i sjukvårdssekretess, punkt 50 (v, mp)

av Kalle Larsson (v) och Gunvor G Ericson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 50 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Sf332 yrkande 5.

Ställningstagande

Eftersom det blivit känt att sjukvårdspersonal vid flera tillfällen, i strid med gällande sekretesslagstiftning, meddelat polisen eller Migrationsverket att man har en patient hos sig för vilken ett lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut föreligger, väntar många in i det sista med att söka sjukvård. I andra fall tvingas de lämna sjukhuset innan de blivit bedömda

av en läkare. Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att sammanställa nödvändig kunskap om sekretesslagens innehåll i fråga om gömda som söker sjukvård och sprida denna i form av en särskild utbildningsinsats för sjukvårdspersonal.

Särskilt yttrande

Uppföljningsansvar, punkt 29 (v)

Kalle Larsson (v) anför:

Vänsterpartiet anser att ett begränsat uppföljningsansvar för vad som händer asylsökande som avvisas eller utvisas bör införas. Ett uppföljningsansvar förutsätter dock ökad medelstildelning för att betraktas som ett seriöst förslag. Vi avser återkomma till denna fråga i samband med kommande budgetbehandling.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2008/09:33 Migration och asylpolitik.

Följdmotionerna

2008/09:Sf8 av Veronica Palm m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om snabbare utredning av den nya instans- och processordningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av begreppet inre väpnad konflikt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om implementering av asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till skolgång för barn som ska avvisas eller utvisas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återetableringsstöd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om myndighetsbaserad prövning vid arbetskraftsinvandring.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktioner mot arbetsgivare.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försörjningskrav vid anhörginvandring.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rekommendationer som UNHCR utfärdar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en aktiv introduktionsperiod.

2008/09:Sf9 av Bodil Ceballos och Gunvor G Ericson (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta den aktuella politiska debatt som förts också avspeglas i den årliga migrationskrivelsen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska öka sin andel beviljande av flyktingstatus enligt Genèvekonventionen för att slippa dagens jum-boplats.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte fortsätta att exportera vår striktare tillämpning av asylrätten till övriga EU-länder.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av öppnare gränser mot omvärlden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barns egna asylskäl måste beaktas.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera en förkortning av handläggningstiderna i stället för hemsändande av människor som redan levtt här många år och ofta är välintegrerade i samhället.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att asylsökande vid avslag inte ska tvingas återvända till andra delar av hemlandet än därifrån man kommer.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Ju253 av Carina Hägg (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om migrerade och papperslösa kvinnors utsatthet.

2008/09:Ju420 av Tomas Tobé (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en snävare definition av arrangerade äktenskap i utlänningslagen.

2008/09:U322 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillämpa en mer generös asylpolitik där vi till fullo lever upp till internationella folkrättsliga åtaganden och de mänskliga rättigheterna.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en ny Genèvekonvention utarbetas som utgår från dagens flyktingströmmar.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i internationella forum driva att länder ska ta emot klimatflyktingar i förhållande till de egna utsläppen.

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att upprätta lagliga vägar för migration.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i EU motverka alla förslag som reser högre murar runt EU.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att med hjälp av ekonomiska styrmedel reducera risken för kompetensflykt.

2008/09:U323 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri rörlighet för EU-medborgare.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tilläggsprotokoll till Genèvekonventionen.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den svenska lagstiftningen rörande förföljda homosexuella, bisexuella och transpersoner.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation i de länder som människor flyr från.

2008/09:Sf209 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det ekonomiska ansvaret för ensamkommande flyktingbarn.

2008/09:Sf214 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fristad för förföljda författare.

2008/09:Sf216 av Staffan Appelros (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa krav på kunskaper i svenska för erhållande av medborgarskap.

2008/09:Sf232 av Raimo Pärssinen (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om UNHCR.

2008/09:Sf234 av Christina Oskarsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över frågan om dubbelt medborgarskap och eventuella risker och möjligheter med medborgarskapet.

2008/09:Sf250 av Elisabeth Svantesson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta de ideella organisationerna ta ett större ansvar i mottagandet av asylsökande.

2008/09:Sf258 av Anita Brodén (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten för asylsökande med avvisningsbeslut att få tillåtelse att fortsätta arbeta fram till dess att avvisningen verkställs.

2008/09:Sf268 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en rätt till automatiskt uppehållstillstånd för den som väntat längre än ett år för vuxna, respektive sex månader för barn, på att få besked om en ansökan om uppehållstillstånd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer restriktiv användning av tillfälliga uppehållstillstånd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om muntlig förhandling vid domstolsprövningen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av översyn av sekretesslagen i fråga om mål i migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett oberoende organ för länderinformation.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att kvalitetssäkra asylprocessen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att leva upp till bilden av Sverige som ett humant asylland i stället för att ”exportera” restriktivare praxis till andra länder.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migrationsdomstol ska pröva om polismyndighet ska medverka vid verkställighet av utvisnings- eller avvisningsbeslut.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en absolut gräns för den tid en person får vara tagen i förvar.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud mot att placera barn i förvar.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om delaktighet i förvarsprocessen.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att införa ett s.k. flyktingvisum.

2008/09:Sf279 av Susanne Eberstein (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av lagstiftningen om uppehållstillstånd.

2008/09:Sf280 av Ameer Sachet (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gemensamt ställningstagande för flyktingpolitik och asylregler.

2008/09:Sf282 av Raimo Pärssinen (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över begreppet väpnad konflikt.

2008/09:Sf284 av Sinikka Bohlin (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tredjelandsmedborgarnas möjligheter att delta på en nordisk arbetsmarknad.

2008/09:Sf291 av Marianne Watz (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillräckliga kunskaper i svenska språket, om Sverige och om det svenska samhället, dokumenterade i ett medborgarskapstest, ska vara ett krav för förvärv av svenskt medborgarskap.

2008/09:Sf295 av Thomas Bodström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ansökan om uppehållstillstånd.

2008/09:Sf306 av Monica Green (s):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning i syfte att säkerställa att alla barn i Sverige, oavsett legal status, får reglerad tillgång till den sjukvård de har rätt till.

2008/09:Sf308 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förenklade rutiner för ansökan om besöksvisum.

2008/09:Sf310 av Yilmaz Kerimo och Tommy Waidelich (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av inresevisering för besök.

2008/09:Sf313 av Inger René och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av sådan ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap att test av kunskaperna i svenska språket ska ingå som ett kriterium för att beviljas svenskt medborgarskap.

2008/09:Sf314 av Anita Brodén (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ökad uppföljning av personer som utvisats.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ökad möjlighet för utvisade att återvända i de fall de exempelvis utsatts för mordhot, förföljelse eller svår misshandel.

2008/09:Sf319 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra utlänningslagen i syfte att undvika avvísningar av människor till länder i krig.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra utlänningslagen i syfte att tydliggöra begreppet "andra svåra motsättningar".
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge våra beskickningar i utlandet ett uppföljningsansvar avseende vad som händer personer som utvisats ur landet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra utlänningslagen i syfte att ge anhöriginvandrare en reell möjlighet att söka uppehållstillstånd utan att resa till hemlandet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på försörjning av anhöriga.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra anhöriginvandring även för andra än kärnfamiljen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa undantagsregler från kravet att ansöka från hemlandet även för andra migranter än anhöriga.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla avslag på viseringsansökningar bör kunna överklagas.

2008/09:Sf324 av Lars Hjälmered och Göran Lindblad (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet för utländska studenter, forskarstuderande och forskare att söka och erhålla arbetstillstånd efter studier vid svenska universitet och högskolor.

2008/09:Sf325 av Lars Hjälmered och Göran Lindblad (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om underlättande av arbetskraftsinvandring.

2008/09:Sf331 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka svenska myndigheters respekt för asylrätten och Genèvekonventionen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anslag av medel för FN:s flyktingkommissariats medverkan vid förvaltningen av EU:s yttre gränser.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en asyl- och flyktingpolitik i EU grundad på respekt för mänskliga rättigheter och människors lika värde.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om påkallande av nya förhandlingar om direktivet om transportörsansvar.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en förändring av EU:s politik beträffande återtagandeaftal.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om initiativ till en översyn av förordningen om fördelningskriterier för ansvaret för asylsökande i syfte att dessas egna val ska vara styrande.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU bör ta initiativ till en omarbetning av skyddsgrundsdirektivet i de delar som strider mot internationell rätt.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att asylprocedurdirektivet om förfarandet för att bevilja och återkalla flyktingstatus måste omarbetas i de delar som strider mot internationell rätt.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU bör ta initiativ till upphävande av återvändandedirektivet och dess ersättande med ett nytt direktiv vars innehåll står i överensstämmelse med grundläggande humanitära principer, respekten för människors lika värde och EU-ländernas internationella åtaganden.

15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av utlänningslagen med förbättrade regler om anhöriginvandring i enlighet med vad som anförs i motionen.
16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagändring för att undantag ska kunna göras från huvudregeln om ansökan från utlandet när utlänningen har barn i Sverige, kvinnan i förhållandet är gravid eller sökanden med all sannolikhet skulle få sin ansökan beviljad, detta även när ett lagakraftäggande avlägsnandebeslut föreligger.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger förslag till lagändring för att komma till rätta med de fortsatta missförhållandena med avvisningsbeslut av kvinnor som misshandlats eller kränkts under den tvååriga prövotiden.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att integrera ett genusperspektiv i kommande regleringsbrev till Migrationsverket.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus på grund av förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flyktingstatus för HBT-personer.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sådan översyn av flyktingkapsbestämmelsen i utlänningslagen att dess tolkning bringas i överensstämmelse med internationell rätt.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av 4 kap. 2 § 2 utlänningslagen så att det i praxis uppställda kravet på individualiserat hot utmönstras.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sådan översyn av innebörden i begreppet ”yttre och inre väpnad konflikt” i 4 kap. 2 § utlänningslagen att det bringas i överensstämmelse med den internationellt accepterade folkrättsliga innebörden i begreppet.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i kommande regleringsbrev ge i uppdrag till Migrationsverket att förordna om tortyrskadeutredningar i ärenden där den asylsökande uppgivit att han eller hon torterats.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om en utvärdering av utlänningslagen om behovet av att lagreglera användandet av barnspecifik landinformation.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Migrationsverket att utarbeta riktlinjer för utredningen och bedömningen av barns asylskäl.

27. Riksdagen beslutar att 5 kap. 6 § första stycket 1 utlänningslagen ska ges följande lydelse: ”Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlännings om det vid en samlad bedömning av utlänningsens situation föreligger sådana särskilt ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige.”
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör föreslå en ny bestämmelse i utlänningslagen om att avlägsnandebeslut inte ska fattas om det står klart att det inte går att verkställa.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av 12 kap. 19 § utlänningslagen.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sådan lagändring att möjlighet ges till polisen att återlämna ett verkställighetsärende till Migrationsverket.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlänningsen alltid ska beredas skäligt råddrum för sin avresa.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en bortre gräns i asylprocessen.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka i EU för att korta ned listan över visumpfiktiga länder och för att visumkrav inte används för att stänga ute flyktingar och kortsluta Genèvekonventionen.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utfärda tydliga riktlinjer för Migrationsverkets handläggning av ärenden som gäller besöksvisum för att den ska genomsyras av en inställning som grundas på icke-diskriminering och humanism.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hänsynstagande till flyktingars ”integrationspotential” bör utmönstras som kriterium för uttagning på flyktingkvoten.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återgång till tidigare praxis vad gäller krav på ingivande av ansökan om familjeåterförening till svensk beskickning.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tagande av nödvändiga mänskliga hänsyn vid uttagning av familjemedlemmar som fyllt 18 år på flyktingkvoten.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för treåriga planeringsperioder för uttagningar på flyktingkvoten.

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppgift att lägga fram förslag om en procedur för utfärdande av asylvisum.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsättande av en utredning med uppgift att se över bestämmelsen om förvar i 10 kap. utlänningslagen.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Domstolsverket att ge förslag på organisering av utbildning av Migrationsverkets personal, migrationsdomstolarnas nämndledamöter och offentliga biträden, samt på vem eller vilka som bör vara huvudmän för en sådan utbildning.

2008/09:Sf332 av Kalle Larsson m.fl. (v):

3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på övergångsregler som ger asylsökande och papperslösa som i dag befinner sig i Sverige möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd av arbetsmarknadsskäl i enlighet med vad som anförs i motionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att sammanställa nödvändig kunskap om sekretesslagens innehåll i fråga om papperslösa som söker sjukvård och sprida denna i form av en särskild utbildningsinsats för sjukvårdspersonal.
6. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag på hur barn till papperslösa ska kunna gå i skolan på samma villkor som alla andra barn.
7. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om skadeståndskrav riktat mot arbetsgivare som anlitar svart arbetskraft i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om att avskaffa straffet för den som arbetar utan arbetstillstånd.

2008/09:Sf338 av Anne Ludvigsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gömda barns rätt att gå i skola.

2008/09:Sf343 av Kalle Larsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Migrationsverket i regleringsbrevet bör ges i uppdrag att informera om möjligheterna till undantag från krav på arbetstillstånd i samband med att ansökan om uppehållstillstånd inlämnas.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i målbeskrivningen angående mottagandet av flyktingar bör ange att introduktionsinsatser ska påbörjas dag ett och inte avbrytas förrän ärendet är avgjort i alla instanser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra kommunernas ansvar för att skapa fritidsverksamhet för asylsökande som lever på förläggningar och i eget boende.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till en ändring av förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl. i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa skolplikt även för asylsökande barn.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Glesbygdsverket i uppdrag att uppmuntra människor att bosätta sig i hela landet samt att Migrationsverket ska uppmuntra och erbjuda möjligheter för människor att söka alternativa bostadsorter.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla kommuner ska vara skyldiga att ha beredskap för att ta emot ensamkommande barn.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn som blir myndigt innan ansökan om uppehållstillstånd slutgiltigt prövats inte bör flyttas från kommunalt ungdomsboende till ett anläggningsboende för vuxna eller till eget boende.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handläggningen av ärenden som rör ensamkommande barn.

2008/09:Sf345 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Ulrika Karlsson i Uppsala (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en snabb hantering av ärenden gällande arbetskraftsinvandring.

2008/09:Sf347 av Dan Kihlström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av asylrätten.

2008/09:Sf350 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i skolor mot flyktingar som lever gömda.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa polisens möjligheter att ingripa inom sjukvården mot flyktingar som lever gömda.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa polisens möjligheter att ingripa i kyrkor mot flyktingar som lever gömda.

2008/09:Sf351 av Sten Bergheden (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten för nyanlända flyktingar att få tillstånd till att arbeta direkt vid ankomst medan de väntar på uppehållstillstånd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta regelsystemet så att nyanlända snabbt kan komma i arbete.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenskundervisning kan ske parallellt med att nyanlända flyktingar arbetar.

2008/09:Sf354 av Nikos Papadopoulos och Leif Pettersson (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en harmonisering av asylrätten inom EU, i syfte att garantera en rättssäker asylprocess.

2008/09:Sf365 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över och ändra lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap på sådant sätt att alla barn som föds i Sverige ska ha rätt att få svenskt medborgarskap oavsett föräldrarnas medborgarskap.

2008/09:Sf366 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över utlänningslagen för att göra det möjligt att utdöma skadestånd för arbetsgivare som utnyttjar papperslösa.

2008/09:Sf368 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri rörlighet för alla arbetstagare med hemvist i EU, inklusive deras familjemedlemmar.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidga "blåkort"-direktivet till att omfatta alla kategorier av arbetstagare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att migranter i EU på sikt måste kunna få permanenta uppehållstillstånd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att motverka krav på integration ställda före migrantens inresa i EU.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om familjeåterförening i EU.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den gemensamma asylprocessen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att innefatta klimatflyktingarna i flyktingbegreppet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förvarstider.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydligt särskilja människosmugglare från livräddare och att inte kriminalisera de senare.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att närmaste hamn alltid ska vara skyldig att ta emot nödställda.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begränsa marknaden för människosmugglare.

2008/09:Sf375 av Veronica Palm m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svensk hållning i en tid av ökande migration.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för harmoniseringen av Europeiska unionens flyktingpolitik, vilken ska leda till ett mer rättssäkert och öppet system som värnar asylrätten och inte riskerar att leda till ett mer slutet Europa.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om agerande för placering av ett europeiskt, migrationspolitiskt stödkontor i Sverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen för att bättre komma åt de oseriösa arbetsgivarna.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda på vilket sätt den nya instans- och processordningen fungerar i sin helhet.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tolkarnas roll i domstolsprocessen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av begreppet inre väpnad konflikt.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om flyktingstatus baserad på förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utbildningssatsning inom Migrationsverket bör genomföras med anledning av den nya lagstiftningen angående förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mottagande av kvotflyktingar.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte införa försörjningskrav som förutsättning för familjeåterförening.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsstyrelsernas ansvariga bör ges en förstärkt roll i kontakterna med berörda kommuner för att förbättra situationen för ensamkommande flyktingbarn.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ansvarig myndighet bör ges möjlighet att snabbare handlägga studerandervisering.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att finna en lösning på frågorna om sjukvård och studier men också andra viktiga funktioner för de barn som lever gömda.

2008/09:Sf380 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kortare handläggningstider vid asylprövning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning i svenska.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning för barn.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till att begränsa polisens befogenheter att ingripa när s.k. gömda barn uppsöker vård och skola.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten för asylsökande att arbeta under asylprocessen.

2008/09:So526 av Désirée Pethrus Engström (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över rätten för barn till skydd mot att utvisas till länder där könsstympning förekommer.

2008/09:A355 av Josefin Brink m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlänningslagen ska tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner.

2008/09:A380 av Yilmaz Kerimo m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktioner mot oseriösa arbetsgivare som exploaterar människor.